

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Ἡ Παρθένος σήμερον
τὸν Ὑπερούσιον τίκτει
Καὶ ἡ Γῆ τὸ σπήλαιον
τῷ Ἀπροσίτῳ προσάγει
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι
Μάγοι δὲ μετὰ Ἀστέρος ὁδοιποροῦσι
Ἐγεννήθη παιδίον νέον
Ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

Τηλέφ. 3246-837

H.P. Blavatsky	Τὸ κλειδί τῆς Θεοσοφίας	250
»	Ἡ φωνὴ τῆς σιγῆς. — Τὰ πρῶτα βήματα στὸν Ἀποκρυφισμό	100
G. Leadbeater	Σ' ἐκείνους πού πενθοῦν	50
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἀτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	300
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	80
»	Αἱ βαθύτεραι ὀψεις τῆς Ζωῆς	80
»	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	100
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	100
Irving S. Cooper	Ἡ Μετενσάρκωσις	100
An. Besant:	Ἡ ἀπόκρυφη ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	100
	Ὁ Ἑσωτερικὸς Χριστιανισμὸς	350
Vivekananda	Κάρμα — Γιόγκα	100
J. van der Leeuw	Θεοὶ σέ ἐξορία	50
ΒΕΝΕΤΟΥ - Ἰλαρίωνος:	Φῶς στὴν Ἀτραπὸ	80
Krishnamurti	Βλέπε στὴν γ' σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου.	
Αντ. Ἀδριανοπούλου	Αρχαῖοι Ἕλληνες φιλόσοφοι	300
»	Οἱ Νόμοι τῆς Ζωῆς	200
»	Τὸ πολίτευμα ὡς παράγων εὐδαιμονίας τοῦ Λαοῦ	150
Ἰω. Βασιλῆ	Τὸ Σημειωματὰριὸ ἐνὸς Μύστου	350
»	Τὰ φυσικὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου	150
K. Μελισσαροπούλου	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς	ἰδ. 100, δεμ. 160
»	Μελετήματα	ἰδ. 200, δεμ. 300
»	Εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία	ἰδ. 200, δεμ. 300
»	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας)	δεμ. 300
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας	ἰδ. 150, δεμ. 200
»	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας ΒΙ	150
»	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισανμοῦρτι	150
»	Ὁ Κρισανμοῦρτι γιὰ τὸν Διαλογισμὸ	80
»	Ὁ Ἰησοῦς	100
»	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	80
»	« Ἀγνώστῳ Θεῷ »	30
»	Πέντε Τεκτονικαὶ Ὀμιλίες εἰς Α'	80
»	Μεγάλαις πράξεις στὴν ἱστορία τῶν Ἑλλήνων	250
Χρίστου Α. Ριζοπούλου	Οἱ τίτλοι τῶν Ἑλλήνων Τεκτ. Στ. τῆς Κυπρου μὲ εἰσαγωγὴ περὶ Ἑλευθεροτεκτονισμοῦ	200
Πίναξ	Ἄνωσις ἀνθρώπου	50
Περιοδικόν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι χαρτόδετοι 1971-76, ἑκάστος	250
	Τόμοι χαρτόδετοι 1977-81, ἑκάστος	300
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1956-58, 1959-61, 1962-65, ἑκάστη δεμένη		400
«ΙΛΙΣΟΣ» Ἐπιλογὴ 1966-1970 χαρτόδετος		400, δεμένη 500

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

Αἱ ἀποστολαὶ ἐπὶ ἀντικαταβολῇ ἐπιβαρύνονται μὲ δραχμὰς 100

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 80

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 400. Ἐξωτερ. \$ 12, Ἀεροπ. \$ 20

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Δραγατσάνιου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122
Τηλ. 32.46.837

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΤΟΣ 27ον • Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1982 • ΤΕΥΧΟΣ 151

ΙΩ. ΓΡΥΠΑΡΗΣ

Ὁ Πραματευτής

ΗΡΘΕ ἀπ' τὴν Πόλιν νιὸς πραματευτῆς
μὲ διαλεχτὴν πραγμάτεια,
μ' ἄσημικὰ καὶ χρυσικὰ
καὶ μὲ γλυκὰ καὶ μαῦρα μάτια.

Κι' οἱ νιὲς ποθοπλαντάζουν τοῦ χωριοῦ
στὶς πόρτες καὶ στὰ παρεθύρια,
κ' οἱ παντρεμένες ξενυχτᾶν
γιὰ τὰ σμιχτὰ γραφτὰ του φρύδια.

Τρίζωστη ζώνη ὁλόχρυση φορεῖ
σὲ δαχτυλίδι μέση,
καὶ πιά ἡ ώραία ἡ Χήρα δὲ βαστᾷ:
— Πραματευτὴ, πολὺ μ' ἀρέσει
ἡ ζώνη πού φορεῖς κι ὅ,τι νὰ πῆς
σοῦ τάζω κι ἄλλα τόσα...

—Δέν τήν πουλῶ μὲ οὐδὲ φλουριά
μὲ οὐδ' ὅσα κι ἄλλα τόσα γρόσσα·
ἔτσι, ώραία, ώραία—πῶς νὰ σὲ πῶ,
ρόδο ἢ κρίνο;

ἓνα μοῦ κόστισε φιλὶ

κι ὅπου εὖρω δυὸ τῇ δίνω...

—Σῦρε ταχιά στὴν Ὠρία τῇ σπηλιά,
πραματευτὴ μὲ τὰ ὠρια μάτια,
καὶ κεῖ σοῦ φέρνω τὴν τιμὴ
καὶ παίρνω τὴν πραγμάτεια.

Τραβάει ταχιά στὴν Ὠρία τῇ σπηλιά
καὶ στοῦ μεσημεριοῦ τῇ στάλα
φτάνει στὴν Ὠρία τῇ σπηλιά
σὲ μοῦλα χρυσοκάπουλη καβάλλα.
Δένει τῇ μοῦλα στὴν ξυνομηλιά
ποὺ ἡσκιώνει ἐμπρὸς στὸ σπήλιο,
στὰ μάτια του ποὺ τὸν πλανᾶν
βάζει συχνὰ τὸ χέρι ἀντήλιο
καὶ τρώει καὶ τρώει τῇ στράτα τοῦ χωριοῦ,
δὲ φαίνεται κι οὐδὲ γρικιέται
καὶ μπαίνει μέσα στὴ σπηλιά
κι ἀποκοιμιέται...

Μέσα στὴ στοιχειωμένη τῇ σπηλιά
ποὺ ἀποσταμένος γέρνει,
ὕπνος τὶς φέρνει, ὕπνος τὶς παίρνει:
Νεράϊδες περδικόστηθες στητὲς
καὶ μαρμαροτραχήλες
ἀνήσκιωτα κορμιά, ἀδειανὰ
διανέματα κι ἀνατριχίλες,
στὶς κομπωτὲς πλεξούδες των φοροῦν
νεραῖδογνέματα καὶ πολυτρίχια
κ' ἔχουνε κρίνους δάχτυλα
κ' ἔχουν ροδόφυλλα γιὰ νύχια
κ' ἔχουνε χρυσομέταξα μαλλιά
κι ἐλιόμαυρες λαμπήθρες

—τέτοιες με μέλι σύγκερο μεστές
οί Ὑβλαῖες κερήθρες—

Καὶ μιά, ἡ Ἐξωτέρα ἡ Παγανή,
παγάνα τοῦ θανάτου,
χτυπάει τὸ νιὸ πρᾶματευτὴ
καὶ παίρνει τὰ συλλοϊκά του.

Τώρα στὴ χώρα ὁ νιὸς πρᾶματευτῆς
κλαίει καὶ λέει πάλι ἐκεῖνο:

—Ἐνα μοῦ κόστισε φιλὶ
κὶ ὅπου εὗρω δυὸ τῇ δίνω
τῇ ζώνη πῶπλεξε ἡ καλὴ —ὦ ἓνα φιλί,
ἡ ἄρρεβωνιαστικιά μου,
μὲ πλάνεσε μιὰ ξωτικιά στὴν ξενητεία
καὶ πῆρε τὰ συλλοϊκά μου!

«Σκαρabaῖοι καὶ Τερρακόπτες»

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

Φύγε, Κύριε Ἡρακλῆ

Ὁ Κύριος Πλούτωνας ὅταν κατέβηκεν ὁ Κύριός μας Ἡρακλῆς στὸν Ἄδη, φώναζε, φύγε Ἡρακλῆ, Κύριε Ἡρακλῆ, φύγε, γιατί τὰ σάστισε ὁ γύπας τοῦ Τιτυοῦ καὶ δὲν τοῦ τρώγει τὸ συκώτι καὶ ὁ Κύριος Τάνταλος βρῆκε τὸν καιρὸ τὸ φρυγμένο καθαρὸ καλοκαίρι τῶν χειλιῶν του στὸ νερὸ νὰ τὸ πλησιάσει καὶ νὰ τὸ δροσίξει· φύγε, Κύριε Ἡρακλῆ, γιὰ ἀτόνισεν ὁ τροχὸς ὁ κυκλικὸς τὸν Ἰξίονα νὰ παιδεύει. Φύγε, Κύριε Ἡρακλῆ, γιατί καὶ ὁ δεμένος ἀπὸ ἐσένα Κέρβερος τρόμαξε κι ἔπαυσε μὲ τρία του στόματα καὶ μὲ τὰ σκοτεινά του γαυγίσματα τοὺς ὑπήκοους τῆς νύχτας νὰ βασανίζει. Φύγε, Κύριε Ἡρακλῆ, δὲ θέλουμε ἐδῶ νὰ λειτουργεῖ τὸ φαιδρὸ κήρυγμα καὶ τὸ μῆκος τῆς ἡμέρας, γιὰ νὰ μὴν ἀποφασίσουν οἱ κολασμένοι τὴν τυφλὴ τους τὴν ἀπόγνωση ν' ἀπορρίψουν. Μὴ διαλύεις, λοιπόν, ἐσὺ Κύριε Ἡρακλῆ, ὑπήκοε κάποτε τῆς Ὀμφάλης τοῦ σκοταδιοῦ τους τὴ συνηθισμένη συνάφεια. Δὲ θέλουμε ἐδῶ νὰ πανηγυρίζεται ἡ φωτεινὴ Ἐξουσία τῆς ἡμέρας.

$$50-2 = 48$$

Κυλιόμασταν μέσα στῆς ἀπάτης τὸ βουῖρκον, ὅπως οἱ χοῖροι στὴ λάσπη τους εὐχαριστημένοι χωρὶς νὰ κοιτάζουμε ν' ἀνοίγουμε κάποτε καὶ στὸν οὐρανὸν ἀπ' ὅπου ἴσως νὰ ξεκινήσαμε ἓνα πραγματικὸ παράθυρο τῆς ἄγνοιας τῆς μεγάλης θεραπείας καὶ προφύλαξης. Μᾶς σκότωσαν κι εἴμασταν πενήντα νομάτοι κι αὐτὸς ποὺ εἶχε λάβει τὴν ἐντολὴ νὰ μᾶς δώσει τὴ χαριστικὴ βολὴ ἔφυγε· βαρέθηκε ἑπτὰ φορές ν' ἀνοίξει καὶ νὰ γεμίσει τὸ πιστόλι του καὶ νὰ μᾶς κάνει πλήρεις μετόχους τῆς ἀναπαντικῆς μας σκοτεινιάς, ποὺ κανένα νυστέρι τῆς ἀφῆς δὲν τὴν χαράζει, κι ἔτσι μείναμε ἀπὸ τοὺς πενήντα οἱ δύο πληγωμένοι νὰ γυρίζουμε συνέχεια ἀπὸ τότε μ' αὐτὸ τὸ σωματικὸ κλουβί, σ' αὐτὸ τὸ σωματικὸ κλουβί ποὺ τ' ὀνομάζουμε μὲ τόσην ἀναίδεια ἐλευθερία καὶ ἀρετὴ καὶ κατανόηση καὶ συμφιλίωση καὶ ἀγάπη. (Γιατὶ εἶναι μεγάλη συμφορὰ νὰ ζοῦμε ἐδῶ σκυμμένοι κι ὄχι ὀρθοὶ καὶ ἀκέραιοι καὶ σωστοί).

Αικατερίνη Τσόπελα

«ΩΣΑΝΝΑ»

Ἄπ' τ' Οὐρανοῦ τή φάτνη τήν ἀπέραντη
 τή μυστική καί τήν ἀόρατη,
 ἀπ' τή βαθειά Σιγή
 ὁ Λόγος κατέβηκε στή γῆ,
 ὁ Λόγος πού γεννήθηκε στόν Οὐρανό «ἀμήτωρ»
 πρὶν τό κακό φανεῖ
 κι ἐδῶ στή γῆ «ἀπάτωρ» ἐνσαρκώθηκε,
 ὁ Λόγος ὁ προαιώνιος, ὁ ἀχώρητος
 στό χῶρο καί στό χρόνο,
 Αὐτός πού ἦταν
 πού εἶναι
 καί πού ἔρχεται
 χώρεσε στήν ταπεινή τή φάτνη τῶν ἀλόγων.

Στήν Ἁγία τούτη Νύχτα
 ὁ Οὐρανός τή Γῆ φιλᾷ
 καί τῆς Ζωῆς ξυπνᾷ ἡ φύτρα.
 Ἀγάλλονται οἱ Οὐρανοί
 σάν βλέπουν τό Θεό στή γῆ
 τόν ἄνθρωπο κοντά τους,
 ἀπόψε,
 στή γλυκειά τή νύχτα αὐτή
 σέ Θεία ἁρμονία
 μιλοῦν οἱ Ἄγγελοι μέ τοὺς βοσκούς
 μιλοῦν τ' ἀστέρια μέ τά κρίνα.

Μπροστά στό μέγα τοῦτο θαῦμα
 «Μυστήριο ξένο καί παράδοξο»
 μέσα στή νύχτα τούτη ἐδῶ τή μαγική
 φτωχή ψυχή μου τί μπορεῖς νά πεῖς;

Βυθίσου μέσ στήν Ἁγία Σιωπή
 καί σκύψε κι ἀφουγκράσου
 τήν πρώτη ἀνατριχίλα τῆς χαρᾶς τῆς Γῆς
 πού τά βαρειά δεσμά της

σάν τούς πάγους λειώνουν
στοῦ Ἥλιου τῆς Δικαιοσύνης
τ' ἀνέσπερο Φῶς τό Θεϊκό
κι ἀνθίζει τῆς Ζωῆς τό Ξύλο.

Βυθίσου μέσ στήν Ἁγία Σιωπή
τό Θεϊκό Σκοπό νά πιάσεις
καί σμίξε μέ μιά ἀσώματη φωνή
μ' ἓνα «ῶσαννά» στή Συμφωνία τῶν Ἀγγέλων
πού ἀπ' τά Οὐράνια δώματα
μαζί μέ τό Θεό
τήν αἰώνια φέραν ἀνοιξη στή Γῆ
κι ἀνθίζουν Κρίνα στήν ψυχή.

ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

Σὲ μιὰ στιγμή

Κύριε

ἂν σὲ μιὰ στιγμή τὸ ἀπόλυτο γίνει ἀνεπανάληπτο
ἢ ἐγκλωβισμένη στὸ μεσονύχτιο σκότος ψυχὴ
φῶς ἰλαρὸ θὰ ἀστράψει στοὺς λύχνους τοῦ οὐρανοῦ
γεμάτη ἀπὸ τὸ αὐγινὸ θάμπος τῆς πρώτης ἡμέρας
συνοχέας τῆς φωτιᾶς καὶ τῆς εὐφλεκτῆς ὁρμῆς
τὴν ἀπελπισμένη ἀναζήτηση μπροστὰ νὰ πυρπολήσει
στὴν ὁλάνοιχτη κερκόπορτα τῆς ὕλης ὅπου τὸ ἀνθόγελο
τοῦ χώρου κρατᾷ παγιδευμένα σὲ χρώματα καὶ ἤχους
μελιηδῶν δαιμόνων τὰ παρθενικὰ ὄνειρά μας.

Τότε θὰ μιλήσω τῇ γλῶσσᾳ τῶν ἔργων Σου
μὲ τὴ γλαυκότητα καὶ τὴν πραότητα ποὺ ἀγιάζει
στὰ χεῖλῃ τοὺς εὐάρμοστους συνειρμούς τῆς σιωπῆς.
Θὰ εὐλογῶ τὸν ἥλιο ποὺ σέρνει χορὸ τῇ ζωῇ καὶ τὸ θάνατο
ἐνώνοντας τὸ μάταιο μὲ τὸ πύρινο φιλὶ τῆς συγγνώμης
τὴν ἐλπίδα μὲ τὸν μακάριο ὀρίζοντα τοῦ μέλλοντος
γιὰ νὰ ἀπλωθῶ γαλήνη καὶ τρισάχτιδο βλέμμα
τὴν ἐκστατικὴ διέγερση μεταβάλλοντας σὲ κατάνυξη
μυστικὰ νὰ ἀναζητήσω τὴν χαρακιὰ τῆς ὑπαρξης
στὸ ψηλομέτωπό Σου ὅπου ἀγκαθοστέφανος καὶ πόνος
ἔγινε ἐγὼ τὸ ἀπόριγμα τοῦ νέφους καὶ νὰ μεταμορφωθῶ
ἀπὸ σένα τὸν ἀλεξίκακο ἀνενδεῆς καὶ ἀλώβητος
μαζὶ νὰ πορευθοῦμε μὲ ἀγάπη, εἰρήνη καὶ ἀγιότητα
στὴν ἴδια πάνω χαρακιὰ τὴν ἀτραπὸ τῆς μοίρας.

Κύριε

ἂν μιὰ στιγμή τὸ Πνεῦμα ἀκραγγίξει
τὴν αἰωνιότητα θείας μοναξιᾶς, ἢ ταπεινοφροσύνη
τείχη πολυαίωσης θὰ γκρεμίσει ἀπομόνωσης
γιὰ νὰ λουστεῖ στὸ φῶς τῆς χάρης ἢ ἀλήθειας
ἐκεῖ ποὺ ὁ χρόνος γίνεται λευκὴ στιγμή
καὶ οἱ στιγμὲς κρουστὲς τῶν αἰώνων δροσοσταλίδες
τῇ δόξᾳ καὶ τὸ κλέος νὰ ραντίζουν τῆς ἀθανασίας.

Ξάνθος

Φῶς

Θεὸς ὁ Φοῖβος!
Ζωὴ κι ἀνάπλαση
σὴν πλάση.

Διαμαντοσκορπιστὴς
στῆς θάλασσας
τὸ ρόδινο
βραδυνὸ
πέπλο.

Χαράκτης μόχθου
στοῦ δουλευτῆ
τὸ πρόσωπο,
στὸ χτίσιμο τῆς σάρκας
τοῦ ζευγολάτη

Δουλευτῆς
τοῦ πράσινου,
τοῦ σταχτιοῦ,
τοῦ χρυσαφιοῦ

Ἀχτίδα στοῦ Δημιουργοῦ
τῇ σκέψη...

Σύμβολο ζωῆς,
ἐλπίδας,
χαρᾶς!

Σκῆπτρο τοῦ Πλάστη...!

ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον

Ἡ περιστροφὴ τῆς Γῆς περὶ τὸν ἥλιον εἰς ἐλλειπτικὴν τροχίαν, μὲ τὸν ἄξονά της κεκλιμένον κατὰ 67 περίπου μοίρας, ἢ —ἄλλως— ἡ φαινομενικὴ ἀπὸ τῆς Γῆς πορεία τοῦ Ἡλίου παρουσιάζει τὴν διαδοχικὴν ἐναλλαγὴν τῶν 4 ἐποχῶν ἢ Ὠρῶν τοῦ ἔτους, ἢ —ἄλλως— δύο Ἰσημερίας καὶ δύο Ἡλιοστάσια, πού σημειώνουν τὴν ἔναρξιν τῶν 4 ἐποχῶν τοῦ ἔτους.

Ἡ Φθινοπωρινὴ Ἰσημερία στὶς 23 Σεπτεμβρίου σημειώνει τὴν ἔναρξιν τοῦ Φθινοπώρου ἢ τῆς Σποράς. Τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον στὶς 22 Δεκεμβρίου σημειώνει τὴν ἔναρξιν τοῦ Χειμῶνος ἢ τῆς βλαστήσεως. Ἡ Ἑαρινὴ Ἰσημερία στὶς 21 Μαρτίου σημειώνει τὴν ἔναρξιν τῆς Ἀνοιξέως ἢ τῆς Ἀνθίσεως. Καὶ τὸ Θερινὸν Ἡλιοστάσιον στὶς 22 Ἰουνίου σημειώνει τὴν ἔναρξιν τοῦ Θέρους ἢ τῆς Καρποφορίας. Ὅλα αὐτὰ διὰ τὸ Βόρειον ἤμισφαίριον. Διότι διὰ τὸ Νότιον συμβαίνει ἀντιστρόφως.

Κατὰ τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον ἔχομεν τὴν χαμηλοτέραν ἀνύψωσιν τοῦ Ἡλίου ὑπὲρ τὸν Ὀρίζοντα καὶ συνεπῶς τὴν μικροτέραν ἡμέραν τοῦ ἔτους. Καὶ κατὰ τὸ Θερινὸν Ἡλιοστάσιον ἔχομεν τὴν ὑψηλοτέραν ἀνύψωσιν τοῦ Ἡλίου ὑπὲρ τὸν Ὀρίζοντα καὶ συνεπῶς τὴν μακροτέραν ἡμέραν τοῦ ἔτους. Κατὰ τὰς δύο Ἰσημερίας ἔχομεν ἴσην τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός.

Αὐτὰ εἶναι βεβαίως πασίγνωστα φυσικὰ γεγονότα. Δὲν τοὺς δίδομεν σήμερον μεγάλην προσοχήν. Ἄλλοτε ὅμως, στοὺς ἀρχαίους χρόνους, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα καὶ ἀλλαχοῦ, ἐλάβανον χώραν μεγάλαι ἐορταὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς ἐνάρξεως τῶν 4 ἐποχῶν τοῦ ἔτους. Ἐορταὶ ἐκπορευόμεναι ἀπὸ τὰ Ἱερὰ καὶ τοὺς Ναοὺς τῶν ἀρχαίων Λαῶν.

Ὁ Τεκτονισμός, τηρητὴς τῶν ἀρχαίων παραδόσεων καὶ ἐρευνητὴς τῶν λειτουργιῶν τῆς Φύσεως, διετήρησε τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἐορτασμῶν τούτων καὶ ἀνεζήτησε τὰς συμβολικὰς τῶν ἐννοίας.

Τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον συμβολίζει τὴν γέννησιν τοῦ φωτὸς εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Μεμνημένων. Ὡς ἐκ τούτου ἐτοποθέτησαν κατ' αὐτὸ τὴν φυσικὴν γέννησιν τοῦ Ἡρώος τῶν ἢ τοῦ Θεοῦ τῶν αἰ διάφοραι θρησκείαι.

Οἱ Ὀρφικοὶ καὶ οἱ Ἐλευσίνιοι ἐόρταζον κατὰ τὸ Χειμερινὸν Ἑλιοστάσιον τὴν γέννησιν τοῦ Διονύσου. Τὸ ἴδιον καὶ οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι. Ἐόρταζον κατ' αὐτὸ τὴν γέννησιν τοῦ Ὠρου, τοῦ Υἱοῦ τοῦ Ὀσίριδος καὶ τῆς Ἰσιδος. Ἐπίσης κατὰ τὸ Χειμερινὸν Ἑλιοστάσιον ἐτοποθετοῦσαν καὶ τὴν γέννησιν τοῦ Θεοῦ Μίθρα τῶν Μιθραϊκῶν Μυστηρίων. Τέλος, καὶ ἡ Χριστιανικὴ παράδοσις, ἀφοῦ τὸ πρῶτον ἐόρταζε τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Θεοφανείων, ἀκολούθως ἐτοποθέτησε ταύτην κατὰ τὴν 25ην Δεκεμβρίου, τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ Χειμερινὸν Ἑλιοστάσιον.

Ἀπὸ τοῦ Χειμερινοῦ Ἑλιοστασίου ὁ ἥλιος ἀρχίζει συνεχῶς νὰ ἀνυψοῦται περισσότερο ὑπὲρ τὸν Ὀρίζοντα. Τὸ Φῶς καὶ ἡ θερμότης αὐξάνουν, ἀκριβῶς ὅπως τὸ Πνευματικὸν Φῶς καὶ ἡ θερμότης τῆς Ἀγάπης αὐξάνουν σταθερῶς εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μεμνημένου, ἐὰν καλῶς ἔλαβε τὴν Μύησιν καὶ ἐὰν εἶναι ἀντάξιός αὐτῆς.

Ἡ Βλάστησις ἤρchiσε, διὰ νὰ τὴν διαδεχθῇ κατὰ τὴν Ἑαρινὴν Ἰσημερίαν ἡ Ἀνθοφορία καὶ ταύτην κατὰ τὸ Θερινὸν Ἑλιοστάσιον ἡ Καρποφορία.

Εἴθε ὁ μελλογέννητος Θεὸς νὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴν μας καὶ νὰ θερμάνῃ τὴν ἀγάπην μας, κατὰ τὸ μέτρον τῶν δυνάμεών μας.

ΘΩΜΑΣ ΚΙΟΥΣΤΕΛΙΔΗΣ

Τ ε τ έ λ ε σ τ α ι

Ὁ Θεὸς Ἰησοῦς ἐγεννήθη στὴ φάτνη τῶν ἀλόγων, στὴν πόλη Βηθλεέμ (ποὺ σημαίνει οἶκος ἄρτου). Εἶναι ἄρτος ζωῆς, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς του Ἰωάννης. «Ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ καταβάς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ». Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ Ἰουδαϊκὸς λαὸς εὐρίσκετο σὲ ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάπτωση, κάτω ἀπὸ τὴν πτέρνα τοῦ Ρωμαίου κατακτητῆ.

Ἡ Ρωμαϊκὴ κατοχὴ εἶχε διαφθείρει τὸν ὑπερήφανο αὐτὸ λαό, τὸν εἶχε ὑποδουλώσει, ὥστε τὰ ἀνθρώπινα ἰδανικὰ εὐρίσκονταν μόνον σὲ ὑλικὸ ἐπίπεδο, τρεπόμενο πρὸς τὴν ἀκολασία. Ὁ λαὸς αὐτὸς εἶχε λησμονήσει τὸν ἐξαιρετικὸ πνευματικὸ ὁδηγό του, τὸν θεῖον Μυσταγωγὸν Μωϋσῆν, ποὺ εἶχε μυθεῖ στὰ Αἰγυπτιακὰ Μυστήρια, ὁ ὁποῖος τὸν εἶχε ὁδηγήσει ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴ γῆ Χαναάν. Αὐτὸς ποὺ τὶς νομαδικὲς φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ συνεκρότησε σὲ λαόν, τοὺς ἐδάμασε, τοὺς διήρεσε σὲ 12 φυλὲς καὶ τοὺς ἔκανε νὰ εὐημεροῦν. Ὡς Μυσταγωγὸς ἵδρυσε τὰ Ἰουδαϊκὰ Μυστήρια, στὰ ὁποῖα ἐμυήθησαν ἑξοχοὶ ἄνδρες, ὅπως ὁ Δαυὶδ, ὁ Σολομὼν καὶ

ἄλλοι. Ἦλθε ὁμως ἐποχὴ ποὺ οἱ σοφοὶ αὐτοὶ ἄνδρες ἐξέλιπον. Ἀρχίζει τότε ἡ πτώσις, καὶ ἔτσι φθάνωμεν ὥστε ἡ χώρα νὰ κατακτηθῇ καὶ νὰ ὑποδουλωθῇ στοὺς Ρωμαίους κατακτητὰς. Ἡ πτώσις εἶναι ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ καταστροφή.

Τότε ἐμφανίζεται ὁ θεὸς Ἰωάννης, ὁ υἱὸς τοῦ ἱερέως Ζαχαρία. Ὁ Ἰωάννης ἀνεμόρφωσε τὰ Ἰουδαϊκὰ Μυστήρια τοῦ Δαυὶδ καὶ τοῦ Σολομῶντος. Εἶχε θάρρος καὶ δραστηριότητα. Αὐτὸ τὸ θάρρος νὰ ἐπιτιμᾷ τὴν ἀκολασία τοῦ στοίχισε τὴ ζωὴ του. Τὴν αὐστηρὰ διδασκαλίαν τοῦ Ἰωάννη ἐρχεται νὰ διαδεχθῇ καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὸ μέγα ἔργον τῆς ἀναμορφώσεως ὁ γλυκὸς Ναζωραῖος Διδ. Ἰησοῦς, ὁ ὁποῖος ἱδρύει τὰ ἰδικὰ του Χριστιανικὰ Μυστήρια. Τὰ Εὐαγγέλια γράφουν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐπῆγε στὸν Ἰωάννην λέγοντας εἰς αὐτὸν νὰ τὸν βαπτίσῃ, διότι ἔτσι ἔπρεπε νὰ γίνῃ κατὰ τὴν καθιερωμένην Μυσταγωγικὴν παράδοσιν. Ὁ Ἰωάννης διὰ τῶν διδασκαλιῶν του παρασκεύαζε τοὺς μουμένους, τοὺς ἐξάγνιζε τὶς σκέψεις καὶ τὸ συναίσθημα. Συμβολικῶς ἐβάπτιζε στὰ νερὰ τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης γράφει

(κεφ. 1-32): Καὶ ἐμαρτήρησε ὁ Ἰωάννης λέγων ὅτι «τεθέσθαι τὸ πνεῦμα καταβαῖνον ὡς περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν».

Διακηρύττει μὲ θάρρος λέγων: «Μετανοεῖτε, ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν». Κάνετε αὐτοκριτική γιὰ νὰ εἰσέλθετε στὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς. Εἶναι μιὰ προϋπόθεσις πού τὴν γνωρίζουν ὅλοι οἱ μελετηταὶ τοῦ ἔσωτερισμοῦ, ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς στὰ Μυστήρια, ἐὰν προηγουμένως δὲν καθάρισῃ τὴ διάνοιά του καὶ τὴν ψυχὴ του ἀπὸ τὶς πεπλανημένες ιδέες, ἀντιλήψεις καὶ δεισιδαιμονίες, τῶν ἐγωϊστικῶν τάσεων, πού ἡ ἄγνοια καὶ τὰ πάθη συσσωρεύουν στὴν διάνοια καὶ στὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Θεὸς Ἰησοῦς δὲν εἶχε βεβαίως ἀνάγκην ἐξαγνισμοῦ. Μὲ τὸν συμβολικὸν αὐτὸν τύπον ἀποδεικνύεται ἡ συμμετοχὴ του στὰ Ἰουδαϊκὰ Μυστήρια.

Ὁ Ἰωάννης τὸν ἐβάπτισε. Καὶ ἐγίνε ἐκεῖνος ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς Λόγος, πού ἡ μυστικὴ χάρις του ἔχει μεταμορφωτικὴ δύναμι ψυχικῆς μεταμορφώσεως. Ὁ Ἰωάννης διαβλέπει στὸν Ἰησοῦ τὸν πνευματικὸν ἀναμορφωτὴν τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι ἐκεῖνος γιὰ τὸν ὁποῖον ἔλεγε: «Ἐγὼ σὰς βαπτίζω μὲ νερὸ διὰ μετάνοιαν. Ἐκεῖνος ὁμῶς πού ἔρχεται κατόπιν μου εἶναι ἰσχυρότερος ἀπὸ ἐμέ, καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι

ἱκανὸς νὰ λύσω τὰ κορδόνια ἀπὸ τὰ ὑποδήματά του. Αὐτὸς θὰ σὰς βαπτίσῃ μὲ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ μὲ φωτιά». Καταρτίζει τοὺς 12 μαθητάς του καὶ τοὺς ἐμπιστεύεται θεῖα μυστικὰ ἐξαγνισμοῦ καὶ Θείας ζωῆς. Κατόπιν καταρτίζει μιὰ ἄλλη κατηγορία μαθητῶν, τοὺς 70 μαθητάς, ἀλλὰ σ' αὐτοὺς μετέδιδε μιὰ ὠρισμένη διδασκαλία προπαρασκευαστικὴ γιὰ ἀνώτερη μύηση, καὶ κατόπιν ἀναλαμβάνει τὴν δημόσια δράση του.

Ἡ ιδέα τῆς ἐλευσεως ἑνὸς κοινωνικοῦ καὶ πνευματικοῦ Μεσσία εἶχε καλλιεργηθῇ στὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος ἐπὶ αἰῶνες ἀπὸ τοὺς Προφῆτας. Ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ περιλαμβάνει τρεῖς τομεῖς. Τὸν Ἠθοπλαστικόν, τὸν Μυσταγωγικόν καὶ τὸν Φιλοσοφικόν. Τὸν ἠθοπλαστικόν τομέα τὸν παρουσίασε μὲ ἰδιαίτερο τρόπο, μὲ θαυμάσιες παραβολὰς ἢ ἀπ' εὐθείας. Οἱ παραβολὰς ἔχουν μεταξὺ των ἀλληλουχίαν καὶ κρύβουν πολλὰς φιλοσοφικὰς ἀλήθειαι, ὅπως π.χ. τοῦ Ἀσώτου Υἱοῦ καὶ τοῦ πτωχοῦ Λαζάρου. Μόνον μὲ αὐτὸ τὸ πρῖσμα ἂν ἐξετάσουμε, θὰ κατορθώσουμε νὰ ἀντιληφθοῦμε τὸ βάθος καὶ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς τῆς διδασκαλίας. Ἀξίζει νὰ παρατηρήσωμε ὅτι, αὐτὴν τὴ διδασκαλίαν τὴν ἀνέπτυξε μὲ πολὺ ἀπλὸν τρόπο, διδάσκοντας τὴν αὐτοκυριαρχία, τὴν ἀσκησὴ αὐτοκριτικῆς καὶ αὐτοελέγχου. «Ἐστὲ πραεῖς» λέγει. Πῶς ὁ-

μως γίνεται κανείς πρᾶος παρά με τῇ θέλησῃ καὶ τὴν αὐτοκυριαρχία; Ἐξ ἄλλου ἡ ἄσκησις αὐτοκριτικῆς καὶ αὐτοελέγχου, σὲ ὅλες τὶς διδασκαλίες κάθε μορφῆς, μήπως δὲν εἶναι ὁ μόνος τρόπος αὐτοκαλλιιεργείας καὶ τελειοποιήσεως; Μὲ τὸν τρόπο τῆς διδασκαλίας του τοὺς ὑποδείκνυε τὴν αὐτοκριτική, τοὺς ἔκανε νά σκέπτονται τὰ σφάλματά τους. Ἐγέμιζε τὶς καρδιές τῶν πτωχῶν καὶ δυστυχῶν με ἐλπίδες-στηρίγματα στὶς δοκιμασίες, διδάσκων τὴν περιφρόνηση πρὸς τὸν πλοῦτον, ποὺ εἶναι δίκικοπο μαχαίρι γιὰ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν δὲν χρησιμοποιεῖται καλά.

Ἀλλὰ ὅς θυμηθοῦμε ποὺ εἶπε ὁ Ἰησοῦς στὸν νομικὸν νά ἀπαρνηθῇ τὰ ὑπάρχοντά του, καὶ ἐκεῖνος σφόδρα λυπημένος ἀπῆλθε, διότι ἦτο προσκολλημένος στὰ ὑλικά ἀγαθά. Ὁραματίσθηκε μέσα στὴν πλατεῖα σκέψη του καὶ τὴν ἀπέραντη καλωσύνη του τὴν ἄνοδο ὁλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος, ὅχι μόνον τοῦ κύκλου τῶν μαθητῶν του, τὸ μεγαλεῖον τῆς συγνώμης καὶ τῆς ἀγάπης.

«Οὐδεὶς ἀναμάρτητος» λέγει. Γι' αὐτὸ καὶ ἐστήριξε ὅλο τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς διδασκαλίας του στὸ παράγγελμα «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». «Ἀγάπα τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν», ὡς ζωογόνο δύναμη πάσης ἐκδηλώσεως καὶ ἐνεργείας ἠθικῶν ἀρχῶν. Ἀλλὰ

καὶ ὡς μέσον τελειοποιήσεως ποὺ θέτει ὡς τελικὸν σκοπὸν μαζὺ με τὴν γνῶσιν τὴν φιλοσοφικὴν καὶ τὴν μυσταγωγικὴν. Στὸν φιλοσοφικὸ τομέα ὑπάρχονται ἡ Ἐξέλιξις, ἡ Μετενσάρκωσις, τὸ Κάρμα ποὺ ἀνέπτυξε με τὸν δικό του τρόπο, τὸν ἐκλαϊκευτικόν, ὅπως παρουσιάζουν οἱ Μαθηταί του.

Ἄς ἴδωμεν σύντομα αὐτὸν τὸν τομέα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Μετενσάρκωσιν, θὰ ἀναφέρωμε τὴν περικοπὴν τοῦ Ματθαίου (Κεφ. 11-14) «Πάντες γὰρ οἱ προφῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. Καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Ἥλιος ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω». Ἐπίσης Ματθ: (Κεφ. 27-10) γράφει. Καὶ ἐπερώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες. «Τὶ οὖν λέγουσιν οἱ Γραμματεῖς ὅτι Ἥλιον δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς: «Ἥλιος μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει πάντα, λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι Ἥλιος ἤδη ἦλθε καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλὰ ἐποίησαν αὐτόν ὅ,τι ἠθέλησαν· οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν». Ὅσον ἀφορᾷ τὸ Κάρμα ἡ Ἀντιπεπονθός, αὐτὸ ἀναφέρεται σὲ πολλὰ σημεῖα ὡς νόμος δικαιοσύνης. ὡς νόμος κυρώσεων γιὰ σφάλματα, φυσικῆς, πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς τάξεως. Σὲ ὅποια τάξη διέπραξε κανεὶς

τὸ σφάλμα, στὴν ἴδια τάξη θὰ ἐκπληρώσει πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ συμμόρφωσιν. «Ὁ σπείρεις καὶ θερίσεις» «Ἔως ἂν ἀποδώσης καὶ τὸν τελευταῖον Κοδράντην» (κοδράντης εἶναι μικρὸν Ρωμαϊκὸν νόμισμα ἰσοδύναμον πρὸς δύο λεπτά) δηλ. ἕως ὅτου ξεπληρώσει κανεὶς κάθε σφάλμα ἢ ἀδικία. Καὶ ὅτι ἡ ἐκπλήρωσις πρέπει νὰ γίνη ἐδῶ στὴ Γῆ, λέγει στὴν παραβολὴ τοῦ Λαζάρου «καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια.» Βλέπομε ὅτι ὑπάρχει ἀλληλουχία μεταξύ παραβολῆς ἠθικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ μυσταγωγικῆς διδασκαλίας. Δὲν ὑπάρχει μετάνοια ἐν τῷ Ἄδῃ, διότι ὑπάρχει μεγάλη διαφορὰ μεταξύ ἐνσάρκων καὶ ἀσάρκων ψυχῶν, ὅρια διαβιώσεως καὶ συνθήκας καταστάσεως, ἀναλόγως τῶν πράξεων των καὶ τῆς ἐξελικτικῆς των καταστάσεως. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲ τί τρόπο μπορεῖ μιὰ ἄσαρκη ψυχὴ νὰ ἐπανορθώσῃ ἀδικία στὴν ἔνσαρκη ψυχὴ; Εἶναι ἀδύνατον λόγῳ τῶν συνθηκῶν. Ἡ Ἰουδαϊκὴ παράδοσις ἐκφράζει αὐτὸν τὸν νόμον τοῦ Ἀντιπεπονθότος μὲ τὴν φράσιν «Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ» καὶ ὅμως ὅχι ὅπως τὴν ἐκλαμβάνουν συνήθως. Διότι εἶναι ἐκεῖνο ἀκριβῶς ποῦ εἶπε ὁ Ἰησοῦς «μάχαιραν ἔδωσες, μάχαιραν θὰ λάβῃς». Μὲ τὸν ἀπλοῦν αὐτὸν τρόπον παρουσιάζει τὰ πιὸ βαθειὰ νοήματα. Ἐπίσης μὲ τὸ κατὰ Μαθθ.:

(7-3) «Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε. Τὶ δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς;» Καταδικάζει τὸν ἄδικο καὶ αὐστηρὸ ἐπικριτὴ, ποῦ ὑποτιμᾷ τὸν ἄλλον, βλέποντας ἕνα σφάλμα του, ἐνῶ αὐτὸς διαπράττει μεγαλύτερα σφάλματα. Καταδικάζει τὴν ὑποκρισίαν καὶ ὑποδεικνύων τὴν αὐτοκριτικὴν πρὸς διόρθωσιν καὶ βελτίωσίν μας, ποῦ τότε θὰ μᾶς δώσει τὸ δικαίωμα νὰ διορθώσωμε τοὺς ἄλλους. Λέγει «ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου». Νὰ μὴ κατηγοροῦμεν, ὑποτιμῶμεν καὶ κατακρίνωμεν τοὺς ἄλλους, ὅταν ἐμεῖς ὡς ἄνθρωποι ὑποκείμεθα σὲ λάθη καὶ μάλιστα μεγαλύτερα τῶν ἄλλων, ἀλλὰ νὰ σπεύδωμεν πρῶτα νὰ διορθώσωμεν τὰ δικά μας σφάλματα καὶ λάθη. Ἐπίσης στὶς φιλοσοφικὲς ἀλήθειες θὰ ἀναφερθοῦμε γιὰ τὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα. Ἀλλὰ τί εἶναι αὐτὸ τὸ ἁμάρτημα; Προπάτορες ὑπῆρξαμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι, δυνάμει τοῦ νόμου τῆς Ἐξελίξεως καὶ τῆς Μετενσαρκώσεως. Ἡμεῖς οἱ ἴδιοι διεπράξαμε σφάλματα στὸ παρελθόν, γιὰ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ τιμωρηθοῦμε, νὰ ὑποστοῦμε τὶς κυρώσεις τῆς θείας Εἰμαρμένης, γιὰ τὶς παραβάσεις μας, γιὰ νὰ

ἐκπαιδευθοῦμε μὲ τὶς ἐπιβλη-
θεῖσες δοκιμασίαις. Ἦλθε λοι-
πὸν νὰ μᾶς διδάξει γιὰ νὰ μὴ
κάνωμε τὰ ἴδια σφάλματα. Στὶς
φιλοσοφικὲς ἀλήθειες ὑπάγον-
ται, ὡς ἐπιστέγασμα, ἡ τελειο-
ποίησις τὴν ὁποίαν ὑποδεικνύει
καὶ διδάσκει δι' ὧν τῶν μέ-
σων τῆς διδασκαλίας του.
«Ἐστὲ τέλειοι ὡς ὁ Πατήρ μου
ἐν τοῖς Οὐρανοῖς». Τώρα ἐρχό-
μεθα στὸ τρίτο μέρος τῆς διδα-
σκαλίας του, τὸ καὶ σπουδαιό-
τερο, γιὰ τοὺς μελετητὰς τοῦ
ἑσωτερισμοῦ. Σ' αὐτὸ ὑπάγον-
ται, ἡ Γέννησις, ἡ Βάπτισις, ἡ
Μεταμόρφωσις, ἡ Σταύρωσις-
Ἀνάστασις καὶ ἡ Ἀνάληψις. Θὰ
ἀναφερθοῦμε μὲ λίγα λόγια
στὰ σπουδαιότερα. Ἡ γέννησίς
του, τὸ θεῖο αὐτὸ γεγονός, εἶ-
ναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ βαθεῖα μυ-
στικά τοῦ Οὐρανοῦ. Τὸ και-
νούργιο αὐτὸ φῶς ἦλθε μὲ νέα
δύναμη καὶ ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ μὲ
νέο τρόπο διδασκαλίας, μὲ ἱερὴ
φλόγα, γιὰ νὰ μεταβάλῃ, νὰ
ἀνυψώσῃ, νὰ ἀναστήσῃ τὶς ψυ-
χάς, νὰ δημιουργήσῃ νέα μονο-
πάτια, νὰ ἀναζωογονήσῃ ὅ,τι εἶ-
χε ἀμαυρωθῇ καὶ σιγήσῃ.

Ἦλθε σὰν νεώτερος Προμη-
θεὺς νὰ φέρει τὸ φῶς τῆς ἀλη-
θινῆς γνώσεως καὶ τὸ πῦρ τῆς
πνευματικῆς ζωῆς. Καὶ ὁ μὲν
Προμηθεὺς ἐτιμωρήθηκε στὸν
Καύκασο, ὁ δὲ Ἰησοῦς σταυ-
ρώθηκε ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους,
γιατὶ ἦλθε νὰ δώσῃ ἀπὸ τὸ
φῶς τοῦ Πατέρα του, μὲ τὸν
ὁποῖον ἦταν ἐνωμένος. Ἔλαβε

ὁμως καὶ τὸ γήϊνο περίβλημα,
γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ζῇ ἀνάμεσα
στοὺς ἀνθρώπους καὶ στὸ περι-
βάλλον τους, στὴ Φύση τῆς ἀν-
θρώπινης ζωῆς. Ὁ Ἰησοῦς ὡς
Μυσταγωγὸς ἔχει ἀναπτύξει
τὴν κοσμοθεωρία του, τὴν
ὁποία μόνον ὁ Εὐαγγελιστὴς
Ἰωάννης ἀναφέρει (1-1/3): «Ἐν
ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος
ἦν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ Θεὸς ἦν
ὁ Λόγος. Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν Θεόν, πάντα δι' αὐτοῦ
ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγέν-
ετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν...». Τὸ
Εὐαγγέλιον τοῦ Ἰωάννου μελε-
τῶμενον ἀπὸ ἓνα μύστην ἀπο-
τελεῖ πλήρη μυσταγωγικὴν ἀπο-
κάλυψιν. Ὁ Λουκᾶς ἀφηγοῦμε-
νος τὴν Μεταμόρφωσιν λέγει
ὅτι ἀπὸ τοὺς 12 μαθητὰς διαλέ-
γει τὸν Πέτρον, τὸν Ἰωάννην
καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τοὺς ἀνε-
βάζει στὸ Ὅρος Θαβώρ. Ἐκεῖ,
προφανῶς, τοὺς μυεῖ σὲ ἀνώ-
τερους βαθμοὺς. Ὁ Λουκᾶς (9-
29) γράφει: «καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
προσεύχεσθαι αὐτὸν τὸ εἶδος
τοῦ προσώπου Αὐτοῦ ἕτερον
καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς
ἕξαστράπτων».

Κάθε μορφικὴ ἐμφάνησις, κάθε
ψυχικὴ ἀτομικότης φέρνει μέσα
τῆς τὸν δημιουργικὸν Πατέρα
τῆς, τὸν Λόγον, τὸν σπινθῆρα,
τὸν ὁποῖον ὁμως ἡ ἀγνοία, ἡ
κακία καὶ τὰ πάθη ἔχουν καλύ-
ψει, ὥστε νὰ ἀδρανῇ καὶ νὰ
ὑπνώττῃ, ἔχει βεβηλωθῇ. Ἡ
δραστηριότης του, ἡ ἀκτινοβο-
λία του, ἔχει ἀμαυρωθῇ. Ὁ

Θεῖος Ἰησοῦς ὅμως, ἑναρμονισμένος μὲ τὴν παγκόσμια ἁρμονία καὶ νομοτέλεια, ἀγνός, δίκαιος, σοφός, ὁλόφωτος, ἐξεδήλωσε τὸν ὑπέρτατον νόμον, τὸν νόμον τῆς ἀγάπης, τὸν διεκήρυξε θέσας καὶ τὴν ψυχὴν του ὑπὲρ τῶν πολλῶν. Ὁ Ἰησοῦς καθιστᾷ τοὺς μαθητὰς του μύστας, τοὺς μυεῖ μὲ ρητὴν ἐντολὴν τὴν σιγὴν. Λέγει: «μὴ δῶτε τὰ ἅγια τοῖς κυσί». Τοὺς κάνει ἱκανοὺς νὰ ἀποκτήσουν θεῖες πνευματικὲς ἱκανότητες, ἐπικοινωνίες καὶ διορατικὲς δυνάμεις, νὰ βλέπουν θεϊκὰ ὁράματα, μεταμορφούμενος καὶ ἐμφανιζόμενος πνευματοποιημένους ἐνώπιόν των, ὡς πνευματικὸς Ἥλιος, συνομιλῶν μὲ τοὺς Προφῆτας Ἥλιαν καὶ Μωϋσῆν. Ματθ. (17-2) γράφει: «Μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς τὸ Φῶς, καὶ ἰδοὺ ὠφθησαν αὐτοῖς Μωϋσῆς, καὶ Ἥλιος, μετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες». Λουκᾶς (9-29) γράφει: «καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτῷ τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἕξαστράπτων».

Ἔτσι ὁ Ἰησοῦς γίνεται γέφυρα μεταξὺ Οὐράνου καὶ Γῆς. Γί' αὐτὸ καὶ λέγει: (Ἰωαν. 14-6) «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ Ἀλήθεια καὶ ἡ Ζωή». Ὁ Θεῖος Ἰησοῦς ἐπρόσφερε τὸν ἑαυτόν του ὁλοκαύτωμα στὸν βωμὸν

τῆς Θυσίας. Ἐδάμασε τὸν πόνον μὲ τὴ θέλησή του, καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ ἐξευτελισμοῦ του. Οἱ ἄνθρωποι δὲν κατάλαβαν τὸ λυτρωτικὸ ἔργο του. Ὁ γλυκὺς Ναζωραῖος δὲν εἶχε τὸ στρατιωτικὸ ἥθος ἐπαναστάτου, ἀλλὰ γλυκύτητα καὶ προσήνοια καὶ πρὸ παντὸς ἀγάπη πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ζητῶν νὰ τὸν ἀπελευθερώσει διὰ τῆς ἀγάπης, τῆς ἰσότητος καὶ ἀδελφότητος. Γί' αὐτὸ καὶ ἐδημιουργήθη τὸ χάσμα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Φαρισαίων, μιὰ φοβερὴ διάσταση ποὺ κατέληξε στὴν ἐξόντωσή του. Ἡ ἐπίθεση ἐναντίον του ἄρχισε ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κατεῖχαν τὴν πνευματικὴ ἐξουσία, μετὰ τῆ θριαμβευτικῆς εἰσοδὸς του στὴν Ἱερουσαλήμ, διότι ὁ θρίαμβος αὐτὸς θὰ παρέσυρε τὰ πάντα. Τότε ἄρχισε ὁ ἀνίσος ἀγώνας μεταξὺ τοῦ ἀρχαίου καθεστώτος καὶ τῆς νέας διδασκαλίας τοῦ γλυκοῦ Ναζωραίου, ποὺ φαινόταν νὰ διασαλεύῃ τὴν τάξη. Ἡ τύχη του πλέον εἶχε διαγραφῇ, ὅπως ὁλων τῶν ἀναμορφωτῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Ἰησοῦς γνωρίζων τὰ πάντα ἀποφεύγει πρὸς στιγμὴν. Ἀλλὰ ἔως πότε;

Ἡ δίκη του πρέπει νὰ εἶναι θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ὡς ὑπονομεύουσα τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχία. Τὸ μῖσος των ὅμως κατὰ τοῦ Ἰησοῦ εἶναι φοβερό. Ὁ εὐεργέτης καταδικάζεται σὲ θάνατον ὡς κοινὸς ἐγκληματίας

ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Προηγούνται ὅλες οἱ ἀνθρώπινες κακίαι, ὁ φανατισμὸς πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἐγκληματίας, ποὺ μόνον στοργὴ καὶ ἀγάπη, φῶς καὶ καλωσύνη ἀποπνέει. Δὲν παραλείπουν τὶς ταπεινώσεις καὶ δαρμούς, εἰρωνεῖς, ἀτιμώσεις, περιφρόνηση, διὰ νὰ τὸν ἐκδικηθοῦν. Ἰδοὺ ὁμῶς τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεανθρώπου: Λέγει: (Λουκ. 23-34) «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἶδασι τί ποιοῦσι». Ἐπειδὴ ἐγνώριζεν ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὅλα ἔχουν ἤδη ἐκτελεσθῆ, διὰ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ γραφὴ λέγει «Διψῶ!» Σκεῦος οὖν ἔκειτο ὄξους μεστόν· οἱ δὲ πλησιάσαντες σπόγγους ὄξους καὶ ὑσσώπο περιθέντες προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ στόματι, ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε: «Τετέλεσται!» καὶ κλῖνας τὴν κεφαλὴν παρέδωκε τὸ πνεῦμα. Ἔτσι ὁ γήϊνος θάνατος ἔθεσε τὴν σφραγίδα στὸ μαρτύριο τῆς θυσίας καὶ τοῦ πόνου μὲ τὰ τελευταῖα λόγια «Τετέλεσται!». Ὁ Μάρκος (15-38) γράφει: «Τὸ καταπέτασμα τοῦ Ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω». Καταπέτασμα εἶναι ἓνα παραπέτασμα ποὺ ἐχώριζε εἰς τὸν ναὸν τὰ ἅγια, ἀπὸ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἐσχίσθη ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. Ὁ συμβολισμὸς ἔχει μεγάλη σημασία. Ἐπίσης καὶ ὁ Ναός: Ἰωάν. (2-21) «Ἐκεῖνος (ὁ Ἰησοῦς) ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος αὐτοῦ».

Σημαίνει ὅτι τὸ πνευματικὸν στοιχεῖον διεχωρίσθη ἀπὸ τὸ ὑλικόν, τὸ γήϊνον, τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν ὕλην. Τὸ σῶμα εἶναι Ναός τοῦ πνεύματος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὸ πνεῦμα ἀποδεδεσμεύεται ἀπὸ τὴν ὕλην καὶ ἐξαυλοῦται.

Τετέλεσται! «Πάτερ, τὸ ἔργον ὃ δέδωκάς μοι ἐτελείωσα» τὰ πάντα ἐξεπληρώθηκαν, πῆραν τέλος. Τὸ μέγα ἔργο τῆς θεϊκῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς γήϊνης δραστηριότητός του, σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ πέμψαντος Πατρός, συνετελέσθη. Ὁ Ματθ. (26-38) γράφει: Περίλυπός ἐστι ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου». Εἶμαι περίλυπος ἕως οὗτου θὰ ἐκπληρώσω τὸ ἔργο μου, διότι ἤξερε τὸ πικρὸ ποτήρι ποὺ θὰ ἔπινε μὲ τὸ σταυρικὸ θάνατο. Ὁ Σταυρικὸς θάνατος ἐγίνε σύμβολον τοῦ πόνου καὶ τῆς θυσίας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου καὶ τῆς ψυχικῆς ἀναστάσεως. Καὶ ἀνεστήθηκε τὴν ἐποχὴ ποὺ ἀνασταίνεται ὁλόκληρος ἡ φύσις, τότε τὸ κατάφωτο ἀστέρι τῆς ἡμέρας στέλνει τὶς ἑαρινὰς καὶ θερμὰς ἀκτίνες του, γιὰ νὰ ζωογονήσῃ τὴ Γῆ. Ἡ γῆ ἐκράτησε ὅ,τι τῆς ἀνῆκε, κάθε θνητό, τὸ γήϊνο, τὸ ἀνθρώπινο ἀπὸ Ἐκεῖνον. Τὰ θνητὰ εἶναι γιὰ τοὺς θνητούς καὶ χρησιμεύουν ὅταν ἡ ψυχὴ εὐρίσκεται ἐνσαρκωμένη στὸ γήϊνο περιβάλλον. Τὰ ἀθάνατα γιὰ τὴν Οὐράνια ζωὴ, ἀφοῦ καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀφήνουν τὸν ὀργανι-

σμοὺς στὴ γῆ, θὰ τὸν ἔπαιρνε μαζί του ὁ Ἰησοῦς; Ἄς σκεφθοῦμε, προκειμένου ὁ Ἰησοῦς νὰ δράσῃ στὸ ἀνθρώπινο περιβάλλον, παίρνει ἀνθρώπινο περίβλημα γιὰ νὰ γίνεται κατανοητὸς καὶ ὁρατὸς.

Κατὰ τὴν ἴδια ἀναλογία τοῦ εἶναι ἄχρηστον καὶ ἀπροσάρμοστον γιὰ τὴν Θεϊαν ζωὴν. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ ἐγκατέλειψε.

Ὁ Παῦλος σαφῶς γράφει στὴν πρὸς Κορινθ. Α' ἐπιστολὴν του (15-40/50) «καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια, ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων».

«Ἔστι σῶμα ψυχικόν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν»· «καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, φορέσομεν καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου», «σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσαι οὐ δύναται, οὐδὲ ἡ φθορά τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ». Στὸν Νικόδημο ὁ Ἰησοῦς λέγει: «Ὁ γεγεννημένος ἐκ σαρκὸς σὰρξ ἔστι καὶ ὁ ἐκ πνεύματος πνεῦμα ἔστι». Ἡ Ἀνάστασις του ἔγινε σύμβολον γιὰ τὴν ψυχικὴν ἀνάστασι τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἀκολουθοῦν τὸν ἠθικὸ νόμο, τὴν ἠθικὴ τάξη, τὶς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ ἀρετὲς ποὺ ὑπέδειξε, καὶ προσαρμόζονται μὲ τὴν παγκόσμιαν ἁρμονία καὶ νομοτέλεια. Ὁ Σταυρικὸς θάνατος ἔγινε αἰτία ὥστε ἡ ἱστορία του καὶ ἡ διδασκαλία του νὰ γίνουν γνωστὲς παγκοσμίως μὲ

τὸν θάνατό του. Θεῖον μυστήριον ἡ ἱερὰ Μυσταγωγία ὡς μυστικὴ χάρις τοῦ Λόγου του. Καὶ στὴν Σαμαρίτιδα ἡ μυστικὴ αὐτὴ χάρις, μὲ τὴν φράσιν «ζῶν ὕδωρ» δηλαδὴ ἡ Θεία δύναμις Μεταμορφωτικὴ.

Καὶ ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος εἶναι μιὰ γιὰ ἐκείνους ποὺ ἔχουν γίνονται ἱκανοὶ στὸ τραπέζι τῆς Θείας αἰωνίας ζωῆς, τῆς πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εὐτυχίας, μὲ τὰ θεῖα σύμβολα. Ἄρτος καὶ Οἶνος, τὰ θεῖα δῶρα τοῦ Οὐρανοῦ πρὸς τὶς ψυχὲς τῆς Γῆς, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἀρθοῦν ὑπεράνω τοῦ γήινου καὶ τοῦ φθαρτοῦ. Ὁ Θεῖος Μυσταγωγὸς Ἰησοῦς, ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, τὰ προσέφερε. Καὶ ἡ Οὐρανία ἄμπελος, ὁ Ἰησοῦς, μὲ γεωργὸν τὸν Οὐράνιον Πατέρα του, τὰ ἐδώρισε καὶ τὰ δωρεῖ εἰς ἄφεςιν ἁμαρτιῶν καὶ ζωὴν αἰώνιον. Χαρά καὶ Θεία ζωὴ στὶς ψυχὲς ποὺ τὰ ἐγεύθησαν καὶ θὰ τὰ γευθοῦν. Ἡ Θεία Εὐχαριστία, ὁ Ἄρτος καὶ ὁ Οἶνος. Ὁ ἄρτος τῆς Θείας πνευματικῆς τροφῆς καὶ ὁ οἶνος, ἡ Θεία πνευματικὴ δύναμις, συμβολιζόμενα μὲ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι Οὐράνια δῶρα ποὺ χαρίζουν τὸ θεῖκον φῶς, σύμβολα ἀθανασίας, πνευματικῆς χαρᾶς καὶ εὐδαιμονίας, σύμβολα τῆς θεϊκῆς δυνάμεως τοῦ Λόγου. Ὁ Ἰωάννης (15-1) γράφει: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργὸς ἔστι». Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ πνευματικὴ ἄμ-

πελος, τῆς ὁποίας ὁ γλυκὸς χυμὸς τῆς σταφυλῆς παρασκευάζει τὸν Οἶνον, τὴν Θεϊαν Εὐχαριστίαν, παρασκευάζει τὴν Θεϊαν πνευματικὴν χαρὰν. Σύντομη ἦτο ἡ ζωὴ του, ἀλλὰ τεράστιον τὸ ἔργον του. Καὶ ἀντὶ μὲ στέφανον δάφνης καὶ ἐλιᾶς νὰ στέψουν τὸν ἥρωα, τὸν ἔστεψαν μὲ ἀκάνθινον στέφανο. Τὸν περιβάλλει ὁμῶς ὁ φωτοστέφανος μὲ τὴν ὁλόχρυσον

ἀκτινοβολία του ποὺ πλημμυροῦσε φῶς καὶ ἀγάπη ὅλην τὴν ὑπαρξίν του.

Ἄς τὸν τιμῶμεν, ἀγαπῶμεν καὶ ἄς στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας καὶ τὸν νοῦν μας μὲ σεβασμὸν καὶ ἀγάπην πρὸς ἐκεῖνον τὸν γλυκὺν Ναζωραῖον, τὸν ἥλιον τῆς Γαλιλαίας, τὸν Φοῖβον τῆς δικαιοσύνης, τὴν δόξαν τοῦ Οὐρανοῦ.

Τὸ περιοδικὸ ἐλευθέρας σκέψεως

“ΙΛΙΣΟΣ”

Δραγατσανίου 6. Τηλ. 324.6837, ὥραι 9,30-12,30
πληρὴ Σαββάτου

Οἱ τόμοι 1956 - 1970 ἔχουν ἐξαντληθεῖ.

Ἔχουν ὁμῶς ἐκδοθῇ ἐπιλογαὶ περιεχομένων τόμων, ὡς ἑξῆς:

Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1956 - 1958

Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τριετίας 1959 - 1961

Τόμος ἐπιλογῆς περιεχομένων τόμων τετραετίας 1962 - 1965

Ἐκαστος τόμος ἐπιλογῆς, δεμένος δρχ. 400

Τόμος ἐπιλογῆς πενταετίας 1966 - 1970 δεμένος δρχ. 500

» » » » » χαρτόδετη δρχ. 400

Οἱ τόμοι 1971 - 1976, χαρτόδετοι, ἕκαστος δρχ. 250

Οἱ τόμοι 1977 - 1981, χαρτόδετοι, ἕκαστος δρχ. 300

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1982 Δραχμὲς 400

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1983 Δραχμὲς 400

Ἐθελοντικῶς Δραχμὲς 500

PANTA ΜΠΑΡΝΙΕ (Πρόεδρος τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας)

Διδάσκαλοι καὶ Γκουρού.

Τὰ θεοσοφικὰ συγγράμματα μιλάνε γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς συνείδησης μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξη τῶν μορφῶν καὶ ὀργανισμῶν. Ὅταν ἡ μορφή εἶναι πρωτόγονη καὶ ἀκατέργαστη στὴν ἀνταπόκρισή της πρὸς τὸ περιβάλλον, ἡ συνείδηση εἶναι ἀνίκανη νὰ ἐκδηλωθεῖ διὰ μέσου αὐτῆς. Ὅσο ἡ μορφή ἐξελίσσεται, ἡ ἰκανότητά της πρὸς ἀνταπόκριση μεγαλώνει. Ὑπάρχει μεγαλύτερη εὐαίσθησις στὰ ὄργανα τῶν αἰσθήσεων, στὸ νευρικὸ σύστημα καὶ στὸν ἐγκέφαλο. Ἔτσι ἡ καλύτερη ὀργάνωση τῆς μορφῆς κάνει τὴ συνείδηση ν' ἀποκαλυφθεῖ πληρέστερα.

Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως εἶναι σήμερα, δὲν βρίσκεται στὸ τέλος τῆς πορείας τῆς ἐξέλιξης.

Ἡ Θεοσοφία δηλώνει ὅτι ὑπάρχει ἐπὶ πλεον μελλοντικὴ ἀνάπτυξη. Ἀλήθεια, σοφία, ἀγάπη, εὐλογία, εἰρήνη καὶ καλωσύνη, ἐνυπάρχουν στὴ συνείδηση. Στὶς Οὐπανισάντ ὁ Βράχμα περιγράφεται σὰν ἀπόλυτη παγκόσμια συνείδηση, τέλεια σὲ εἰρήνη, ὁμορφιὰ καὶ σ' ὅλες τὶς δυνάμεις ποὺ ἀναφέρονται προηγούμενα. Στὸν Διδάσκαλο, οἱ ἀρετὲς αὐτές, ποὺ εἶναι καὶ ἡ ἴδια ἡ φύση τῆς συνείδησης, ἔχουν ἀντίσει, ὅπως καὶ ἡ συνείδηση ἔχει ἀντίσει ἀπόλυτα σὲ τέλειο μέτρο, ἀποκαλύπτοντας δυνάμεις, ποὺ βρίσκονται στὸν μέσο ἄνθρωπο σὲ λανθάνουσα κατάσταση.

Ἔτσι ὁ Διδάσκαλος εἶναι κάποιος ποὺ εἶναι τέλειος σὲ σοφία, συμπόνια καὶ ἀλτρουϊστικὴ ἀγνότητα.

Ἀγνότητα σημαίνει ἡ τέλεια ἀπουσία τῆς αἰσθησης ἐνὸς ξεχωριστοῦ ἐαυτοῦ.

Ἡ τέλεια ἀγάπη περιλαμβάνει τὴ χορήγηση τῆς ἀγάπης, χωρὶς ἐκλογὴ καὶ χωρὶς νὰ περιμένει κάτι ἄλλο σὲ ἀνταπόδοση.

Λέγεται ὅτι ἓνας τέλειος ἄνθρωπος δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ μετενσαρκωθεῖ, γιατί ἔχει ξεπεράσει τὶς δεσμεύσεις τοῦ Κάρμα του. Ἡ προσκόλληση καὶ ὁ ἐγωϊσμός εἶναι ἐκεῖνα τὰ ἴδια, ποὺ παρασύρουν κάποιον στὸ νὰ ξαναγεννηθεῖ. Ἀλλὰ ὁ Διδάσκαλος, ποὺ εἶναι ἀγνὸς καὶ ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε δεσμό, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει μέσα του τὸ ἐγώ, δὲν αἰσθάνεται αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Καὶ μόνο ἀπὸ συμπάθεια μπορεῖ νὰ κρατήσει τὴν ἐπαφὴ μὲ τὸν ἀνθρώπινο κόσμο. Μποροῦμε νὰ ποῦμε: Γιατὶ ὁ Διδάσκαλος δὲν μᾶς συναντάει; Ἄν τὸν καλέσουμε σ' ἓνα συνέδριο, θὰ ἔλθει; Μπορεῖ ὅμως νὰ

μὴν ἐνεργήσῃ σύμφωνα μὲ τὶς ἰδέες μας ἢ μὲ κάποιον τρόπο ποὺ ἔμεῖς φανταζόμαστε. Ἐντούτοις, ὅταν ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ εἶναι ἔτοιμοι, ὁ Διδάσκαλος ἔχει εὐκαιρίες γιὰ ἐπαφή, καθοδήγηση καὶ διδασκαλία.

Ἡ λέξη «Γκουρού», ὅπως πολλές ἄλλες λέξεις, μπορεῖ νὰ σημαίνει διαφορετικὰ πράγματα σὲ διαφορετικούς ἀνθρώπους. Λέγεται ὅτι πρέπει νὰ καταγγέλεται κάποιος ποὺ σκορπίζει σκοτάδι. Ἀλλὰ συχνὰ οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι ὁ Γκουρού εἶναι κάποιος ποὺ μεταδίδει γνώση.

Ἡ κοσμικὴ γνώση εἶναι δυνατό νὰ μεταδοθεῖ, ὄχι ὅμως καὶ ἡ πνευματικὴ γνώση. Κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ δανειστεῖ ὑποκειμενικὴ ἐσωτερικὴ γνώση ἀπὸ ἄλλον.

Ἡ Βιβεκαχουνταμάνι λέει καθαρὰ ὅτι κανένας δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει ὑποκατάστατο γιὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὶς πράξεις ποὺ προωθοῦν ἢ ἀφυπνίζουν κάποιον. Αὐτὸ τὸ ξεκίνημα πρέπει νὰ γίνῃ στὸν καθένα χωριστά, σὰν ἀποτέλεσμα τῆς δικῆς του προπαρασκευῆς καὶ ἐργασίας. Πολὺ συχνὰ οἱ ἄνθρωποι νομίζουν ὅτι ἀρκεῖ νὰ προσαρτήσουν τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς σ' ἓναν λεγόμενο Γκουρού, ν' ἀγγίξουν τὰ πόδια του ἢ νὰ καθήσουν μπροστὰ του, καὶ τότε ἐκεῖνος θ' ἀναλάβῃ ὅλη τὴν εὐθύνη.

Αὐτὴ εἶναι μιὰ πολὺ βολικὴ φιλοσοφία, γιὰτὶ ἐπιτρέπει νὰ προχωρήσουν μὲ τὴν κοσμικὴ τους ζωὴ τῆς φιλοδοξίας, τῆς ζήλειας, τῆς ἀπόχτησης χρήματος, τὴν ἐπιθυμία γιὰ δύναμη κ.τ.λ.

Ἐπειδὴ τόσο πολλοὶ ἄνθρωποι βρίσκουν αὐτὸ τὸ δρόμο τῆς ἀρεσκείας τους, ὑπάρχουν ἄλλοι ἔτοιμοι νὰ παίξουν τὸ συμπληρωματικὸ ρόλο. Ἔτσι ὑπάρχουν μνηστῆρες, ποὺ αὐτοαποκαλοῦνται Γκουρού, καὶ ποὺ θὰ δώσουν αἶσθημα ἀσφαλείας σ' αὐτοὺς ποὺ τὸ ζητοῦν. Στρέψε τὶς σκέψεις σου σὲ μένα, λέει ὁ αὐτοσχέδιος Γκουρού, καὶ θὰ ἔχεις προστασία ἀπὸ κάθε κίνδυνο.

Ἀληθινὸς Γκουρού, ἐξ ἄλλου, εἶναι ἐκεῖνος ποὺ σκορπίζει ἀπὸ τὴ σκέψη καὶ τὴ συνειδηση τοῦ ἀνθρώπου τὸ σκοτάδι.

Δὲν προσφέρει διασκεδάσεις, δὲν ἀναλαμβάνει τὶς εὐθύνες τῶν πράξεών του. Μιὰ ποὺ ἀπὸ τὶς τρεῖς ἀλήθειες τῆς Θεοσοφίας εἶναι ὅτι «Κάθε ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἀπόλυτος νομοδότης τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ὁ χορηγὸς τῆς χαρᾶς ἢ τῆς λύπης του, ὁ νομοθέτης τῆς ζωῆς, τῆς ἀνταμοιβῆς καὶ τῆς τιμωρίας του».

Ἐχει γίνῃ ὀλοφάνερο ἀπὸ τοὺς Διδασκάλους, ποιοὶ ὅροι πρέπει νὰ ἐκπληρωθοῦν γιὰ νὰ δεχτεῖ τὴν ἐκπαίδευση, τὴ βοήθεια καὶ τὴν καθοδήγησή τους. Στὰ Γράμματα τῶν Μαχάτμα πρὸς τὸν Ἀ. Σίννεντ, ἀναφέρεται ὅτι μόνο ἓνα πρόσωπο μὲ πνευματικότητα μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ τοὺς διδασκάλους, μπορεῖ νὰ ἐπισύρει τὴν

προσοχή τους, καὶ ἡ Γνώση θὰ φτάσει μόνο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ προσπαθεῖ καθημερινὰ νὰ νικήσει τὸν ἑαυτό του. Πρέπει νὰ πλησιάσει τοὺς Διδασκάλους χωρὶς ὁρους, ἐλεύθερος ἀπὸ γήινες καὶ προστατευτικὲς καταστάσεις. Θέλουμε ὅμως νὰ πᾶμε χωρὶς ὁρους, θέλουμε νὰ διατηρήσουμε τὶς ἀνέσεις μας, τὶς διασκεδάσεις μας, τὶς φιλοδοξίες, καὶ ταυτόχρονα νὰ φθάσουμε στὸν κόσμον τῶν Ἀγίων.

Ὁ Διδάσκαλος, σύμφωνα μὲ τὴ Θεοσοφία, οὐδέποτε ἐπιβάλλει τὴ θέλησή του στὸν μαθητὴ. Δὲν τοῦ λέει τί πρέπει νὰ πιστεύει, διότι νὰ πιστεύει δὲν ἔχει σημασία. Χρειάζεται ἡ συνειδηση τοῦ μαθητῆ νὰ ξυπνήσει μέσα στὴν ἀλήθεια, κάτι ποὺ εἶναι τελείως διαφορετικό.

Ἐκατομμύρια ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι ὁ Χριστὸς καὶ ὁ Βούδας δίδασκαν τὴν ἀγάπη, ἀλλὰ οἱ ἴδιοι δὲν ἔχουν ἀγάπη. Πραγματικά, ἡ πίστη δημιουργεῖ σκληρότητα καὶ φανατισμὸ καὶ προκαλεῖ ζημιὰ ἀντὶ καλῶ. Στὰ Γράμματα τῶν Μαχάτμα, οἱ Διδάσκαλοι τονίζουν ὅτι πολὺ συχνὰ ἡ θρησκεία χρησιμοποιεῖται σὰν ὑποστήριγμα, ἀλλὰ χρειάζονται ἄνθρωποι αὐτοδύναμοι καὶ ἐλεύθεροι.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους Διδασκάλους, ὁ Βούδας, εἶπε: Γίνε ὁ ἴδιος ἕνα φῶς. Δίδαξε, μὴ δημιουργεῖς κύρος ἀπὸ τὴν παράδοση, τὶς γραφὲς ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ἐμένα τὸν ἴδιο. Βρὲς μόνος σου τί εἶναι ἀλήθεια.

Ἡ σπουδαιότητα τῆς ἀναζήτησης τονίζεται ἐπίσης στὴ Βεδάντα.

Στὸ βιβλίον «Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου» λέγεται ὅτι ὁ καθένας πρέπει ν' ἀκούει προσεκτικὰ ἐκεῖνο ποὺ λέει ὁ Διδάσκαλος, γιατί δὲν θὰ τὸ πεῖ δυὸ φορές. Ἕνας ὁμιλητὴς στὴν ἔδρα μπορεῖ νὰ ἐπαναλαμβάνει τὶς ιδέες του, γιατί θέλει νὰ κάνει τὸ ἀκροατήριον νὰ συμφωνήσῃ μαζί του, καὶ νὰ σκέπτεται ὅπως αὐτός. Μιὰ διαφήμιση ἐπαναλαμβάνεται διαρκῶς, γιὰ νὰ προσαρμοσθεῖ σ' αὐτὴ ἡ σκέψη τοῦ ἀκροατῆ. Ἀλλὰ ὁ Διδάσκαλος, δὲν προσπαθεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ τὶς ιδέες του, δὲν χρειάζεται προσαρμογὴ ἢ τυφλὴ ὑπακοή. Δίνει μιὰ νύξη, κάνει μιὰ σύσταση, γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀντίληψης τοῦ ἀτόμου. Ἐὰν ὁ μαθητὴς ἔχει μάθει νὰ σκέπτεται, ἂν ἀκούει προσεκτικὰ, βρίσκει ὁ ἴδιος ποῖο εἶναι τὸ συμπέρασμα ἐνὸς ζητήματος. Ἄν κάποιος ἄλλος τοῦ λέει τί νὰ κάνει καὶ τί νὰ πιστεύει, δὲν μπορεῖ νὰ φθάσῃ στὸ βάθος τῆς διδασκαλίας.

Ὁ Γκουρού κατευθύνει τοὺς ἀνθρώπους στὸ τί νὰ κάνουν, τί νὰ σκέπτονται, τί νὰ φοροῦνε. Ὑπάρχουν Γκουρού, ποὺ ἀγαποῦν τὴν προσωπολατρεία, ποὺ θέλουν νὰ τοὺς πλένουν τὰ πόδια καὶ νὰ τοὺς ὑπηρετοῦν. Ὑπάρχουν μερικοὶ ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι

άνωτεροι καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Βούδα. Ἐξ' ἄλλου οἱ γραφεῖς τῶν Διδασκάλων, ἀντανακλοῦν ταπεινότητα καὶ ἀνωθυμία, στὴν ὁποία προτιμοῦν νὰ παραμένουν. Ἀληθινοὶ Διδάσκαλοι, δὲν αὐτοδιαφημίζονται, καὶ δὲν αὐτοπροβάλλονται, ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει μέσα τους ἑαυτός.

Ἐπομένως, ὑπάρχει διαφορὰ μεταξύ αὐτῶν ποὺ συνήθως θεωροῦνται Γκουρού, καὶ τῶν Διδασκάλων, ὅπως τοὺς περιγράφει ἡ Θεοσοφικὴ φιλολογία. Προσωπικὴ λατρεία, αὐτοδιαφήμιση, τὸ νὰ λένε στοὺς ἄλλους τὶ νὰ κάνουν, νὰ τοὺς ὑποτάσσουν μὲ τὴ διδασκαλία δοξασιῶν, νὰ τοὺς ἐπιβάλλουν ιδέες, νὰ μαζεύουν χρήματα καὶ νὰ πλουτίζουν, νὰ ἔχουν πισίνες καὶ ιδιόκτητα ἀεροπλάνα — ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀποδεκτὰ γὰρ τοὺς Γκουρού, ἀλλὰ εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστα μὲ τὸ νὰ εἶναι κανεῖς ἀληθινὸς πνευματικὸς Διδάσκαλος.

Ὁ ἀληθινὸς Διδάσκαλος δὲν θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του Διδάσκαλο.

Ὁ Διδάσκαλος δὲν βλέπει διαφορὰ ἀνάμεσα στὸν ἑαυτό του καὶ στοὺς ἄλλους. Μπορεῖ κανεῖς νὰ ρωτήσῃ πᾶς εἶναι ἡ στάσις ἑνὸς μέλους τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἀπέναντι στοὺς Γκουρού. Ὑπάρχει ἐλευθερία στὰ Μέλη τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, νὰ εἶναι κανεῖς σοφὸς ἢ ἀφελής. Ἄν θέλει νὰ γίνῃ μαθητὴς ἑνὸς Γκουρού, εἶναι ἐλεύθερος νὰ τὸ κάνει. Ἀλλὰ εἶναι διαφορετικὸ ζήτημα γιὰ μιὰ Στοὰ τῆς Ἑταιρίας, διότι ἡ Στοὰ ἀντιπροσωπεύει στὸ περιβάλλον τῆς τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, σὰν σύνολο, καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχει ἀπόλυτη ἐλευθερία. Ἄν δοθῇ σὲ μιὰ λατρεία προσωπικότητας, ἂν ἀνακηρύσῃ ἢ ἀποδέχεται κάποιον σὰν τὸν Γκουρού καὶ ἐνθαρρύνει προσωπικὴ λατρεία, ἀσφαλῶς δὲν ἐνεργεῖ σύμφωνα μὲ τὸν χαρακτῆρα καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἑταιρίας.

Ἄλλο θέμα εἶναι: Μπορεῖ ἓνας Γκουρού νὰ δώσῃ πείρα πραγματικότητας; Προφανῶς ὄχι. Ἐνας Γκουρού δὲν μπορεῖ νὰ κάνει κάποιον νὰ ἰδεῖ κάτι ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ἰδοῦν τὰ μάτια του. Κανένας ἀληθινὸς Γκουρού δὲν ἰσχυρίζεται ὅτι μπορεῖ καὶ θέλει νὰ τὸ κάμῃ.

Ἐνας σοφὸς ὅμως ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ κάποιον ποὺ τὸ δέχεται. Ἐλέχθη ὅτι, ὅταν οἱ Θεοὶ θέλουν νὰ τιμωρήσουν κάποιον, ἐκπληροῦν τὶς προσευχές του. Οἱ περισσότερες ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἀνόητες. Ἐνα ἄτομο μπορεῖ νὰ θέλῃ ἓναν Γκουρού, ποὺ νὰ κάνει κάτι γι' αὐτόν, ἀλλὰ ἴσως αὐτὸ νὰ μὴν εἶναι γιὰ τὸ πνευματικὸ του ὄφελος. Ἀναποδιᾶς μᾶς ἔρχονται συχνὰ καὶ γενικὰ θὰ θέλαμε νὰ ἐλευθερωθοῦμε ἀπ' αὐτές. Ἀλλὰ κάθε τι ποὺ ἔρχεται σὰν ἀποτέλεσμα τοῦ Κάρμα, φέρνει κι' ἓνα μάθημα

μαζί του. Γιαυτό, ἡ "Αννι Μπέζαντ εἶπε, κοιτάζοντας στὸ παρελθόν της, ὅταν πρόθυμα ἀφηνόταν στὰ εὐχάριστα, δὲν ἤθελε νὰ παραλείψει καμιὰ ἀπὸ τὶς δυσκολίες ποὺ εἶχε, ἐπειδὴ ἔμαθε πολλὰ ἀπ' αὐτές. "Ενας πνευματικὸς ἄνθρωπος δὲν πρέπει νὰ δίνει τὸ εἶδος τῆς βοήθειας, ποὺ κάποιος θὰ ἐπιθυμοῦσε.

Ὁ Κρίοναμουῖρτι τόνισε κάτι σπουδαῖο, ὅταν ρώτησε γιατί νομίζουμε ὅτι μόνο ὁ Γκουρού μπορεῖ νὰ βοηθήσει. Κάθε τὶ στὴ ζωὴ μπορεῖ νὰ βοηθήσει — οἱ ἄνθρωποι γύρω μας, τὸ φύλλο ποὺ πέφτει ἀπὸ τὸ δένδρο, ἡ ὁμορφιὰ ποὺ βρίσκεται παντοῦ— τὸ κάθε τι, ἂν εἴμαστε εὐαίσθητοι καὶ δεκτικοί. Ἡ δεκτικότης μας πρέπει νὰ εἶναι ὅμοια μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ Γκουρού νὰ διδάξη. Οἱ θεωρίες τοῦ Ἀϊνστάϊν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνουν ἀντιληπτές ἀπὸ ἄνθρωπο ποὺ δὲν ἔχει ἰδέα ἀπὸ μαθηματικά. Ἀκόμη καὶ οἱ μεγαλύτεροι φιλόσοφοι δὲν μποροῦν νὰ διδάξουν ἓνα ἄτομο ποὺ βαρύνεται νὰ μάθει. "Ενας ποὺ σταθμίζει κατακόρυφα τὰ βάθη ἐκείνου ποὺ λέει ὁ διδάσκαλος (τὸ ὁποῖο μπορεῖ καὶ νὰ μὴ λέγεται μὲ λόγια) εἶναι δεκτικὸς. Καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἀναίσθητος γενικὰ στὴ ζωὴ καὶ νὰ εἶναι δεκτικὸς μόνο στὸν Γκουρού. Εἴτε ἔχει ἓνας ἄνθρωπος δεκτικότητα, εἴτε δὲν ἔχει. Ἐκεῖνοι ποὺ δὲν εἶναι δεκτικοὶ ἔχουν κατ' ἐπανάληψη καταχραστεῖ τὸν πνευματικὸ Διδάσκαλο: δὲν ἀκοῦνε τὰ λόγια του, τὸν ἀπορρίπτουν, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἀναγνωρίζουν, σταυρώνουν ἓναν Χριστό.

Πόσοι ἀπὸ μᾶς εἶναι ἱκανοὶ ν' ἀναγνωρίσουν ἓνα πραγματικὰ ἱερὸ πρόσωπο, ποὺ θὰ ἐμφανιστῇ ἀνάμεσά μας χωρὶς ἐτικέττα; Οἱ ἐτικέττες μπορεῖ νὰ εἶναι πλαστές. Γιὰ ν' ἀναγνωρίσουμε ἓναν ἄγιο, πρέπει νὰ ὑπάρχει κάτι μέσα μας, τὸ ὁποῖο πάλλεται ἁρμονικὰ μαζί μας, πρέπει νὰ ὑπάρχει ἡ ἰκανότητα τῆς ἀπόκρισης. Ἄν αὐτὸ λείπει, πῶς μποροῦμε νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ ἓναν Διδάσκαλο; "Ενας Γκουρού δὲν μπορεῖ νὰ βοηθήσει τὸν ἄνθρωπο ποὺ δὲν εἶναι ἔτοιμος νὰ βοηθηθεῖ καὶ μόνον ὅταν ὁ μαθητὴς εἶναι ἔτοιμος, ἐμφανίζεται ὁ Διδάσκαλος. Πρέπει νὰ φωτίσετε τὴν ψυχὴ, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ τὴν ἰδεῖ ὁ Διδάσκαλος.

Μετάφρ. Σ. Χαλ.

Ἰω. Ν. Χαρίτος

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΙΣ

Ὁμιλία 1925

(Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεῦχος)

Ἄς ἀναφέρωμεν νῦν δι' ὀλίγων τίνι τρόπῳ ἡ θεοσοφία ἐρμηνεύει διὰ τῆς μετενσαρκώσεως διάφορα προβλήματα τῆς ζωῆς ἐνίας ἀντιρρήσεις τῶν ἡκιστα φιλικῶς διακειμένων πρὸς τὴν θεωρίαν ταύτην καὶ τινὰ προβαλλόμενα ὑπὸ τῶν θεοσόφων εἰς ἀπάντησιν ἐπιχειρήματα.

Πῶς δύνασθε ν' ἀποδείξητε ὅτι ἡ μετενσάρκωσις εἶναι γεγονὸς ἐν τῇ φύσει; πολὺ δικαίως θὰ ἐρωτήσῃ ἐκεῖνος, οὗτινος ἡ ἐνόρασις ἐλάχιστα βοηθεῖ πρὸς παραδοχὴν τῆς μεγάλης ταύτης ἀληθείας. Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην πᾶς θεόσοφος ὀφείλει νὰ δώσῃ ἱκανοποιητικὴν ἀπάντησιν, ἐὰν θέλῃ νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν σοβαρῶν προσώπων.

Ἡ μετενσάρκωσις ἐὰν εἶναι ἀληθὴς εἶναι τοσοῦτον σπουδαία ἐν τῇ ἐξελίξει, ὥστε οὐδεμία προσπάθεια πρέπει νὰ παραλείπηται πρὸς ὑποστήριξιν τῆς διδασκαλίας ταύτης.

Προτοῦ ἐξετάσωμεν λοιπὸν τὰ ὑπὲρ τῆς μετενσαρκώσεως ἐπιχειρήματα καὶ προχωρήσωμεν περαιτέρω, ἀνάγκη νὰ κα-

ταρρίψωμεν τὰς κυριωτέρας ἀντιρρήσεις τῶν πολεμίων αὐτῆς.

Ἡ θεωρία τῆς μετενσαρκώσεως λέγουσιν εἶναι ἀνόητος, καθόσον οἱ διδάσκοντες ταύτην ἰσχυρίζονται ὅτι δυνάμεθα νὰ γεννηθῶμεν εἰς σῶμα ζώου.

Τοῦτο κατὰ τὰς θεοσοφικὰς δοξασίας εἶναι τελείως παράλογον, οὐδαμοῦ δὲ ὑφίσταται τοιοῦτος ἰσχυρισμός. Τούναντίον τὸ δόγμα τοῦτο διδάσκει ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις ἐνσαρκοῦται πάντοτε ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι καὶ ὅτι γενικῶς ἐκάστη νέα ἐνσάρκωσις φέρει τὸ ἄτομον εἰς ὑψηλότερον πῶς ἐπίπεδον καὶ εἰς καλλιτέρας περιστάσεις.

Ἰσχυρίζονται ὡσαύτως ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ προοδεύσῃ χωρὶς νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἢ ἐπὶ ἄλλου τινος πλανήτου. Αὕτη εἶναι ἡ πλέον διαδεδομένη εἰς τὰς χριστιανικὰς χώρας ἰδέα, ὅπου ἀκράδαντος πίστις ἐπικρατεῖ ὅτι ὅταν ζήσωμεν συμφώνως πρὸς τὰς διδασκαλίας τῆς ἐκκλησίας, θὰ μεταβῶμεν μετὰ θάνατον εἰς τόπον μακαριότητος, ὅπου αἰωνίως θὰ ζήσωμεν. Τίνι τρόπῳ θέλομεν διάγῃ κατὰ τὴν ἀτέρ-

μονα ἐν τῷ παραδείσῳ ζωὴν μας δὲν λέγουσι πρὸς ἡμᾶς. Ποία θὰ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἡμῶν ἐκεῖ βελτίωσις, δεδομένου ὅτι οὐδεὶς πειρασμὸς θὰ περιβάλλῃ ἡμᾶς; Ποία θὰ εἶναι ἡ διανοητικὴ ἡμῶν πρόοδος, δεδομένου ὅτι ἐμπορικά, πολιτικά, οἰκονομικά, κοινωνικά, ἐθνικά καὶ διεθνῇ προβλήματα δὲν ὑφίστανται ἐκεῖ; Οὐδεμία λοιπὸν ἐλπίς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἐξελίξεως ἐν τῷ οὐρανῷ, εἰς ὃν πιστεύουσιν οἱ ἀντίπαλοι τοῦ νόμου τούτου.

Φαντασθῆτε αἰωνίαν ζωὴν εἰς ἓνα τοιοῦτον οὐρανόν. Ἐὰν θὰ εἶναι παντάπασιν δυνατὴ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐξέλξης ἠθικῆς ἢ διανοητικῆς, ἐὰν θὰ εἶναι ποία τις πρόοδος τὸ ἀποτέλεσμα μιᾶς ἀτέρμονος ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ ζωῆς.

Εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι μεταξὺ τῶν δύο δογμάτων, τοῦ αἰωνίου οὐρανοῦ καὶ τῆς διὰ τῆς μετενσαρκώσεως ἐξελίξεως, ἡ λογικὴ θ' ἀσπασθῇ τὸ δεύτερον καὶ θ' ἀπορρίψῃ τὸ πρῶτον.

Ἐνδεχόμενον νὰ μετενσαρκώμεθα ἐπὶ ἄλλων πλανητῶν, ἀπαντῶσι τινὲς τῶν ἀντιφρονούντων, οὐχὶ ὁμως ἐπὶ γῆς.

Καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ των τούτου προβάλλουσιν ὡς ἐπιχείρημα ὅτι ἡ πρόοδος θὰ ἦτο ταχύτερα καὶ εὐκολωτέρα διὰ τῆς περιπολήσεως τῆς ψυχῆς ἀπὸ πλανήτου εἰς πλανήτην.

Ἄλλὰ καὶ ἂν παραδεχθῶμεν ὅτι ὑπάρχουσιν ἀνθρώπινα ὄντα ἐπὶ τῶν ἄλλων πλανητῶν, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εὐρίσκονται εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ἐξελίξεως εἰς ὃν καὶ ἡμεῖς. Καὶ ἂν ὁ βαθμὸς τῆς ἐξελίξεως των εἶναι ὁ αὐτὸς μὲ τὸν ἰδικόν μας, πρὸς τί νὰ ἐνσαρκωθῶμεν ἐκεῖ, ἐὰν εἶναι ἀνώτερος πῶς θὰ δυνηθῶμεν νὰ παρακολουθήσωμεν ἐκεῖνα, ἐὰν δὲ κατώτερος εἶναι ἐντελῶς περριττῇ ἡ ἐκεῖ μετάβασίς μας.

Ἡ ἰδέα τῆς μετενσαρκώσεως, ἰσχυρίζονται ἄλλοι, εἶναι ἀντιθρησκευτικὴ. Ὁ ἰσχυρισμὸς ὁμως οὗτος καταπίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ, καθόσον οὐδεὶς νόμος δύναται νὰ διδάξῃ τὰς μεγαλυτέρας ἀρχάς, ἠθικῆς, ἀλτρουϊσμοῦ, δικαιοσύνης ἀπὸ τὸν νόμον τῆς μετενσαρκώσεως. Ἀντὶ νὰ διδάσκῃ, τίνι τρόπῳ θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς, ὅπερ δὲν εἶναι ἄλλο τι παρ' ἀπλοῦς ἐγωϊσμὸς, διδάσκει τίνι τρόπῳ θ' ἀποβῶμεν ἀρωγοὶ τῶν ἐχόντων ἀνάγκην τῆς βοήθειας ἡμῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὁποίων πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐγεννήθημεν.

Ἡ μετενσάρκωσις δὲν εἶναι ἀπώλεια τῆς ἐλπίδος ἀναγνωρίσεως ἐν τῷ ἐπέκεινα τῶν ἀγαπωμένων προσώπων.

Αἱ ψυχαὶ αἵτινες ἀγαπῶνται κατὰ τὴν φυσικὴν ἐνσάρκωσιν ἢ μετ' αὐτὴν εἶναι πάντοτε ἐν ἐπικοινωνίᾳ. Ἡ ἀγάπη αὕτη εἶ-

ναι ἡ καθοδηγοῦσα εἰς τὴν σύμψηξιν τῶν οἰκογενειῶν, ἡ ἀγάπη αὕτη εἶναι ἡ συνάπτουσα στενοὺς δεσμούς φιλίας. Φιλίας διαρκοῦς καὶ αἰωνίας, ἥτις διατηρεῖται διὰ μέσου πασῶν τῶν ἐνσαρκώσεων, μέχρις οὗτου σημάνῃ τὸ πέρας αὐτῶν.

Εἰς τοὺς ἰσχυρισμούς τῶν λεγόντων ὅτι ἡ μετενσάρκωσις δημιουργεῖ σύγχυσιν εἰς τὰς μεταξύ τῶν ὄντων σχέσεις, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οὐχὶ ὁ φυσικὸς δεσμός, ὃν τὸ σῶμα ἡμῶν δύναται νὰ ἔχη μετ' ἄλλου σώματος δημιουργεῖ τὸν σύνδεσμον, ἀλλ' ἡ μεταξύ τῶν ψυχῶν ἀφοσίωσις. Χάρις εἰς τὴν μετενσάρκωσιν ἡ ἀφοσίωσις ὑφίσταται πάντοτε, ἀδιάφορον ἔάν αἱ μεταξύ τῶν φυσικῶν σωμάτων συγγένειαι μεταβάλλονται κατὰ τὰς διαφόρους ἐνσαρκώσεις τῶν ψυχῶν.

Ὅταν μία μήτηρ, λέγει ἡ ANNIE BESANT, σφίγγει εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς τὸ νεογνὸν τέκνον τῆς, τῆς φαίνεται ὅτι ἡ ἔνωσις αὕτη εἶναι τελεία, καὶ ὅτι ἔάν τὸ τέκνον τοῦτο ἀπέθνησκεν, ἡ ἐπιθυμία τῆς μητρὸς θὰ ἦτο νὰ τὸ ἀποκτήσῃ ἐκ νέου ὁμοιον ἀκριβῶς ὡς ἦτο βρέφος. Ἀλλ' ἐφ' ὅσον τὸ παιδίον μεγαλῶναι καὶ ἀποβαίνει ἀνὴρ, ὁ δεσμός ὅστις ἐνώνει τοῦτο μετὰ τῆς μητρὸς του μεταβάλλει ὅψιν. Ἡ παθητικὴ ὑπακοὴ τοῦ τέκνου εἰς τὴν προστατευτικὴν μητρικὴν στοργήν, ὑποχωρεῖ εἰς ἔτε-

ρον αἶσθημα, ὁμοιον τοῦ ὁποίου ὑφίσταται μεταξύ φίλων καὶ συντρόφων, ἀλλὰ πλουσιότερον εἰς ἀναμνήσεις τοῦ μεταξύ φίλων τοιοῦτου. Βραδύτερον, ὅταν ἡ μήτηρ γηράσῃ καὶ ὁ υἱὸς εἶναι εἰς ὠριμον ἡλικίαν, αἱ ἀντίστοιχοί των θέσεις μεταβάλλονται ἐκ νέου. Ὁ υἱός, μετὴν σειρὰν του, προστατεύει καὶ καθοδηγεῖ τὴν μητέρα. Λοιπὸν ὁ μεταξύ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ δεσμός θὰ ἦτο τελειότερος, ἔάν ἐθραύετο ὅταν τὸ παιδίον ἦτο ἀκόμῃ ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ καὶ μόνον ἐν ἀπλουὶν αἶσθημα τὸ ἦννε μετὰ τῆς μητρὸς;

Δὲν ἐγένετο τούναντίον γλυκύτερος καὶ πλουσιότερος κατὰ τόσα διάφορα αἰσθήματα; Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὰ ἐγώ. Οἱ δεσμοὶ τῆς συγγενείας, οἵτινες συνδέουσι τὰ μὲν μετὰ τῶν δέ, διαφέρουσιν εἰς ἐκάστην ζωὴν καὶ τέλος ὅταν ἀποβῶσιν ἀδελφοὶ καὶ στενῶς συνδεδεμένοι, στρέφουσιν τὰ βλέμματα αὐτῶν πρὸς τὰ ὀπίσω, βλέπουσιν ὅτι κατὰ τοὺς παρελθόντας βίους ἦσαν ἠνωμένοι διὰ πάντων τῶν δυνατῶν ἀνθρωπίνων δεσμῶν, μέχρις οὗτου τὰ ποικίλα αἰσθήματα, δι' ὧν διήλθον, ἐδίδαξαν τέλος αὐτοὺς πάσας τὰς ὁψεις τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ καθήκοντος.

Ὁ ἰσχυρισμός τοῦ ὅτι, ἂν ἡ μετενσάρκωσις ἦτο ἀληθής, ὁ πληθυσμός δὲν θὰ ἔπρεπε οὔτε

ν' αὐξάνη οὔτε νά ἐλαττωταί, καταπίπτει ἀφ' ἑαυτοῦ, δεδομένου ὅτι ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει εἶναι δυνατόν ὁ αὐτὸς ἀριθμὸς ἐγὼ νά εὐρίσκηται ἐνσάρκωμένος. Δὲν πρέπει ν' ἀγνοῶμεν ὅτι μέγιστος ἀριθμὸς ἐγὼ διέρχεται πλεῖστον χρόνον, διάφορον δι' ἕν ἕκαστον τούτων, ἐν τῇ Καμαλόκκ καὶ τῷ Δεβαχὰν καὶ ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνσάρκων διαρκῶς μεταβάλλεται.

Πάντες οἱ λογικοὶ συλλογισμοὶ ἐπὶ τῆς ἀπαρχῆς τῆς συνειδήσεως εἶναι ὑπὲρ τῆς προϋπάρξεως, ἥτις ἐξ ἄλλου ἐπιβάλλει τὴν μετενσάρκωσιν.

Δύο ὑπάρχουσι κύριαι θεωρίαι ἐπὶ τῆς φύσεως τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως.

1. "Ὅτι ἡ συνείδησις εἶναι τὸ προῖόν ἢ τὸ ἀποτέλεσμα χημικῆς ἢ ἄλλης τινος ἐνεργείας τῆς ὕλης. Αὕτη ἡ ὑλιστικὴ θεωρία, συμφώνως τῇ ὁποίᾳ, διὰ νά ὑπάρξη ἡ συνειδήσις, ἔχει ἀνάγκην τοῦ φυσικοῦ ἐγκεφάλου καὶ ὅτι ἐξαφανίζεται αὕτη κατὰ τὸν θάνατον.
- 2) "Ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις εἶναι τι τὸ ἄφθαρτον, ὁπερ ἐπηρεάζει τὸν ἐγκέφαλον καὶ ἐπηρεάζεται ὑπ' αὐτοῦ διὰ τινος τρόπου, ὅστις μέχρι σήμερον δὲν κατέστη τελείως νοητός.

Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἀνακαλύψεις ἐδिकाίου μέχρι τινὸς τὴν ὑλιστικὴν θεωρίαν, μέχρις οὗτου τελευταίως αἱ ἔρευναι διακε-

κριμμένων ψυχολόγων, τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας, τῆς Ἑταιρίας Ψυχικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Λονδίνου, καὶ Πνευματιστῶν, ἀπεκάλυψαν σειρὰν γεγονότων, ἀποδεικνυόντων ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις ζῇ καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ σώματος. Τὰ γεγονότα ταῦτα καταρρίπτουσι τὴν ὑλιστικὴν θεωρίαν, μελετώμενα δὲ ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν, παρέχουσιν ἡμῖν τὴν βεβαιότητα ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη συνείδησις δὲν χάνει οὐδεμίαν τῶν νοητικῶν, ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀρετῶν τῆς κατὰ τὸν θάνατον τοῦ φυσικοῦ σώματος· ὅτι αἱ ἀρεταὶ αὗται δὲν εἶναι δυνατόν νά εἶναι προῖόν τῆς φυσικῆς κληρονομικότητος ἢ τῆς διαπλάσεως τῶν κυττάρων τοῦ σώματος. Ἡ πνευματόδοξος θεωρία εἶναι κατὰ συνέπειαν ἡ μόνη ἥτις δύναται νά ικανοποιήσῃ ἐκείνους, οἵτινες δὲν περιφρονοῦσι τὰς ἐπιστημονικὰς ἀποδείξεις.

Κατὰ τοὺς πνευματοδόξους

- 1) ἡ συνειδητὴ προσωπικότης ἢ ἀρχίζει ὑπάρχουσα κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς γεννήσεως τ.ἔ. δημιουργεῖται τότε, ἢ ὑπῆρχε πρὸ τῆς γεννήσεως τ.ἔ. προϋπῆρχε.

Κατὰ τὴν πρώτην ἐκδοχὴν τ.ἔ. τῆς δημιουργίας τὴν παραδεδεγμένην ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν κέντρων, πρέπει νά θεωρήσωμεν ὡς δυνατόν τὴν δημιουργίαν διὰ μιᾶς φυσικῆς πράξεως ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων

γονέων μιᾶς ἀθανάτου προσω-
πικότητας, ὅπερ λογικῶς εἶναι
ἀδύνατον, καθόσον συνείδησις
δημιουργουμένη διὰ τῆς φυσικῆς
μεθόδου τῆς ἐπαναπαρα-
γωγῆς, θὰ παύσῃ ὑφισταμένη
κατὰ τὸν φυσικὸν θάνατον.

Ἐὰν ἐξ ἄλλου παραδεχθῶ-
μεν ὅτι θεία δύναμις δημιουρ-
γεῖ τὴν ψυχὴν, κατὰ τὴν στιγ-
μὴν τῆς γεννήσεως, εἶναι δύ-
σκολον νὰ ἐξηγήσωμεν διατὶ ἡ
ἐξάσκησις τῆς θείας ταύτης δυ-
νάμεως ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς πρὸς
γέννησιν διαθέσεως τοῦ ἀν-
θρώπου. Ἐξ ἄλλου, ἐὰν ἐδη-
μιουργεῖτο κατὰ τὴν γέννησιν ἡ
ψυχὴ, διατὶ αἱ νοητικαί, ἠθικαὶ
καὶ πνευματικαὶ ἀρεταὶ διαφέ-
ρουσι τόσον πολὺ κατὰ τὰ ἄτο-
μα, οὕτως ὥστε κολοσιαία νὰ
ὑφίσταται διαφορὰ μεταξὺ τοῦ
ἀγρίου καὶ τοῦ σοφοῦ, τοῦ κα-
κούργου καὶ τοῦ ἀγίου;

Ἐξ ἄλλου πῶς εἶναι δυνατὴ
ἡ ἐξηγήσις τῆς κολοσιαίας δια-
φορᾶς τῆς εἰμαρμένης τῶν ὄν-
των;

Κατ' ἀνάγκην, λογικῶς σκε-
πτόμενοι, ὀφείλομεν νὰ παρα-
δεχθῶμεν τὴν προϋπαρξιν τῆς
ψυχῆς καὶ τὴν μετενσάρκωσιν,
καθόσον μόνον διὰ τῆς παρα-
δοχῆς τῶν γεγονότων τούτων
δυνάμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν τὰς
μεταξὺ τῶν ἀτόμων διαφοράς,
τὰς προερχομένας ἐκ τῆς δια-
φορᾶς ἡλικίας τῶν ψυχῶν, ὅτι
τὸ πεπρωμένον ἐκάστης ψυχῆς
εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ πα-
ρελθόντος της, καὶ ὅτι ἡ φυσικὴ

πρᾶξις τῆς ἐπαναπαραγωγῆς καὶ
τῆς γεννήσεως παρέχει φυσι-
κὸν μόνον εἰς τὴν ψυχὴν σῶμα.

Μία μοναδικὴ ἐπὶ γῆς ζωὴ
παραμένει ἄνευ ἀποτελέσματος
ἐπὶ ἑκατομμυρίων περιπτώ-
σεων.

Τοῦτο εἶναι πασιδὸλον εἰς
πάντας, ὥστε νὰ μὴ παρίσταται
ποσῶς ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνωμεν.

Τίς δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι
ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ζωῇ δύναται νὰ
καταστῇ τέλειος καθ' ὅλα, ὅτι
ἀπέβαλε τὰς ἐπιθυμίας τῆς
ζωῆς, ὅτι δὲν ἔχει τίποτε πλέον
νὰ διδαχθῇ ἐν τῷ κόσμῳ τού-
τῳ καὶ ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ
ἐπανέλθῃ; Οὐδεὶς βεβαίως.

Αὐτὸς ὁ LESSING ἔλεγε:
«Διατὶ νὰ μὴ ἐπανέρχομαι,
ἀφοῦ θὰ δύναμαι ν' ἀποκτῶ
νέας γνώσεις καὶ νέας ἱκανότη-
τας; Μήπως μετὰ μίαν καὶ μό-
νην παραμονὴν ἀποκομίζω τό-
σα πολλά, ὥστε νὰ μὴ ἀπομένῃ
τι διὰ τὸ ὁποῖον νὰ μὴ ἀξίζῃ τὸν
κόπον νὰ ἐπανέλθω;»

Χάρις εἰς τὴν μετενσάρκωσιν
δὲν ὑπάρχει διὰ τὴν ἐπιστήμην
ἔδαφος μὴ δυνάμενον νὰ ἐρευ-
νηθῇ, δὲν ὑπάρχει μέγας πολι-
τισμὸς οὐτινος δὲν εἶναι δυνατὴ
ἡ ἀπ' εὐθείας μελέτη, δὲν
ὑπάρχει ἀνθρωπίνῃ ἐνεργητικό-
της εἰς ἣν νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ
λάβωμεν μέρος.

Ἐν τῇ μακρᾷ ἱστορίᾳ τῆς
προόδου τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐξή-
σαμεν εἰς πλείονας τῆς μιᾶς πό-
λεις τῆς ἀρχαιότητος, παρέστη-
μεν εἰς μεγάλα γεγονότα, διε-

δραματίσαμεν ἓν πρόσωπον, συνηντήσαμεν ἓνα τῶν μεγάλων τοῦ παρελθόντος προσώπων. Εἰς μέλλοντας βίους θ' ἀποκομίσωμεν ἀναμφιβόλως πλουσιότεραν πείραν. Δὲν ἐπιγόμεθα, ἐκτὸς ἂν σκοπός μας εἶναι νὰ καταστῶμεν, τὸ ταχύτερον, ἱκανοὶ νὰ βοηθήσωμεν τοὺς ἄλλους.

Ἡ μετενσάρκωσις ἄλλωστε ἐπιτρέπει νὰ τύχωμεν τῆς τελειότητος, νὰ καταστῶμεν τέλειοι, ὥσπερ καὶ ὁ Πατὴρ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ὅποσαι εὐκαιρίαι παρουσιάζονται εἰς ἡμᾶς πρὸς τοῦτο, ἐν μιᾷ καὶ μόνη ζωῇ· ἐνδεχομένως οὐδεμία.

Ἐν ᾧ διὰ τῆς μετενσαρκώσεως τὸ ἰδανικὸν τῆς τελειότητος εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν χειρῶν μας. Διὰ ταύτης δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸν σκοπόν.

Ἡ μετενσάρκωσις ἐρμηνεύει τὸ πρόβλημα τοῦ κακοῦ. Ἡ πίστις εἰς πᾶν ἀγαθόν, δίκαιον, παντοδύναμον θεὸν καὶ ἡ ἐρμηνεία τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρξεως τῆς ἀδικίας, τῆς ἀθλιότητος καὶ τοῦ πόνου, εἶναι πρόβλημα δυσχερέστατον, ὅπερ οἱ θεολόγοι καὶ οἱ φιλόσοφοι δυσκόλως δύνανται νὰ ἐρμηνεύσωσιν, ἂν δὲν παραδεχθῶσι τὸν νόμον τῆς μετενσαρκώσεως.

Ἐκάστη ψυχὴ τὸ πρῶτον ἐνσαρκωμένη περιέχει ἐν ἑαυτῇ δυνητικῶς, ἀλλ' ἐν λανθανούσῃ καταστάσει, ἀπάσας τὰς ἠθικάς,

νοητικὰς καὶ πνευματικὰς ἀρετάς, ἃς θ' ἀναπτύξη βραδύτερον.

Μέχρις οὗτου ὁμως ἀναπτύξη ταύτας, εἶναι ἀνῆθικος, σκληρὰ, καὶ πλήρης ἐλαττωμάτων. Τὰ κακὰ ταῦτα ἔνστικτα προέρχονται ἐκ τῆς μὴ ἀναπτύξεως τῶν ἀντιστοίχων προτερημάτων.

Εἴμεθα σκληροὶ καθόσον ἀγνοοῦμεν τὴν εὐσπλαχνίαν, εἴμεθα ἐγωῖσταὶ καθόσον ἀγνοοῦμεν τὴν αὐταπάρνησιν· ὅταν ἀναπτυχθῇ ἀγαθὸν προτέρημα, τὸ κακὸν ἔνστικτον ἐξαφανίζεται.

Θεωροῦντες τὸν κόσμον ὡς σχολεῖον, καὶ κατανοοῦντες ὅτι ἕκαστον ὃν ἀρύεται διδάγματα, οὐχὶ δι' ἐντολῶν ἀλλ' ἐκ τῆς πείρας, βλέπομεν ὑπὸ ἄλλην μορφήν τὸ πρόβλημα τοῦ κακοῦ. Ἐὰν σήμερον δυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν τὸ ἀγαθὸν τοῦ κακοῦ, σημαίνει ὅτι κατὰ τὸ παρελθόν, ἐκλέξαντες τὸ κακόν, ὑπέστημεν τὰ δεινὰ τῆς κακῆς ἐκείνης ἐκλογῆς μας.

Ἡ μετενσάρκωσις εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν οἰκονομίαν τῆς φύσεως, ἣτις ἀπαιτεῖ ὅπως τ' ἀνθρώπινα ὄντα, τὰ ἐξασκηθέντα εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ κόσμου, ἐπαναγεννῶνται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, πρὸς χρησιμοποίησιν τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἱκανότητός των.

Ἐὰν εἶναι ἀληθές ὅτι οἱ μεγάλοι ἐπιστήμονες, οἱ ἐφευρέται, οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες, οἱ μουσικοὶ, οἱ καλλιτέχναι εἶναι μεγά-

λοι, διότι ἤντλησαν πείραν ἐκ τῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας βίους διδαγμάτων, δὲν ἀποτελεῖ τοῦτο ἀπόδειξιν τῆς τελικῆς τῆς ἀνθρωπότητος τελειότητος;

Ἡ μετενσάρκωσις ἐρμηνεύει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν κατάπτωσιν τῶν ἔθνων.

Ἐθνη, μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία, λαμπρύναντα αὐτήν, ἐξηφανίσθησαν, τουναντίον δὲ ἄλλα ἀνεφάνησαν καὶ ἐμεσουράνησαν.

Τὸ μεγαλεῖον τῶν ἔθνων ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πρὸς δρᾶσιν μέσων, ἅτινα προσφέρει τοῦτο εἰς τὰς ἐτοιμους νὰ ἐνσαρκωθῶσι ψυχάς.

Ἐκαστον ἔθνος, καὶ ἀκριβῶς ἐκάστη ἐν τῷ σχολείῳ τάξις, ὠρισμένα διδάσκει μαθήματα, ὠρισμένας ἀρετὰς ἐξαρτωμένας ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ, ἠθικοῦ καὶ πολιτικοῦ ἐπιπέδου του. Ὅταν τὸ ἐπίπεδον κατέρχεται, ἡ ἀξία τῶν μαθητῶν ἐλαττοῦται. Ὅσω ψηλότερον τὸ ἰδανικόν, τόσω τὸ ἔθνος ἰσχυρότερον. Ὅταν ἡ Ρώμη κατέπεσε πολιτικῶς καὶ ἠθικῶς, τὰ ἐγὼ ἅτινα συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐξύψωσίν της, ἔπαυσαν ἐνσαρκούμενα ἐκεῖ καὶ ἤρχισαν γεννώμενα παρὰ τοῖς Γαλάταις καὶ τοῖς Γερμανοῖς, οἵτινες ἦσαν λαοὶ ὀλιγότερον πολιτισμένοι, ἀλλὰ φυσικῶς ἀγνότεροι.

Ἡ μετενσάρκωσις ἀποτελεῖ ἀδιάσπαστον μέρος τῆς ἠθικῆς θείας τάξεως, μολοντί τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κατὰ τὸ διάστημα

ἐνὸς μόνον βίου πράξεών μας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἄμεσον.

Βλέπομεν ἄλλους τῇ ἀληθείᾳ ἐγκληματοῦντας καὶ εὐτυχοῦντας, ἄλλους δὲ οὐδὲν κακὸν πράξαντας καὶ δυστυχοῦντας. Βλέπομεν ἐν τῷ κόσμῳ φαινομενικῶς μίαν ἀδικίαν, πρὸ τῆς ὁποίας ἴσταται ἄφωνος πᾶς ὄστις δὲν παραδέχεται τὸν νόμον τοῦτον.

Ὁ ἀκραδάντως πεπεισμένος εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ δόγματος τῆς μετενσαρκώσεως βλέπει ὅτι ὁ εὐτυχῶν σήμερον ἀνταμβεβηται διὰ καλὴν πρᾶξιν αὐτοῦ, συντελεσθεῖσαν κατὰ τὸ παρελθόν καὶ ὅτι ἡ σημερινὴ κακὴ ὑπ' αὐτοῦ χρῆσις τῆς παρασχεθείσης εἰς αὐτὸν εὐτυχίας, θὰ εἶναι αἰτία δυστυχίας τοῦ ἐν ἄλλῃ ζωῇ, ἀδιάφορον ἐὰν τὸ ἀποτέλεσμα δὲν θὰ εἶναι ἄμεσον.

Ἡ μετενσάρκωσις ἐξηγεῖ τὰ αἰνίγματα τῆς κληρονομικότητος καθὼς καὶ τὰς νοητικὰς καὶ ἠθικὰς μεταξὺ τῶν ἀτόμων διαφοράς.

Ἰσχυρίζονται συνήθως ὅτι ἡ μετενσάρκωσις, ἀρνεῖται τὴν κληρονομικότητα. Τουναντίον αὕτη ἐξηγεῖ δι' αὐτῆς πλεῖστα ὅσα προβλήματα.

Ἡ μετενσάρκωσις μᾶς ἐξηγεῖ ὅτι οἱ γονεῖς μας παρέχουσι μόνον ἓν φυσικὸν σῶμα καὶ ἡμεῖς, ἐνσαρκούμενα Ἐγὼ, ἀποκομίζομεν τὰς νοητικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετὰς ἐκ τῶν προηγουμένων βίων.

Τὸ Ἐγὼ θὰ ἐνσαρκωθῇ ἐν οἰκογενεῖᾳ, ὅπου διὰ τοῦ παρεχομένου εἰς αὐτὸ φυσικοῦ σώματος θὰ δυνηθῇ καταλληλότερον ν' ἀναπτύξῃ τὰς λανθανούσας ἀρετάς του.

Συνδυάζοντες τὴν φυσικὴν κληρονομικότητα μετὰ τοῦ νόμου τῆς μετενσαρκώσεως ἐπιτυχάνομεν τὴν λύσιν πάντων τῶν προβλημάτων τούτων.

Μόνον οὕτω δυνάμεθα νὰ ἐρμηνεύσωμεν διατὶ τὰ τέκνα μιᾶς μεγαλοφυΐας εἶναι πολλὰς κοινοὶ τύποι ἀνθρώπων ἢ καὶ ἡλίθια καὶ διατὶ κοινῆς διανοητικότητος γονεῖς δύνανται νὰ γεννήσωσι μίαν μεγαλοφυΐαν.

Ποῦ εἶναι οἱ ἀπόγονοι τοῦ MOZART, τοῦ BACH, τοῦ BEE-THOVEN; Συγκρίνατε τοὺς βλαστοὺς μεγάλης οἰκογενείας, καὶ θὰ ἴδῃτε ὅτι, ἐὰν μεταβιβάζηται ἀπὸ τὸν πατέρα εἰς τὸν υἱὸν τὸ σκῆπτρον καὶ ὁ θρόνος, δὲν μεταβιβάζονται καὶ αἱ πνευματικαὶ ιδιότητες.

Κατὰ παρεμφερῆ τρόπον ἐρμηνεύονται καὶ αἱ μεταξὺ τῶν ἀτόμων διαφοραί. Συγκρίνατε διάσημον ἐπιστήμονα μὲ ἓνα ἄγριον. Συγκρίνατε τὸν ἅγιον μὲ ἓνα ἐγκληματίαν κοινοῦ δικαίου καὶ ἢ πρέπει ν' ἀσπασθῇτε ὅτι ἡ ἰδιοτροπία τῆς φύσεως ἠθέλησεν ὁ εἰς νὰ γεννηθῇ σοφὸς καὶ ὁ ἄλλος κακοῦργος ἢ ὅτι εἶναι ψυχαὶ διαφόρου ἡλικίας ὅπως παραδέχεται ἡ μετενσάρκωσις.

Εἰς τὰς διδομένας λογικὰς ἀπαντήσεις ὑπὸ τῶν διδασκόντων τὴν μετενσάρκωσιν προβάλλεται ὑπὸ τῶν ἀντιδοξούντων ἓν σοβαρὸν ἐπιχείρημα. Πολὺ καλὰ, λέγουσιν οὗτοι, ὅσα ἰσχυρίζεσθε, ἀλλ' ἐὰν ἐπανειλημμένως ἐζήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς, διατὶ δὲν ἐνθυμούμεθα τὰς προηγουμένας ἐνσαρκώσεις; Διατὶ νὰ τιμωρώμεθα τώρα διὰ πράξεις ἃς ἐξετελέσαμεν εἰς παρελθόντας βίους ὧν οὔτε τὴν παραμικρὰν ἀνάμνησιν διατηροῦμεν;

Ὁ MOORE παρατηρεῖ: "Πρὸ πολλοῦ, ὁ Ἐπίκουρος ἔφερεν ὡς ἀντίρρησην εἰς τὸ Πυθαγόρειον δόγμα, ὅτι ἀφοῦ ἡ ψυχὴ δὲν διατηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν τῶν παρελθουσῶν δοκιμασιῶν καὶ μία προσωπικὴ συνειδητὴ ἀτομικότης δὲν διατηρεῖται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἀναγεννήσεων, αἱ συνέπειαι ἐπιπίπτουσι ἐπὶ ἐνὸς ἄλλου ὄντος, ὅπερ ἀγνοεῖ τὴν αἰτίαν τῆς ποιότητος καὶ δὲν γίνεται οὔτε φρονιμότερον οὔτε καλλίτερον διότι ἐτιμωρήθη".

Ἐὰν δὲν διατηροῦμεν οὐδεμίαν ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος, ἐὰν ἡ ψυχὴ δὲν δύναται, ὑφισταμένη τ' ἀποτελέσματα τῶν αἰτιῶν νὰ ἐπωφεληθῇ τῶν διδασκαλιῶν, βεβαίως τότε ἡ μετενσάρκωσις εἶναι ματαία.

Ἡ ἀξία τῆς θεωρίας ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς βραχείας ἐρωτήσεως: Διατηροῦμεν τὴν ἀνάμνησιν; ἐὰν ναί, ἡ μετενσάρκω-

σις εἶναι ἀληθής. Ἐάν ὄχι, οὐχί.

Προτοῦ προχωρήσωμεν ἄς στραφῶμεν πρὸς τὸ ἐγγὺς παρελθόν μας καὶ ἄς προσπαθῶμεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν πάντα ὅσα συνέβησαν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μας μέχρι σήμερον καὶ δὴ κατὰ τὰ πρῶτα τῆς ἡλικίας μας ἔτη. Οὐδεὶς βεβαίως θὰ δυνηθῇ νὰ καυχηθῇ ὅτι διατηρεῖ τὴν ἀνάμνησιν. Ἡ λήθη περιβάλλει τὸ παρελθόν μας. Ἐν τούτοις ὁμῶς ἔχομεν διατηρήσει τὴν πεῖραν τῶν δοκιμασιῶν ἃς ὑπέστημεν κατὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὰς προηγούμενας ἐνσάρκωσεις. Διατηροῦμεν τὴν πεῖραν.

Ἄς ἐξετάσωμεν τὰ παιδιά. Δὲν ἔχομεν πολλάκις παρατηρήσει τὰ ἐν τῇ αὐτῇ οἰκογενεῖᾳ παιδιά νὰ ἔχωσιν ἐντελῶς διαφόρους τάσεις;

Τὸ ἐν τούτων στρέφεται πρὸς τὴν τέχνην καὶ εὐθύς ὡς δυνηθῇ νὰ κρατᾷ εἰς χεῖρας του χάρτην καὶ κονδύλιον ἀρχίζει νὰ παρέχῃ εἰς ἡμᾶς δεῖγματα ἱκανότητος, ἣν δὲν ἔχει ἀποκτήσει κατὰ τὴν παροῦσαν ἐνσάρκωσιν. Τὸ ἕτερον ἔχει τὰσιν πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ βλέπομεν αὐτὸ νὰ παίξῃ εἰς τὸ κλειδοκύμβαλλον εἰς ἡλικίαν καθ' ἣν ἄλλο δὲν ἔχει ἐγκαταλείψει τὴν ἀγκάλην τῆς τροφῆς του.

Δὲν εἶναι αἱ τάσεις αὗται ἡ πεῖρα τῆς προηγούμενης ζωῆς;

Ὅταν ἐγκαταλείπωμεν τοὺς ἀοράτους κόσμους διὰ νὰ ἐνσαρκωθῶμεν εἰς σώματα παιδίων καὶ ἐκμάθωμεν ἐν τῷ μεγάλῳ σχολείῳ τοῦ κόσμου, ἀποκομίζομεν τὰς κτηθείσας κατὰ τὸ παρελθὸν ιδιότητας, ἃς τὸ Ἐγὼ ἔχει ἀφομοιώσει κατὰ τὴν εἰς τὸ Δεβαχὰν διαμονὴν του.

Τὸ μητρικὸν ἐνστικτον εἶναι κοινότατον εἰς τὰ μικρὰ κορὰσια. Οὐδέποτε ὁμῶς σοβαρῶς ἐσκέφθημεν, ὅταν μία παιδίσκη σφίγγῃ εἰς τὴν ἀγκάλην της μίαν κούκλαν, ἣν θεωρεῖ ὡς κόρην της, μήπως ἀορίστως ἐνθυμεῖται προγενεστέρους βίους καθ' οὓς ἔσφιγγεν εἰς τὴν ἀγκάλην τὰ ἴδια της τέκνα.

Ἀρκοῦμεθα νὰ λέγωμεν ὅτι εἶναι τὸ ἐνστικτον.

Δὲν ἀρκεῖ ὁμῶς τοῦτο διὰ νὰ τὴν ἐρμηνεύσωμεν. Τὶ εἶναι αὐτὸ τὸ ἐνστικτον, ὅπερ ἐδίδασκε τὸν νεοσσόν, εὐθύς ὡς ἐξέληται τοῦ ὠοῦ νὰ προφυλάσσεται ἀπὸ τὸν ἰέρακα; Τίς τὸ ἐδίδασκεν; Παραδεχόμενοι ὅτι συναποκομίζει ἡ ψυχὴ του μεθ' ἑαυτῆς ἀορίστως τὴν ἀνάμνησιν παρελθόντων βίων, καθ' οὓς ἐγένετο τοῦτο βορὰ τοῦ ἰέρακος, θὰ εὐρωμεν μίαν λογικὴν ἐξήγησιν.

Διὰ τῆς μετενσάρκωσεως ἐξηγεῖται ὡσαύτως ἡ ἱκανότης πρὸς κατανόησιν μιᾶς ἀληθείας.

Ἐάν εἰς δύο πρόσωπα τῆς αὐτῆς διανοητικότητος παρουσιάσωμεν τὸ πρῶτον μίαν ἀλή-

θειαν, θὰ ἴδωμεν ὅτι ἐνῶ τὸ ἐν ἀντιλαμβάνεται ταύτην ἀμέσως καὶ γίνεται ἐνθουσιώδης κήρυξ αὐτῆς, τὸ ἕτερον μετὰ κόπου πολλοῦ θὰ τὴν παραδεχθῇ ἢ καὶ θὰ τὴν ἀπορρίψῃ. Διὰ τὸ δεύτερον ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶναι πρᾶγμα τι νέον, ἐνῶ εἰς τὸν πρῶτον ἡ ἀλήθεια ἐκείνη ἦτο ἤδη γνωστή.

Μελετῶντες τὰ παιδία παρατηροῦμεν περιέργους μεταβολὰς τῆς νοοτροπίας αὐτῶν. Ὅταν εἶναι πολὺ μικρά, κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι πραγματικῶς ἄγρια, ἄκαρδα, σκληρά, ἐγωῖσταί. Μεγαλύνοντας εἰσέρχονται εἰς ἓν στάδιον βαρβαρότητος οὕτως εἰπεῖν. Δὲν πράττουν ἄλλο τι παρὰ νὰ ἀλληλοκτυπῶνται καὶ νὰ δέρωνται. Βραδύτερον εἰσέρχονται εἰς στάδιον μᾶλλον πολιτισμένον. Τινὰ ἐκ τούτων εἶναι ἤδη εἰς μικρὰν ἡλικίαν ὥριμα, ἐν ᾧ ἄλλων ἡ ὠριμότης ποικίλλει. Παιδία τινα γηράσκουσιν εἰς ἡλικίαν δέκα ἐτῶν, ἐν ᾧ ἄλλα, ἄνδρες ἤδη τεσσαρακοντούτηδες, σκέπτονται ὡς παιδία.

Ἡ ἐπιστήμη ἐξηγεῖ τὰς μεταβολὰς ταύτας, λέγουσα ὅτι τὸ παιδίον ἐπαναλαμβάνει ἢ ἐπαναζῇ ἐκ νέου πᾶσαν τὴν παρελθούσαν φυσικὴν ἐξέλιξιν του. Ἡ μετενσάρκωσις τὰς ἐρμηνεύει λέγουσα ὅτι τὸ παιδίον ἐπαναζῇ τάχιστα ἅπαντας τοὺς παρελθόντας βίους του, ὅπερ καὶ λογικώτερον, καθόσον δὲν πρόκειται περὶ αὐξήσεως τῶν

φυσικῶν κυττάρων, ἀλλὰ περὶ μεταβολῶν τῆς συνειδήσεως.

Αἱ τάσεις πρὸς τὴν ἀρετὴν ἢ τὴν κακίαν ἐξηγοῦνται ὡσαύτως διὰ τῆς μετενσαρκώσεως.

Ἡ φωνὴ τῆς συνειδήσεως, ἡ προτρέπουσα ἢ ἀποτρέπουσα ἡμᾶς, εἶναι ἡ μνήμη ἀποφάσεων ληφθεισῶν εἰς παρελθόντας βίους.

Πῶς δύναται νὰ ἐρμηνευθῇ ἡ γέννησις μιᾶς μεγαλοφυΐας, ἡ γέννησις τῶν ὑπερφυσικῶν παιδίων, ἄνευ τῆς παραδοχῆς τοῦ Νόμου τῆς μετενσαρκώσεως; Κατὰ τοῦτον, ὅταν ψυχὴ κατέχῃ μεγίστας ἤδη γνώσεις ὠρισμένου κύκλου (μαθηματικῆς, μουσικῆς, ζωγραφικῆς) ἐνσαρκοῦται ἐν φυσικῷ σώματι ἐξαιρετικῆς εὐαισθησίας, ὅπερ θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἄμεσον ἐκδήλωσιν τῶν προτερημάτων της.

Ἀναρίθμητα παραδείγματα τοιούτων παιδίων δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν.

Συχνάκις ἐσημειώθη ἡ περίπτωσις τοῦ MOZART, ἐκτελοῦντος εἰς ἡλικίαν 4 ἐτῶν ἐπὶ κλειδοκυμβάλου σονάτας, καὶ συνθέτοντος ἐν μελόδραμα εἰς ἡλικίαν 8 ἐτῶν. Ὁ PAGANINI καὶ ἡ TEREZA MILANOLO εἰς παιδικὴν ἡλικίαν ἐπαιζον βιολίον μετὰ δεξιοτεχνίας ἀξιοθαυμάστου. Οἱ LISTZ, BEETHOVEN, RUBINSTEIN ἐπευφημοῦντο ὑπὸ τῶν ἄκροατῶν των εἰς ἡλικίαν 10 ἐτῶν. Ὁ Μιχαὴλ Ἄγγελος καὶ ὁ SALVATOR ROSA ἐνεφανίσθησαν διὰ μιᾶς μὲ

ἀνέλπιστα τάλαντα. Ὁ PASCAL εἰς ἡλικίαν 12 ἐτῶν ἀνεκάλυψε τὴν ἐπίπεδον γεωμετρίαν καὶ ὁ REMBRANDT, πρωτοῦ ἐκμάθη ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν, ἐζωγράφιζεν ὡς μέγας καλλιτέχνης.

Ὁ HENRI DE HEINECKER γεννηθεὶς εἰς τὸ LÜBECK τῷ 1721 ὠμίλει σχεδὸν ἅμα τῇ γεννήσει του. Εἰς ἡλικίαν 2 ἐτῶν ἐγνώριζε τρεῖς γλώσσας. Ἐξέμαθε νὰ γράφῃ εἰς ὀλίγας ἡμέρας καὶ ταχέως ἐξησκήθη εἰς τὸ νὰ κάμνῃ μικρὰς διαλέξεις. Εἰς ἡλικίαν 2 1/2 ἐτῶν, ὑπέστη ἐξετάσεις εἰς τὴν Γεωγραφίαν καὶ τὴν ἀρχαίαν καὶ σύγχρονον ἱστορίαν. Καὶ δὲν ἔζη παρὰ μόνον διὰ τοῦ γάλακτος τῆς τροφοῦ του. Ἡθέλησαν νὰ τὸν ἀπογαλακτίσωσιν, ἡσθένησε καὶ ἀπέθανε τὴν 27 Ἰουνίου 1725, μὴ προφθάσας νὰ συμπληρώσῃ τὸν 5ον τῆς ἡλικίας του ἔτος.

Ὁ νέος VAN DE KERTHOVE ἐκ BRUGES, ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 10 ἐτῶν καὶ 11 μηνῶν, τῇ 12 Αὐγούστου 1873, ἐγκαταλείπων 350 μικροὺς θαυμασίους πίνακας, ὧν τινες, λέγει ὁ Ἀδόλφος SIRET, μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν, Γραμμάτων καὶ Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βελγίου, "θα ἠδύναντο νὰ ὑπογραφῶσιν ὑπὸ τῶν DIAZ, SALVATOR ROSA, CORST, VAN GOYEN, κλπ".

Ἄλλος παῖς ὁ WILLIAM HAMILTON ἐμελέτα τὴν ἑβραϊκὴν

εἰς ἡλικίαν 3 ἐτῶν καὶ εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ ἐτῶν κατεῖχε τὰς εὐρυτέρας γνώσεις τῆς πλειονότητος κατὰ τὸν ἐνεργηθέντα διαγωνισμόν. "Τὸν ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη ἔλεγέ τις τῶν συγγενῶν του, ν' ἀπαντᾷ εἰς δυσκολώτατον μαθηματικὸν πρόβλημα καὶ εἶτα ν' ἀπομακρύνηται τρέχων καὶ σύρων τὸ καροτσάκι μὲ τὸ ὁποῖον ἔπαιζεν". εἰς ἡλικίαν 13 ἐτῶν ἐγνώριζε 12 γλώσσας. Εἰς ἡλικίαν 18 ἐτῶν ἐξέπληττε πάντας τοὺς περὶ αὐτόν, εἰς δὲ Ἰρλανδοῦς ἀστρονόμος ἔλεγε περὶ αὐτοῦ: "δὲν λέγω ὅτι θὰ γίνῃ, ἀλλ' ὅτι εἶναι ὁ μεγαλύτερος μαθηματικὸς τοῦ αἰῶνος του».

Ἡ Ἰταλία σήμερον ὑπερηφανεύεται διότι ἔχει ἓνα φαινόμενον γλωσσομαθείας, τὸν TROMBETTI, ὅστις ὑπερέβη κατὰ πολὺ τοὺς παλαιοὺς συμπατριώτας του, τὸν διάσημον PICO DELLA MIRANDOLA καὶ τὸν θαυμαστὸν MEZZOFANTI, τὸν καρδινάλιον ὅστις ὠμίλει εἰς 70 γλώσσας. Ὁ TROMBETTI ἐγεννήθη ἐκ μίας Βολωνικῆς οἰκογενείας πτωχῶν καὶ τελείως ἀμαθῶν. Ἐξέμαθε ἐντελῶς μόνος εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν γερμανικὴν καὶ ἐντὸς δύο μηνῶν ἀνεγίνωσκε τὸν Βολταῖρον καὶ τὸν Γκαίτε. Ἐξέμαθε τὴν Ἀραβικὴν μόνον διὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ βίου τοῦ ABD-EL-KADER ἀραβιστί. Εἰς Πέρσης διερχόμενος

ἐκ Βολωνίας τῷ ἐδίδαξε τὴν Περσικὴν εἰς ὀλίγας ἐβδομάδας. Εἰς ἡλικίαν 12 ἐτῶν ἐξέμαθε μόνος καὶ συγχρόνως, λατινικά, ἑλληνικά καὶ ἐβραϊκά.

Κατὰ τὸ Διεθνὲς συνέδριον τῆς ψυχολογίας τῷ 1900 ἐν Παρισίοις ὁ κ. CH. RICHET τῆς Ἰατρικῆς Ἀκαδημίας παρουσίασεν ἐν γενικῇ συνελεύσει τὸν Ἰσπανὸν παῖδα PEPITO ARRIO-LA, ἡλικίας 3 1/2 ἐτῶν, ὅστις ἔπαιζε κλειδοκύμβαλον καὶ ἐξέπληττε τὸ κοινὸν διὰ τῶν συνθέσεών του, μεστῶν ποικίλων τόνων καὶ ἁρμονίας.

Ὁ WILLY FERREROS ὡσαύτως εἰς ἡλικίαν 4 1/2 ἐτῶν διηύθυνε δεξιώτατα τὴν ὀρχήστραν τῶν FOLIES BERGERES τῶν Παρισίων καὶ εἴτα τὴν τοῦ CASINO τῆς LYON..."

Τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νέας Ὁρλεάνης, ὡς ἀνεγράφη ἐν τῷ φύλλῳ τῆς SOIR τῶν Βρυξελλῶν τῆς 25 Ἰουλίου 1900, ἐχορήγησε ἱατρικὸν πτυχίον εἰς σπουδαστὴν ἡλικίας πέντε ἐτῶν ὀνόματι WILLIE GWIN. Οἱ ἐξετασταὶ ἐδήλωσαν εἴτα, ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει, ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος ἀσκληπιὸς ἦτο ὁ σοφώτερος ἀστρολόγος ἐξ ὅλων εἰς οὓς εἶχον χορηγήσει πτυχία.

Ὁ DENIS MAHAN ἐκ MONTANA τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἀπὸ 6 ἐτῶν ἐξέπληττε τοὺς πιστοὺς διὰ τῶν βαθυτάτων γνώσεών του ἐπὶ τῶν γραφῶν καὶ τῆς εὐγλωττίας του.

Ὁ διάσημος ἐπίσης Σουηδὸς μηχανικὸς ERICSON εἰς ἡλικίαν 12 ἐτῶν ἦτο ἐπιθεωρητὴς τῆς Μεγάλης διώρυγος τοῦ Σουέζ καὶ εἶχεν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του 600 ἐργάτας.

Ἡ ὑπαρξὶς πλείστων θηλυπρεπῶν ἀνδρῶν καὶ ἐξ ἄλλου γυναικῶν ἐπιθυμουσῶν ν' ἀσχολοῦνται περὶ τὰ ἀνδρικὰ φαινόμενα, οὐδόλως σπάνια κατὰ τὸν σύγχρονον πολιτισμόν μας, ἐρμηνεύεται ὡσαύτως διὰ τῆς μετενσαρκώσεως.

Βλέπομεν ἄνδρας σκεπτομένους ὡς γυναῖκες καὶ ἐν πολλοῖς μιμουμένους αὐτάς, ἐξ ἄλλου γυναικας αἰτινες σκέπτονται καὶ ἐνεργοῦσιν ὡς ἄνδρες.

Ἡ μετενσάρκωσις διαφωτίζουσα καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο ἀποφαίνεται ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες ἐκεῖνοι ἐπὶ σειρὰν βίων κατῴκου ἐντὸς σώματος θήλεος, αἱ γυναῖκες δὲ ἐντὸς σώματος ἀνδρὸς καὶ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἔχουσι κατὰ πολὺ ἐξοικιωθῇ πρὸς τὰ προτερήματα ἢ ἐλαττώματα ἐκατέρου τῶν φύλων τούτων καὶ δὲν δύνανται ἀποτόμως νὰ μεταβάλλωσι χαρακτῆρα.

Οἱ ἀόρατοι φόβοι ἐνίων προσώπων, αἱ φιλῖαι αἱ ἀπότομοι, αἱ συμπάθειαι καὶ ἀντιπάθειαι πρὸς πρόσωπα ἅτινα διὰ πρώτην φορὰν ἐν τῷ βίῳ ἡμῶν ἀπαντῶμεν, δὲν εἶναι κατὰ τὴν μετενσάρκωσιν, παρὰ ἡ μνήμη παλαιῶν οὓς ὑπέστημεν τρόμων καὶ ἡ ἀνανέωσις παλαιῶν δεσμῶν ἢ ἀντιπαθειῶν.

Ὁ κεραυνοβόλος ἔρως δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἡ αἰφνιδίαι συνάντησις δύο ἀτόμων ἅτινα πολὺ ἡγαπήθησαν εἰς παρελθόντας βίους. Τὰ ἄτομα ταῦτα, κατὰ τὴν μετενσάρκωσιν, θὰ συναντῶνται πάντοτε καὶ θ' ἀναγνωρίζωνται ἀπὸ τοὺς παλμούς τῶν καρδιῶν των. Ἡ ἔνωσις των ἀπὸ βίου εἰς βίον θὰ καθίσταται στενοτέρα. Ἡ συμβίωσις των εὐτυχεστέρα.

Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐὰν ἡ μετενσάρκωσις χρησιμεύῃ εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκπαίδευσίν μας, πρέπει αἱ λεπτομερεῖς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος νὰ διατηρῶνται κάπου εἰς τὴν μνήμην ἡμῶν. Καὶ διατηροῦνται μεθ' ὅλων τῶν λεπτομερειῶν ἐν τῷ διαρκεῖ (αἰτιατῷ) τοῦ ἀνθρώπου σώματι. Ἐν τῷ Ἐγῷ του.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη οἱ ψυχολόγοι ἔκαμαν σημαντικὰς ἀνακαλύψεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Παρατήρησαν ὅτι ὅταν ἐν πρόσωπον μεταχθῇ ἐν καταστάσει ὑπνώσεως, δύναται νὰ ἐνθυμηθῇ λεπτομερῶς προηγουμένους βίους. Τοιαῦτα πειράματα ἐγένοντο παρὰ τοῦ ὡς ἐκ τῶν πειραμάτων τούτων παγκοσμίως γνωστοῦ γάλλου συν/ρχου DE ROCHAS.

Ἐνίοτε ἡ ἀνάμνησις παρελθόντων βίων ἐμφανίζεται αἰφνιδίως ἐν ἐγρηγόρσει. Αἱ ἀναμνήσεις ὅμως αὗται εἶναι ἐντελῶς μερικαὶ καὶ ὄχι ἄξια λόγου.

Τὰ παιδία ἐνθυμοῦνται πολ-

λάκις παρελθόντα γεγονότα, ιδίως ἐὰν τὸ μεσολαβῇσαν μετὰ τοῦ θανάτου των καὶ τῆς γεννήσεώς των διάστημα εἶναι μικρόν. Δυστυχῶς τὰ λεγόμενα ὑπ' αὐτῶν δὲν προσέχονται ὑπὸ τῶν γονέων των, ἐν ᾧ θὰ ἠδύναντο πολλὰ ἀφηγούμενα ὑπ' αὐτῶν γεγονότα νὰ ἐξετασθῶσι καὶ νὰ ἐπαληθευθῶσι.

Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον δὲν διατηροῦμεν λεπτομερῇ ἀνάμνησιν τοῦ παρελθόντος εἶναι διότι, ὡς ἔχομεν ἐπανειλημμένως εἶπῃ, δὲν διατηροῦμεν κατὰ τὰς διαφόρους ἐνσαρκώσεις ἡμῶν τὸν αὐτὸν φυσικὸν ἐγκέφαλον, τὸ αὐτὸ ἀστρικὸν καὶ τὸ αὐτὸ νοητικὸν σῶμα, ὅπου ἐγχαράσσονται αἱ ἀναμνήσεις τῶν γεγονότων ἐνὸς βίου.

Αἱ λεπτομερεῖς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος εὐρίσκονται εἰς τὴν διάθεσιν τῆς συνειδήσεως τῆς ψυχῆς καὶ μόνον, εὐρίσκονται ἐναποτεθημέναι ἐν τῷ αἰτιατῷ σώματι τῷ ἀφθάρτῳ καὶ αἰωνίῳ ἡμῶν σώματι, ἐν τῷ Ἐγῷ ἡμῶν.

Ὅταν ἐξελισσόμενοι ἀνέλθωμεν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο εἰς ὃ εἶναι δυνατὴ ἡ ἔνωσις τῆς ἐν ἐγρηγόρσει συνειδήσεως ἡμῶν μετὰ τῆς τοῦ Ἐγῷ ἡμῶν, τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ ἐνθυμηθῶμεν λεπτομερέστατα καὶ ἀκριβέστατα τὸ παρελθὸν ἡμῶν.

Ἡ συνείδησις τῆς ψυχῆς, ἡ συνείδησις τοῦ ἐγῶ δὲν λησμονεῖ ποτὲ καὶ διὰ τοῦτο ἐννοεῖ

ἐπακριβῶς τὰ παρεχόμενα εἰς αὐτὴν μαθήματα, τὰ ὅποια εἶναι ἀκατανόητα εἰς τὴν ἐν ἐγρηγόρσει συνείδησιν.

Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ Ἐγὼ ἡμῶν οὐδὲν εὐρίσκει τὸ ἄδικον ἐν τῷ πεπρωμένῳ του. Μόνον ἡ ἐν ἐγρηγόρσει συνείδησις, ἡ ἔχουσα περιωρισμένας ἀναμνήσεις μιᾶς καὶ μόνον φυσικῆς ζωῆς, διακρίνει ἐν τῷ κόσμῳ τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν τύχην.

Καὶ ἐν τούτοις ἡ λήθη εἶναι ἀπαραίτητος. Ἡ λήθη εἶναι ἀναγκαῖα. Οὐδεὶς λόγος νὰ ἐνθυμούμεθα τὰς προηγουμένας ἡμῶν ἐνσαρκώσεις. Ὑπῆρξαμε κατὰ τὸ παρελθὸν ἄδικοι, σκληροί, ἐγκληματίαι, κακοῦργοι, διατὶ νὰ ὑποφέρωμεν μὲ τὰς ἀναμνήσεις τῶν ἐγκλημάτων καὶ τῶν ἀδικιῶν ὥς εἶχομεν πρὸ αἰώνων διαπράξει;

Ἐλαχίστη θὰ ἦτο ἡ ἠθικὴ ἡμῶν βελτίωσις, ἐὰν διετηρῶμεν τὴν ἀνάμνησιν. Ὁ φόβος τῆς τιμωρίας θὰ ἦτο τὸ διέπον τὰς πράξεις ἡμῶν αἶσθημα.

Σοφῶς ἡ φύσις ἐπρονόησεν ὅπως ἡ λήθη περιβάλλῃ τὸ παρελθόν, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, φθάνοντες εἰς τὰ ὕψη τῆς ἠθικῆς, πλήρεις ἀγάπης, καὶ ἀλτρουϊσμοῦ, ἀνεύρομεν τὸ ἐν ἡμῖν Ἐγὼ μας καὶ ἐνθυμηθῶμεν πλήρως τὸ παρελθόν.

Τότε θὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ καταταχθῶμεν εἰς τὴν μεγάλην φάλαγγα τῶν βαδίζόντων ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀνθρωπότητος Μυστῶν.

Τότε θὰ εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ ἔλθωμεν εἰς μεγαλυτέραν κλίμακα ἄρωγοὶ εἰς τὴν μεγάλην μάζαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὁ Νόμος τῆς μετενσαρκώσεως εὐρύνει τὸν πρὸ ἡμῶν ὀρίζοντα καὶ παρέχει εἰς ἡμᾶς τὸ αἶσθημα τῆς αἰωνιότητος. Διεγείρει τὴν φαντασίαν ἡμῶν καὶ ἀναγκάζει τὰ βλέμματά μας νὰ πλανῶνται ἀνὰ τοὺς αἰῶνας.

Εἶναι αἰτία ἐμπνεύσεως διὰ τὸν ποιητὴν, φωτὸς διὰ τὸν φιλόσοφον, χαρὰς διὰ τὸν ἅγιον, καθόσον δεικνύει τὴν πρὸς τὸν θεὸν ἄγουσαν ὁδόν.

Ὅταν εἴμεθα ἄγριοι ἐπολεμήσαμεν εἰς τὰς στρατιάς τῶν Φαραῶ, ἐζήσαμεν ἀκόλαστον βίον εἰς τὰς φιληδόνους πόλεις, ὧν ὁ πολιτισμὸς ἀνήκει εἰς τὸ παρελθόν. Ὡς ἔμποροι μετεβαίνομεν ἀπὸ χώρας εἰς χώραν πωλοῦντες ὑφάσματα καὶ ἄρματα εἰς τὰς τότε δεσποίνας.

Ἐλατρεύσαμεν τὸν θεόν, ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας, ὑπὸ διαφόρους μορφάς. Ὑπεκλίθημεν πρὸ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν εἰς τὰ μεγάλα τεμένη τῆς Ἀτλαντίδος, ἐναποθέσαμεν ἄνθη πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Ἰσιδος. Προσφοράς ἐκομίσαμεν εἰς τὸν Βισνοῦ, ἐντὸς τῶν Ἰνδικῶν ναῶν, καὶ ἐφέρομεν τὸν κίτρινον ἔνδυμα τοῦ GAUTAMA BOUDDHA. Ἐντὸς τῶν μαρμαρίνων ναῶν ἐλατρεύσαμεν τοὺς ὠραίους θεοὺς τῆς Ἑλλάδος. Ἠναγκάσθημεν νὰ ὑποκλιθῶμεν ὑπὸ τὸν χαλύβδινον ζυγὸν

τῶν Ρωμαίων, ὅπως ἐνδεχόμενον νὰ ἤμεθα καὶ μεταξὺ ἐκείνων οἵτινες ἔβαλον τὸν λίθον κατὰ τοῦ Μεγάλου Χριστιανοῦ Διδασκάλου.

Ἰδοὺ δὲ νῦν πάλιν ἡμεῖς ἐπὶ

τῆς γῆς, διὰ νὰ λατρεύσωμεν τὸν θεὸν ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἰδοὺ ἡμεῖς πάλιν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, ἐν μιᾷ τῶν τάξεων τοῦ μεγάλου σχολείου τοῦ Κόσμου.

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Ὁ Ψύχραιμος

Μέγα Χάρισμα! Δωρεὰ ἀνυπέρβλητη!

Νὰ εἶσαι ψύχραιμος. Νὰ εἶσαι ἥρεμος καὶ στοχαστικός.

Νὰ μὴν ἐπηρεάζεσαι ἀπὸ ὅ,τιδήποτε.

Νὰ εἶσαι φθεγματικός καὶ γαλήνιος. Νὰ ἀντιπαρέρχεσαι τὶς δυσκολίες μὲ στῳϊκότητα.

Νὰ εἶσαι θετικός καὶ αἰσιόδοξος.

Νὰ εἶσαι μεγαλόψυχος καὶ σοβαρός.

Νὰ μὴ σὲ προοῦν οἱ δυσκολίες καὶ οἱ φουρτοῦνες.

Νὰ εἶσαι σίγουρος γιὰ τὸν ἑαυτό σου καὶ τὶς ἐπιδιώξεις σου.

Νὰ προσπαθῇς μὲ ὅλες σου τὶς δυνάμεις γιὰ τὸ καλύτερο.

Νὰ κυνηγᾷς τὴν ἐπιτυχία. Νὰ ἐπιδιώκῃς τὸ ἀνώτερο.

Καὶ νὰ συμπαραστέκεσαι πάντοτε στὸν συνάνθρωπό σου.

Τότε θὰ εἶσαι ἀληθινὸς ἄνθρωπος καὶ τὸ μέλλον θὰ ἀνοίγεται εὐρὺ μπροστά σου.

Τότε θὰ εἶσαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ θὰ μπορῇς νὰ βοηθᾷς καὶ τοὺς ἄλλους.

Τότε θὰ σὲ κατευθύνῃ ἡ ἐπιτυχία καὶ θὰ εἶναι γιὰ σένα συμπαραστάτης σου ἡ εὐτυχία.

ΚΑΙΤΗ ΤΑΜΠΑΛΗ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

1876 - 1957

Πολιτικός Μηχανικός
Διευθυντής Δασών Υπουργείου Γεωργίας
Καθηγητής Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής

Πρόεδρος
Θεοσοφικής Στοᾶς «Ὁρφεὺς»

25 χρόνια
ἀπὸ τὴ μετὰστασή του

Αἰωνία ἡ μνήμη του!

ΗΛΙΑΣ ΚΙΜΟΣ

Ἡ φύσις καὶ ἡ λειτουργία τῆς ψυχῆς

Ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ὁ ἄνθρωπος προσεπάθησε νὰ ἐμβαθύνῃ στὴ γνώση τοῦ ἴδιου τοῦ ἑαυτοῦ του, νὰ διασαφηνίσῃ τὴν βαθύτερη οὐσία τῆς ψυχῆς του, ἀπὸ τί ἀποτελεῖται αὕτη, ποία ἡ σχέσις της μὲ τὸ σῶμα, ποία ἡ λειτουργία της καὶ ὁ σκοπὸς της. Κατὰ καιροὺς διευτυπώθησαν πολλὲς δοξασίες καὶ πεποιθήσεις, ἀπόψεις καὶ διδασκαλίες ἀπὸ τὶς θρησκείες καὶ τὶς φιλοσοφίες τῶν διαφόρων λαῶν. Τὸ ψυχικὸ πρόβλημα ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τό σπουδαιότερο τῆς ὄντολογικῆς μεταφυσικῆς. Ἀποτελεῖ ζωντανὸ καὶ πάντοτε ἐπίκαιρο πρόβλημα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, γιατί ἀπὸ τὴν λύση του καὶ τὴν ἐξήγησή του ἐξαρτᾶται ἡ συμπεριφορά τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ ζωὴ του.

Διαβάζοντες τὴν Ἀγία Γραφή στὸ πρῶτο της κεφάλαιο, τὴν Γένεση (κεφ. β' 7) βλέπομε νὰ ἀναφέρῃ ὅτι ὁ Θεὸς «ἐπλασε τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ χώματος τῆς γῆς καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ τὴν πνοὴν τῆς ζωῆς καὶ ἐγενεν ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν».

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Μωϋσέως ἐπίστευαν ὅτι ἡ «πνοή» προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ μετὰ τὸν θάνατο πηγαίνει καὶ πάλι στὸν Θεό. Στὴν Παλαιὰ καὶ τὴν Καινὴ Διαθήκη ἡ λέξις ψυχὴ ἀναφέρεται πάρα πολλὲς φορὲς καὶ μάλιστα πολλάκις ἡ σημασία τῶν διαφόρων γραφικῶν ἐδαφίων φαίνεται νὰ μὴν συμφωνῇ μετὰ τὴν ἴδια σημασία. Ἡ ψυχὴ στὶς γραφὲς ταυτίζεται μὲ τὸ «Νεφές», ὅχι ὅμως καὶ μὲ τὸ Πνεῦμα, μὲ τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἔλθῃ σὲ ἐπαφὴ μὲ τὶς ἀνώτερες ἐκδηλώσεις τῆς διανοίας.

Ὁ Ἰωβ (κεφ. γ' ἐδάφιο 13) γράφει: «διότι τότε ἤθελον κοιμᾶσθαι καὶ ἡσυχάζει, ἤθελον ὑπνῶπτε. Τότε ἤθελον εἶσθαι εἰς ἀνάπαυσιν». Ὁ Δαυὶδ στοὺς ψαλμοὺς (Κεφ. λ', 9) γράφει: «Τὶς ἡ ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου, ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν λάκκον, μήπως θέλει σὲ ὑμνεῖ ὁ κονιορτός; θέλει ἀναγγέλει τὴν ἀλήθειάν σου;» Ὁ Ἰησοῦς στὸν Ματθαῖο (κεφ. γ' 13) λέγει: «Καὶ μὴ φοβήθητε ἀπὸ τῶν ἀποκτηνόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων νὰ ἀπο-

κτείνωσι». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος στίς Πράξεις (κεφ. κ', 10) λέγει: «Καταβὰς ὁ Παῦλος ἔπασεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐναγκαλισθεὶς εἶπε: Μὴ θορυβεῖτε, διότι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἶναι ἐν αὐτῷ». Ὁμίλει περὶ νεανίου τινός, ὀνόματι Εὐτυχίου, ὁ ὁποῖος εἶχε πέσει ἀπὸ τὸ παράθυρο οἰκίας καὶ φονευθῇ. Στὴν Α' πρὸς Θεσσαλονικεῖς (κεφ. ε', 23) ὁμοίως γράφει: «Καὶ νὰ διατηρηθῇ ὁλόκληρο τὸ πνεῦμα σας καὶ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Καὶ ὁ Ἰάκωβος ἀναφέρει (κεφ. ε', 20) «Ἄς ἐξεύρει ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸς ἀπὸ τῆς πλάνης τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, θέλει σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καταδεικνύεται ὅτι ἡ Γραφὴ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἡ Χριστιανικὴ Θρησκεία πρεσβεύουν τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μίαν τῶν βασικῶν διδασκαλιῶν τῆς. Εἰς τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς ἐπίστευαν καὶ οἱ ἀρχαῖοι Κινέζοι, Ἰνδοί, Πάρσοι, Αἰγύπτιοι, Βαβυλώνιοι, κλπ. Οἱ Ἑβραῖοι ἐπίστευαν ὅτι μετὰ θάνατον ἡ ψυχὴ κατεβαίνει στὸν «σιεόλ» τόπον σκοτεινὸν καὶ σιωπηλόν.

Στοὺς ψαλμοὺς (225, ἐδάφιο 17) ἀναγράφεται: «οἱ νεκροὶ δὲν γνωρίζουσιν οὐδέν, δὲν θέλουσιν αἰνέσει τὸν Κύριον, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες στὸν τόπο τῆς σιωπῆς». Καὶ ὁ

Ἰώβ ἔλεγε: «Πρὶν ὑπάγω, δὲν θέλω ἐπιστρέψαι εἰς γῆν σκότους καὶ σκιᾶς θανάτου» (Ἰώβ, ι' 21).

Μὲ τὴν λέξη «σιεόλ» οἱ Ἑβραῖοι ἐννοοῦσαν τὸν κοινὸν τάφον-μνημεῖον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ ὄχι ἓνα ἀτομικὸ μέρος γιὰ ταφὴν ἢ ἀτομικὸν τάφον. Οἱ Ἰσραηλῖται κατὰ τὴν Βρετανικὴ ἐγκυκλοπαίδεια ἐπίστευαν ὅτι ὁ σιεόλ εὕρισκετο κάπου κάτω ἀπὸ τὴν γῆν καὶ ὅταν ἡ «πνοή» τῆς ζωῆς ἐπέστρεφε στὸν Θεὸ καὶ τὸ σῶμα εἶχε ἀποσυντεθῇ, τὸ ὑπόλοιπο τῆς ἀτομικότητος πετοῦσε στὸν «σιεόλ». Ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε πόνος, λύπη, εὐχαρίστησις, τιμωρία ἢ ἀμοιβή, ὅλοι ἦσαν χωρὶς ἀφύπνιση. Ὁ Ἡσαΐας γράφει (Κεφ. 18): «Διότι ὁ τάφος δὲν θέλει σὲ ὑμνήσει. Ὁ θάνατος δὲν θέλει σὲ δοξολογήσει. Οἱ καταβαίνοντες εἰς τὸν λάκκον δὲν θέλουσιν ἐλπίζει ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου». Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐταύτιζε τὸν «σιεόλ» μὲ τὸν Ἑλληνικὸν ᾄδη. (πράξ. β' 25-27 καὶ 29-32).

Ὑποστηρικταὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ὑπῆρξαν οἱ Ὅμηρος, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Καρτέσιος, Λεϊβνίτιος, Κάντ, Φέχνερ καὶ ἄλλοι. Ὁ Ἀριστοτέλης ἐθεώρει τὴν ψυχὴ ζωικὴ ἀρχή, οὐσία καὶ ἐνέργεια σώματός τινός. Ὁ Πλάτων τὴν ἐθεώρει πνευματικὴ ὄντοτητα, προϋπάρχουσαν τοῦ σώματος,

ή όποία ζεϊ μετά θάνατον καί εϊναι ἄχρονος, ἄχωρος, ἄόρατος, αὐτοκίνητος, συγγενεύουσα μέ τίς ιδέες. Οἱ νεοπλατωνικοὶ ἐπίστευαν ὅτι ἡ ψυχὴ προϋπάρχει τοῦ σώματος καί ἐνώνεται μέ αὐτὸ καθ' ἐκάστην γέννησιν. Ὁ Ὅμηρος ἐπίστευε ὅτι ἡ ψυχὴ εϊναι ἰδιαίτερο τοῦ σώματος στοιχεῖο, εὐρισκόμενο ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος ὅσον χρόνον ζεϊ, τὸ ὁποῖο στοιχεῖο φεύγει κατά τὴ στιγμή τοῦ θανάτου.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ὑποστηρικτάς τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ὑπάρχουν καί οἱ ἐνάντιοι, οἱ ὁποῖοι τὴν ἀρνοῦνται καί οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ἡ ψυχὴ δὲν εϊναι ἀθάνατος, ἀλλὰ θνητὴ. Αὐτοὶ εϊναι οἱ ὕλισται καί μεταξὺ των οἱ: Δημόκριτος, Σπινόζα, Φίχτε, Βούντ καί ἄλλοι. Οἱ Αἰγύπτιοι καί Βαβυλώνιοι ἐπίστευαν στήν ιδέα, ὅτι μέσα στοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχει ἓνα ἄλλο, λεπτότερης ὕλης, τὸ ὁποῖο ἐργάζεται καί κινεῖται. Ὅταν τὸ φυσικὸ σῶμα ἀποθνήσκει, τὸ ψυχικὸ σῶμα ζεϊ γιά μία ὀρισμένη περίοδο χρόνου. Γιά τὴν προστασία αὐτοῦ τοῦ σώματος οἱ Αἰγύπτιοι ἐκτιζαν τίς πυραμίδες. Ἀντίθετα οἱ Ἀρειανοὶ ἐπίστευαν ὅτι ἡ ψυχὴ εϊναι πνευματικὸ σῶμα καί δὲν περιορίζεται ἀπὸ τὸ φυσικὸ σῶμα. Διά τὸν λόγον αὐτὸν εἶχαν τὸ ἔθιμο τῆς καύσεως τῶν νεκρῶν. Οἱ Ἴνδοι ὁμοίως ἐπίστευαν στήν ὕπαρξη

τῆς ψυχῆς, σάν ἓνα λεπτὸ σῶμα τὸ ὁποῖο ἐταύτιζαν μέ τὸ Ἄτμαν. τὸ Ἐαυτό, τὸ ὁποῖο ἀπὸ μερικοὺς ἐθεωρεῖτο ἀθάνατο.

Ἀπὸ τίς διάφορες ἀντιλήψεις διεμορφώθη ἡ φιλοσοφία τῶν SANKHYA (φιλοσοφικὸ Ἰνδικὸ σύστημα θεμελιωθὲν ἀπὸ τὸν μεγάλο φιλόσοφο Καπίλα) στίς Ἰνδίες, σύμφωνα μέ τὴν ὁποία κάτω ἀπὸ τὸ φυσικὸ σῶμα ὑπάρχει ἡ ψυχὴ, ἡ ὁποία εϊναι τὸ ὄχημα τῆς διανοίας, καί πέρα ἀπὸ τὴ διάνοια τὸ Ἐαυτό-τὸ στοιχεῖο τὸ ὁποῖο ἀντιλαμβάνεται. Ἡ ψυχὴ φέρει μαζί της τὴν τελειότητα καί τὴν καθαρότητα, τὴν πανσοφία καί ἰπαντοδυναμία, τίς ὁποῖες ἐμφανίζει ἐξωτερικῶς μόνον, ἀνάλογα μέ τὸ βαθμὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς διανοίας, τὴν ποιότητά της.

Ἡ διάνοια εϊναι ὁ ἀντανακλῶν καθρέπτης τῆς ψυχῆς, ἀντανάκλᾳ τίς δυνάμεις της. Οἱ ἐμφανίσεις τῆς ψυχῆς ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν διάνοια τὴν ὁποία διαθέτει. Μὲ τὴν ἀλλαγὴ τῆς διανοίας, τὴν αὐξηση τοῦ χαρακτήρος της καί τῆς καθαρότητός της μᾶς δίδεται καλύτερη ἀντανάκλασις τῆς ψυχῆς, πληρέστερη καθαρότης καί ἡ πραγματικὴ ποιότητά της καί τότε ἡ ψυχὴ καθίσταται μία ἐλευθερωμένη ψυχὴ. Αὐτὴ εϊναι ἡ φύσις τῆς ψυχῆς. Παίρνει ἓνα κατώτερο σῶμα μέ σκοπὸ νά ἐκφρασθῇ μέσω αὐτοῦ. Ἀπὸ τὸν βαθμὸ ἐκφράσεώς της γίνεται ἡ διάκρισις σὲ μεγάλες ψυχές-

μεγάλους ανθρώπους και κοινοὺς. Στούς κοινούς ἀκολουθεῖ τις ἀπολαύσεις τῶν αἰσθήσεων, τις ματαιότητες τοῦ κόσμου. Ἡ ψυχὴ των γίνεται ἀκάθαρτη καὶ δένεται μὲ τὴ γῆ.

Ἡ λέξη ψυχὴ προέρχεται ἀπὸ τὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ ρῆμα «ψύχω», πού σημαίνει τὴν πνοή, κυρίως τὴν ἔνδειξη ζωῆς, ἢ ὁποῖα ζωὴ-πνεῦμα εἶναι αὐλὸς οὐσία, κατ' ἀντίθεση πρὸς τὸ σῶμα, ὅταν ἀποχωρισθῇ ἀπὸ αὐτό. Γιὰ νὰ μπορέσωμε νὰ κατανοήσωμε τὴ φύση καὶ τὴ λειτουργία τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ ἐπιχειρήσωμε τὴν ἐξέταση τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου, δηλαδή ἀπὸ τί ἀποτελεῖται ὁ ἄνθρωπος, νὰ μελετήσωμε τὴν σύνθεσή του, διότι καὶ ἡ προσωπικὴ του καὶ ἡ πνευματικὴ του ὑπόστασις-ὑπαρξις εἶναι σύνθετος καὶ ὄχι ἀπλή. Πρέπει νὰ γνωρίσωμε τί γίνεται κατὰ τὴ στιγμή τοῦ θανάτου, ὅταν τὸ φυσικὸ σῶμα ἀπορρίπτεται νεκρὸ καὶ ἐὰν ἀφυπνίζεται κάποιο ἄλλο, ἄλλης μορφῆς καὶ ὕλης, καὶ ποῖο εἶναι αὐτό. Πρέπει νὰ δοῦμε τὴ διαφορὰ μεταξὺ ὕπνου καὶ θανάτου καὶ τὸν ρόλο τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Κατὰ τὴν ἄποψη τῆς Θεοσοφικῆς ἀντιλήψεως ἡ κυριώτερη διαφορὰ εἶναι ὅτι μὲ τὸν θάνατο ἀποκόπτεται ἡ μαγνητικὴ ταινία, ἡ «ἀργυρὰ κλωστή», ἢ ὁποῖα ἐνώνει τὴν ψυχὴ μὲ τὸ σῶμα, ἐνῶ κατὰ τὸν ὕπνο διατηρεῖται αὕτη. Ἡ ἀποκοπὴ τῆς

ταινίας σημαίνει τὴν ἀπόλυση τῶν φυσικῶν στοιχείων, τὴν διάλυσή των, ἢ ὁποῖα γίνεται πλησιέστερη μὲ τὴν καύση τοῦ φυσικοῦ σώματος. Σύμφωνα μὲ τις Θεοσοφικὲς διδασκαλίες τὸ ὁρατὸ φυσικὸ σῶμα μας δὲν εἶναι ὅπως φαίνεται στὴν λειτουργία του καὶ τὴν ἐκπλήρωση τοῦ σκοποῦ του, ἀλλὰ σύνθετο, ἀποτελούμενο ἀπὸ τὸ βουδικό, αἰτιατό, διανοητικὸ, ἀστρικό, αἰθερικὸ καὶ τὸ φυσικὸ ἢ ὁρατό. Ὅλα αὐτὰ συνυπάρχουν καὶ διαπερνοῦν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται στὴν ποιότητα τῆς ὕλης των καὶ τοῦ ἔργου πού ἕκαστο ἐπιτελεῖ. Ἐπειδὴ σκοπός μας εἶναι ἡ ἔρευνα τῆς ψυχῆς, θὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ ὅ,τι θὰ μᾶς βοηθήσῃ γι' αὐτὸ τὸν σκοπό. Περιοριζόμεθα λοιπὸν στὴ σύνθεση τοῦ ἀνθρώπου στὸ φυσικὸ του σῶμα, τὴ συναισθηματικὴ του φύση καὶ τὴ διάνοιά του, στοιχεῖα τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν ἀνθρώπινη προσωπικότητα. Κάτω ἀπὸ αὐτὰ τὰ καλύμματα δραστηριοποιεῖται καὶ ἐκδηλώνεται τὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα. Ἡ τριπλὴ αὕτη σύνθεσις τοῦ ἀνθρώπου κατανοεῖται καλύτερα ἐὰν γίνῃ διάκρισις στὸ φυσικὸ καὶ διανοητικὸ στοιχεῖο-σῶμα καὶ τὴ ρευστὴ συναισθηματικὴ ζωὴ, ἢ ὁποῖα τὰ συνυφαίνει καὶ τὰ ἐνώνει. Ἡ συναισθηματικὴ φύσις δὲν ἔχει δικό της σχῆμα ξεχωριστό, ἀλλὰ παίρνει τὴ μορφή τοῦ σώματος, μέσω τοῦ ὁποῖου ἐκδηλώ-

νεται, όπως τὸ νερὸ παίρνει τὸ σχῆμα τοῦ δοχείου στὸ ὁποῖο τὸ ρίχνουμε καὶ πολλάκις ὀνομάζεται ἀστρικό σῶμα.

Μὲ μιά ἀκόμη παρομοίωση θὰ διευκρινισθῇ περισσότερο ἡ σχέσις τῆς συναισθηματικῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ φυσικό του σῶμα καὶ τὸ διανοητικό. Ἡ δύναμις τοῦ ἡλεκτρισμοῦ δὲν ἔχει ἰδική της μορφή-σχήμα, ἐάν ὅμως διαβιβασθῇ μέσω ἡλεκτρικῶν συσκευῶν, ὅπως κουζινῶν, λαμπτήρων κλπ., θὰ ἐμφανισθῇ σάν θερμότης, φῶς καὶ οὕτω καθ' ἐξῆς. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ἡ ἀστρική ἢ συναισθηματικὴ φύσις, ἡ ὁποία εἶναι μία ἰσχυρὴ δύναμις, δραστηριοποιεῖται: μέσω τῶν σωμάτων καὶ γίνεται ἡ πραγματικὴ ζωὴ τοῦ ἀτόμου. Μπορεῖ νὰ ἐκδηλώνεται μέσω τοῦ φυσικοῦ σώματος σάν πάθος καὶ ἀπληστία, ὅταν κυβερνᾷ ἡ προσωπικότητα ἢ σάν θυσιαζόμενη ἀγάπη, ἀνιδιοτελής, ὅταν ἐμπνέεται ἀπὸ μία πνευματικὴ πηγὴ, ἀπὸ τὸ Πνεῦμα.

Ἡ συναισθηματικὴ φύσις περιλαμβάνει τὰ συναισθήματα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀπὸ τὰ ἀπλούστερα, πρωτοτυπότερα καὶ πρωτογενῆ ψυχικά γεγονότα τοῦ περιεχομένου τῆς συνειδήσεως. Διακρίνονται εἰς κατώτερα ἢ ὑλικά καὶ ἀνώτερα ἢ πνευματικά. Εἶναι ὅπως τὸ αὐτοσυναίσθημα, συναίσθημα τιμῆς, θρησκευτικὸ συναίσθημα, κα-

λαιοσθητικό, διανοητικό, συμπαθητικό, ἐκπλήξεως, ἐλπίδος, ἀνίας, θαυμασμοῦ, προσδοκίας, ἀπορίας, κλπ.

Στοιχειώδης Ζωή.

Μὲ τὸν ὅρο στοιχειώδης ζωὴ ἐννοοῦμε τὴ ζωὴ, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐκδήλωση φυσικῶν δυνάμεων, ἐκδηλουμένων μέσω τοῦ ἀνθρώπου σάν ὑποσυνειδητὸς διάνοια. Ἐννοοῦμε τὴ ζωὴ τῶν ἐπιθυμιῶν, τὴν ἐνστικτώδη ζωὴ στὸ ἀστρικό σῶμα. Ἐάν κυβερνᾷ ἡ προσωπικότητα σημαίνει ὅτι οἱ δυνάμεις αὐτές, οἱ ὁποῖες δροῦν μέσω τῶν σωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, θὰ εἶναι ἰσχυρότερες ἀπὸ τὸν ἀνθρώπινο κύριόν των καὶ ἀφέντη των. Αὐτές οἱ δυνάμεις εἶναι λεπτότερες ἀπὸ τὴς δυνάμεις τοῦ ὀρυκτοῦ βασιλείου καὶ προμηθεύουν τὸ γεμᾶτο ἀπὸ ἐπιθυμίες ὑλικό, ἀπὸ τὸ ὁποῖο εἶναι κατασκευασμένο τὸ λεπτότερο σῶμα, ἡ ψυχὴ. Οἱ αὐτοματισμοὶ τῶν σωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ φυσικοῦ, τῆς διανοίας του καὶ τῶν αἰσθημάτων του, ὀφείλονται στὴ δραστηριότητα τῆς ἐνεργητικῆς στοιχειώδους ζωῆς τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως, οἱ ὁποῖες τὰ διατηροῦν σὲ καλὴ κατάσταση καὶ ἀποκαθιστοῦν τυχόν βλάβες τους, ὅπως τραυματισμούς, κλπ.

Κατὰ τὴν προσωπικὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν συνακόλουθη πολὺ στενὴ σχέση μὲ τὴν ἀνθρώπινη συνείδηση, ἡ στοιχειώδης ζωὴ κάθε σῶμα-

τος διαχωρίζεται προσωρινῶς ἀπὸ τὴν ἐννιαία οὐσία ἀπὸ τὴν ὁποία προέρχεται καὶ οὕτω ἀποκτᾷ μία γεύση ἀτομικῆς πείρας. Οἱ στοιχειακῆς ὀντότητες-ὕπαρξεις, ἐνσωματωμένες ὀνομάζονται φυσικῆς, ἀστρικῆς ἢ διανοητικῆς, ἀνάλογα μὲ τὴν κάθε περίπτωση. Πολλὰ ἀπὸ τὰ μυστήρια τῆς ὑποσυνειδήτου διανοίας καὶ ὅ,τι ὀνομάζεται τὰς προγονικῇ, θὰ ἦσαν περισσότερο κατανοητὰ ἐὰν εἶχε ἀναγνωρισθῇ ἡ ὑπαρξὶς αὐτῶν τῶν ὀντοτήτων καὶ κατανοηθῇ ἡ συμπεριφορὰ των. Ὅλες ἐντυλίγονται στὰ παχύτερα ὑλικά σχήματα-μορφές, καὶ τὰ ἐνδιαφέροντά των ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὴν ἀνθρώπινη συνείδηση ἢ ὁποία τὰ χρησιμοποιεῖ. Δημιουργεῖται μία πάλη μεταξύ των. Ὁ χαρακτήρας καὶ ἡ κατάστασις τῆς ἀνθρώπινης ὑπαρξεως εἶναι φανερόν ὅτι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ἐὰν τὸ πνευματικὸ στοιχεῖο ἐλέγχει κατὰ κάποιον τρόπο τὴν σκέψη του καὶ τὴν πράξη του, ἢ ἐὰν αὐτὸ καλύπτεται-ἐπηρεάζεται, ἀκόμη ἀπὸ τὴν στοιχειώδη ζωὴ τῆς προσωπικότητος. Ἡ θεωρία καὶ ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῆς μορφώσεως-ἐκπαιδεύσεως θὰ ἦταν ὠφέλιμη, ἐὰν ἡ οὐσιώδης ρυθμιστικὴ ζωὴ τῶν σωμάτων ἐγένετο γνωστὴ στὴν ὀρθή της σχέσιν μὲ τὴ χωριστὴ ζωὴ τοῦ νεογέννητου ἀνθρώπινου μωροῦ. Γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ, ἢ ὁποία ἔρχεται ἀπὸ τὸν οὐρα-

νό, ἢ ἐργασία τῆς γνωριμίας της μὲ ἓνα νέο σῶμα καὶ ἡ γνῶσις τοῦ χειρισμοῦ του δὲν εἶναι εὐκόλη. Χρειάζονται μερικὰ χρόνια, συνήθως ἑπτὰ, γιὰ νὰ δεθῇ ἐπαρκῶς μὲ μόνον τὸ φυσικὸ σῶμα. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὰ συναισθήματα καὶ τὴ διάνοια. Κατὰ τὴ διάρκειαν τοῦ χρόνου αὐτοῦ καὶ κατόπιν, κάθε πρᾶξις τὴν ὁποία ἐκτελοῦμε ἐνστικτωδῶς εἶναι συνειδητὴ καὶ ἐσκεμμένη ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς στοιχειώδους ζωῆς καὶ αὐτὴ ἢ ζωὴ ἔχει ἓνα ἀπέραντο ποσὸν πείρας γιὰ χρῆσιν μὲ τὰ φυσικὰ σῶματα. Προερχόμενη ἀπὸ ἓναν ἀπέραντον ὠκεανὸν στοιχειώδους οὐσίας, πολὺ-λίγον ὁμοιογενοῦς, πρέπει νὰ διαχωρισθῇ, νὰ ἀπομονωθῇ σὲ ἓνα φυσικὸ σῶμα καὶ ἐκεῖ συνειδητὰ ζῶσα νὰ ἀποκτήσῃ καὶ νὰ ἀποθηκεύσῃ νέα πείρα. Οἱ ἐπιθυμίαι, ὅπως ἡ δίψα, ἡ πείνα, τὸ σέξ, κλπ. εἶναι κοινότητες, ἀναγκαῖες γιὰ τὴ συντήρησίν της. Ἐμεῖς, ἡ ἀνθρώπινη φυλὴ, θεωροῦμε αὐτὰς τὰς ἐπιθυμίας καὶ κάθε ἄλλη ὅτι ὀφείλονται στὸ ἐνστικτὸν γιὰ τὴν αὐτοδιατήρησιν, ἀλλὰ τὸ ἑαυτὸ εἶναι μέρος τοῦ στοιχειώδους βασιλείου τῆς φύσεως. Αὐτὰς οἱ ἐπιθυμίαι, τὰ ἐνστικτὰ ἀτομικοῦ καὶ ἐπιθετικοῦ χαρακτῆρος, οἱ ἀπαιτήσεις, τὰ πάθη γίνονται ἐπιβλαβῆ καὶ διεφθαρμένα, ὅταν ἡ ἀνθρώπινη συνείδησις ἐπιτρέψῃ στὸν ἑαυτὸ της μία πάρα πολὺ στενὴ ταύτισιν μαζὺ

τους. "Όταν πραγματοποιείται αυτή ή ταύτιση με τις ένστικτώδεις επιθυμίες και ένθαρρύνεται από τον άνθρωπο ή στοιχειακή ὄρεξις, τότε γεννιέται μία διαβολική-πονηρή δοκιμασία. "Ο άνθρωπος πειράζεται από την ἴδια του την επιθυμία, ὅπως χαρακτηριστικά γράφει και ὁ Ἰάκωβος στην ἐπιστολή του (κεφ. α' 13). «Μηδεὶς πειραζόμενος ἄς λέγῃ ὅτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ πειράζομαι. Διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀπείραστος κακῶν καὶ αὐτὸς οὐδένα πειράζει. Πειράζεται δὲ ἕκαστος ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐπιθυμίας παρασυρόμενος καὶ δελεαζόμενος».

Ἡ φυσικὴ γύμνασις καὶ ἐκπαίδευσις κατὰ τὰ πρῶτα αὐτὰ χρόνια, στάθερά θὰ βοηθήσῃ στὸν ἔλεγχο καὶ τῇ συνεργασίᾳ τῶν συνηθειῶν αὐτῆς τῆς ἰσχυρῆς ὀντότητος. Ἡ στοιχειώδης-ὑποσυνείδητος ζωὴ μανθάνει ἀπ' ἔξω καὶ πρόθυμα ἐκτελεῖ ἐπαναλαμβανόμενες πράξεις καὶ τὰ σώματα τοῦ ἀνθρώπου ἀνταποκρίνονται σὲ λογικὲς ἀπαιτήσεις, ἐὰν ἐφαρμοσθῇ ἕνας βαθμὸς ἐκπαίδευσως. Οἱ προσωπικὲς ἀνάγκες ἐνὸς παιδιοῦ καὶ οἱ προσαρμογές, τοῦ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ ἀπαιτοῦν τὴν προστασίαν καὶ τὴν καθοδήγησιν τῶν μεγαλυτέρων. Μὲ τὴν ἐπίβλεψιν πολλῇ ἀπὸ τὴν καθημερινὴν ἐργασίαν μπορεῖ νὰ ἐμπιστευθῇ στὸ στοιχειῶδες στοιχεῖο. Ἐσωτερικὲς λειτουργίαι τοῦ σώματος,

ὅπως ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος, ἡ πέψις, κλπ., ἐκτελοῦνται αὐτομάτως καὶ τέλεια, χάρις στὸ στοιχεῖο αὐτὸ καὶ τῇ λειτουργίᾳ του. Ἡ μετάβασις στὸ γραφεῖο, τὸ ὁδήγημα τοῦ αὐτοκινήτου, τὸ παίξιμο μουσικοῦ ὀργάνου, καὶ πᾶμπολλες ἄλλες ἐργασίαι ρουτίνας ἐκτελοῦνται μὲ τὴν φροντίδα καὶ τῇ λειτουργίᾳ τῆς στοιχειώδους ζωῆς τῶν σωμάτων. Τίς ἐκτελοῦμε ἐνστικτωδῶς χωρὶς νὰ σκεπτόμεθα. Τῇ δραστηριότητι αὐτῆς τῆς ζωῆς πρέπει νὰ ἐλέγχωμε, διότι διαφορετικὰ θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὴν ἀκολασία τῶν στοιχειῶδων ἐπιθυμιῶν μας καὶ ἡ ἐλευθερία τὴν ὁποία θὰ τῆς δώσωμε θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιηθῇ γιὰ τὴν ἀνάδυσιν ἐκδήλωσιν δημιουργικῶν ὠθήσεων, οἱ ὁποῖες θὰ ἔχουν τὴν πηγὴν των στὸ ἀνθρώπινο πνεῦμα.

Τὸ Πνεῦμα

Τὸ Πνεῦμα εἶναι ἡ ΜΙΑ ΖΩΗ ἐν κινήσει, ἐκδηλούμενο σὰν BUDDHI-MANAS. "Όταν λέγομε BUDDHI ἐννοοῦμε Πνεῦμα ἀπὸ ἀπόψεως ζωῆς, γνωστὸ εἰς ἡμᾶς σὰν Σοφία-Ἐνωση-Ἀρμονία. Μὲ τὴν λέξιν MANAS ἐννοοῦμε τὸ πρῶτο διανοητικὸ πεδίο, τὸ Πνεῦμα ἐκδηλούμενο ἐν μορφῇ, γνωστὸ σὰν γνώση, ἀντίληψη, κατανόηση. Φυσικὰ ἡ ἀτομικὴ συγγενεὺει καὶ ἀποτελεῖ μέρος τῆς Κοσμικῆς Διανοίας, ἀλλὰ εἶναι ἀτομικοποιημένη. Τὸ MANAS ἢ οὐσία τῆς

Διανοίας πληροῖ ὅλο τὸν χώρο καὶ ἀποτελεῖ τὸ ὄχημα τῶν σκέψεών μας. Εἶναι λεπτότερο ἀπὸ τὸν αἰθέρα καὶ τὰ κατώτερα πεδία του καὶ δημιουργεῖ τὶς διαφορές, διακρίσεις, διαχωρισμούς καὶ τὴ δυαδικότητα. Ἀποτελεῖ τὴ μορφοποιημένη σκέψη καὶ συνδέεται μὲ τὸν συναισθηματικὸ παράγοντα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ἀστρικὸ του σῶμα. Ἐνῶ οἱ ὑψηλότερες δραστηριότητές του συνδέονται μὲ τὸ BUDDHI-ΠΝΕΥΜΑ καὶ τὶς ἐκδηλώσεις του. Ἡ σχέσις τοῦ BUDDHI μὲ τὸ MANAS ὁμοιάζει μὲ τὴ σχέση τοῦ δάσους πρὸς τὰ δένδρα του. Ἀλληλοεξαρτῶνται καὶ εἶναι ἀχώριστα καὶ ἀδιαίρετα, ἂν καὶ ἀποτελοῦν ἓνα σύνολο-τὸ δάσος - καὶ πολλὰ ταυτόχρονα δένδρα- ξεχωριστὰ μέρη.

Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα προσδιορίζουν τὴν ποιότητα καὶ τὴ φύση τοῦ ἀστρικοῦ σώματος εἶναι ἡ φυσικὴ ζωὴ, ἡ συναισθηματικὴ ζωὴ καὶ ἡ διανοητικὴ ζωὴ. Αἱ περιοχαὶ ἢ ὑποπεδία τοῦ ἀστρικοῦ σώματος ἀπὸ τὸ ἀνώτερο πρὸς τὸ κατώτερο ἀναλυτικότερα εἶναι: τῆς δυνάμεως τῆς ψυχῆς, τοῦ φωτός τῆς ψυχῆς, τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς, τῶν αἰσθημάτων, τῶν ἐπιθυμιῶν, τῶν εὐαίσθησιων καὶ τῶν παθῶν καὶ ταπεινῶν ἐπιθυμιῶν. Τὸ ἀστρικὸ σῶμα εἶναι τὸ ὄχημα τῶν σιγκινήσεων, παθῶν καὶ αἰσθήσεων. Τὸ ἀστρικὸ καὶ δια-

νοητικὸ συνυφαίνονται καὶ ἐνώνονται μεταξύ των μὲ τέτοιον τρόπο, ὥστε σχεδὸν νὰ ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα. Τὸ συμπαθητικὸ νευρικὸ σύστημα συνδέεται μὲ τὸ ἀστρικὸ σῶμα, ἐνῶ τὸ ἐγκεφαλονωτιαῖο μὲ τὸ ἐγὼ καὶ ἐργάζεται μὲ τὸ διανοητικόν. Τὸ ἀστρικὸ πολλάκις ὀνομάζεται καὶ συναισθηματικόν.

Ἡ ψυχὴ καὶ ἡ προσωπικότης εἶναι πρακτικῶς ταυτόσημα. Τὸ ἀστρικὸ ρευστὸ ἀποτελεῖ τὸ μέρος τῆς ζωῆς τῆς, ἡ ὁποία ἐνούμενη μὲ τὴν κατώτερη διάνοια, τὸ αἰθερικὸ καὶ τὸ φυσικὸ σῶμα, συνθέτουν μία ἐνσάρκωση. Τὸ ἀστρικὸ συνδέεται στενὰ καὶ μὲ τὰ δύο, ὅπως τὸ αἷμα συνδέεται μὲ τὸ ἀγγειακὸ σύστημα καὶ τὸ σῶμα. Ἡ Μπαγκαβὰδ Γκιτᾶ γράφει: «Μάθε πῶς τὸ κάθε ὄν, ἔμψυχο ἢ ἄψυχο, ἀπὸ τὴν ἔνωση ψυχῆς καὶ ὕλης εἶναι καμωμένο». «Τὴν ψυχὴν ποὺ κατοικεῖ μέσα στὸ σῶμα μερικοὶ γνωρίζουν μὲ τὸν διαλογισμό, ἄλλοι μὲ πνευματικὲς δυνάμεις, ἄλλοι μὲ τὴ φιλοσοφημένη σκέψη, ἄλλοι μὲ τὰ ἔργα ποὺ ὀρίζει ὁ νόμος καὶ ἄλλοι μὲ τὴν ἐγκράτεια. Ὅποιος τὴν γνωρίζει βρίσκει τὴν ἀθανασία».

Ἡ γέννησις τοῦ ἀνθρώπου ὡς Πνεύματος

Ἡ Ζωὴ ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸ παγκοσμίως ἐκπορευόμενον Πνεῦμα καὶ σ' αὐτὴ τὴν ἀλήθεια βασίζεται ἡ πεποίθησις

πού εύρίσκεται στὸν μυστικισμό ὅτι ἡ Ζωὴ εἶναι Μία. Ἡ Μία Ζωὴ δὲν πρέπει νὰ συγχέεται μὲ τὴν ἀνθρώπινη ἀντίληψη περὶ Θεότητος, τοῦ Θεοῦ. Τὸ Πνεῦμα διαχεόμενο παγκοσμίως εἶναι ἀθάνατο, καὶ δὲν ἔχει οὔτε γέννηση οὔτε θάνατο, οὔτε ἀρχὴ οὔτε τέλος. Τὸ Πνεῦμα εἶναι φυτευμένο στὴν ἀνθρωπότητα καὶ σὲ κάθε ἀνθρώπο. Ὅπως τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα διέρχεται μέσω χιλιάδων φωτιστικῶν τινῶν σωμάτων-λαμπτήρων καὶ τὰ φωτίζει, ἔτσι καὶ τὸ Πνεῦμα μὲ τὴ μορφή καὶ τὴ δύναμη τῆς Μιᾶς Ζωῆς περνάει ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινη ὑπαρξη, ἡ ὁποία εἶναι ἓνα κέντρο καὶ τὴν φωτίζει. «Δὲν γνωρίζετε ὅτι εἴσθε ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ ἐν ὑμῖν;» ἀναφωνεῖ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. (Α΄ Κορινθ. γ΄ 16). Ἡ διάνοια ἡ ὁποία ἀποτελεῖ ὄργανο τοῦ Πνεύματος εἶναι ἡ ἀτομικοποιημένη συνείδηση καὶ τὸ ὄχημα τοῦ ἐγώ. Ἡ ἀλληλεπίδραση τοῦ Πνεύματος-Ζωῆς καὶ τῆς ὕλης-μορφῆς δημιουργεῖ τὴ γέννηση τῆς συνειδήσεως. Ἐξεγείρει τὴν ἀφύπνιση στὴν ψυχὴ καὶ γεννᾶται ἡ συνειδήσις τῆς ζωῆς ὑπάρξεως. Αὐτὴ ἡ ἀφύπνιση δημιουργεῖ τὴ διάκριση τοῦ ἐγώ, τὴ διάκριση μεταξὺ τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Ἔτσι τὸ ἐγώ δημιουργεῖ τὴν αὐταπάτη ὅτι ἀποτελεῖ ξεχωριστὴ καὶ ἀνεξάρτητη ὑπαρξη

καὶ τὸ Πνεῦμα ἀτομικοποιεῖται στὸν ἀνθρώπο δι' ἀπειραρίθμων μετενσαρκώσεων, μέχρις ὅτου, διὰ τῆς καθάρσεως καὶ τῆς τελειότητος, φθάσει στὴν εὐλογητὴ ἐνότητα τοῦ Παγκοσμίου Πνεύματος, στὴν κατάσταση διὰ τὴν ὁποία ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε «Ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου ἓν ἐσμέν». (Ἰωάν. ι' 30).

Ἡ Ψυχὴ

Ἐχει ἐπικρατήσῃ ἡ ἀποψη μὲ τὴ λέξη ψυχὴ νὰ ἐννοοῦμε τὸ σῶμα τὸ ὁποῖο διαχωρίζεται ἀπὸ τὸν ἀνθρώπο κατὰ τὸν θάνατο. Ὅπως ἀνεφέρθη εἶναι τὸ ἀστρο-διανοητικὸ σῶμα, ἡ συναισθηματικὴ φύσις καὶ ἡ κατώτερη διάνοια. Ἡ ψυχὴ στὴν πραγματικότητα χρησιμοποιεῖται ξεχωριστὰ ἀπὸ τὸ φυσικὸ σῶμα, κάθε νύκτα κατὰ τὸν ὕπνο, μὲ μόνη τὴ διαφορὰ ὅτι δὲν διασπᾶται τελείως ἡ ἔνωσίς της μὲ αὐτό, ὅπως συμβαίνει κατὰ τὸν θάνατο. Ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς τῆς ψυχῆς συγκριτικὰ μὲ τὰ φυσικὰ σώματα εἶναι μακρύτερη καὶ ἡ πυρηνοειδὴς της οὐσία εἶναι ἀθάνατη. Διότι αὐτὴ ἡ οὐσία ἀποτελεῖ τὸν πυρῆνα-τὸν σπόρο γιὰ τὴν ἀνάδυση-γέννηση τοῦ πνευματικοῦ σώματος. Οἱ ἀποκτώμενες πείρες σὲ κάθε φυσικὴ ζωὴ ἀποθηκεύονται σὰν μνήμη στὴν ψυχὴ, ἀφομοιώνονται καὶ καταγράφονται στὶς μετέπειτα μετενσαρκώσεις σὰν ζωντανὲς ιδιότητες-κλίσεις, τὶς ὁποῖες κα-

λοῦμε ἐπιδεξιότητες καὶ ξεχωριστὲς ἰκανότητες. Ἡ ψυχὴ μπορεῖ νὰ ἀλλάξη, ἐὰν συντελεστοῦν ἡ ἀναγκαία ἀσκήση διατροφῆς καὶ ἀσκήσεων καὶ ἐφαρμοσθῇ ἡ πρακτικὴ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς διανοητικῆς καθαρότητος. Ὅσο καθαρότερη γίνεται ἡ διάνοια, τόσο πληρέστερα ἐκδηλώνεται ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς ψυχῆς. Ὅχι ὅτι ἀλλάσσει ἡ ψυχὴ, αὐτὴ εἶναι ἡ ἴδια, ἡ ἀλλαγὴ γίνεται στὴν ὁθόνη τῆς διανοίας μόνο. Διὰ τῆς διανοίας ἡ ψυχὴ μελετᾷ τὸ «βιβλίον» τῆς φύσεως καὶ ὅταν τελειώσει καὶ ἀποκτήσῃ ὅλες τὶς πεῖρες, καθίσταται καὶ πάλιν τελεία καὶ ἐλεύθερη.

Ὁ καθένας φτιάχνει μίαν εἰκόνα τοῦ ἑαυτοῦ του, μὲ τὶς πεποιθήσεις του, τὶς πεῖρες του, τὶς ἀποτυχίες του καὶ τὶς ἐπιτυχίες του. Μὲ τὶς πεῖρες «κάτι» γίνεται μέσα στὸ νευρικό σύστημα καὶ τὸν μεσδ-ἐγκέφαλο. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Νευρολογικοῦ Ἰνστιτούτου τοῦ Μοντρεᾶλ DR. WILDER PENFIELD λέγει: «Υπάρχει μία περιοχὴ μικρὴ στὸν ἀνθρώπινο ἐγκέφαλο στὴν ὁποία ἓνας μηχανισμὸς καταγράφει συνεχῶς κάθε τὶ τὸ ὁποῖο ἓνα πρόσωπο ἔχει δοκιμάσει, διδαχθῇ ἢ προσέξῃ». Πρέπει νὰ ἐμπιστευόμεθα αὐτὸ τὸν μηχανισμὸ καὶ νὰ τὸν ἀφήνωμε νὰ λειτουργεῖ.

Ἡ ὑποσυνειδητὸς διάνοια τῆς ὁποίας ἡ θέσις εὐρίσκεται

στὸ πίσω μέρος τοῦ ἐγκεφάλου, εἶναι ἓνας μηχανισμὸς ἀποτελούμενος ἀπὸ ἐγκέφαλο καὶ νευρικό σύστημα καὶ ἐργάζεται θαυμάσια γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ τελικοῦ σκοποῦ-σχεδίου τὸ ὁποῖο ὁ ἴδιος ἔχει προσδιορίσει. Αὐτὸς ὁ μηχανισμὸς εἶναι ἀπρόσωπος καὶ ἐργάζεται αὐτόματα γιὰ τὴν ὑλοποίησιν τῶν διανοητικῶν εἰκόνων, ἢ ἑκτασις καὶ τὰ ὅρια τῶν ὁποίων χαράσσονται ἀπὸ τὴ φαντασία.

Ὁ Δημιουργὸς μᾶς ἔχει προμηθεύσει αὐτὸν τὸν ἀξιοθαύμαστο μηχανισμὸ, ὁ ὁποῖος εἶναι τελειότερος ἀπὸ κάθε ἡλεκτρονικὸ ἐγκέφαλο ἢ ἄλλο σύστημα ποῦ ἔχει ἐφεύρει ὁ ἄνθρωπος. Ὁ Βρετανὸς νευροφυσικὸς DR. W. GREY WALTER λέγει: «Τουλάχιστο 10 δισεκατομμύρια ἡλεκτρονικὰ κύτταρα θὰ ἐχρειάζοντο γιὰ νὰ φτιάσουν ἓνα πανομοίωτο σὰν τὸν ἐγκέφαλο τοῦ ἀνθρώπου».

Οἱ μεγάλες σκέψεις-ιδέες, μὲ τὶς ὁποῖες μπορεῖ νὰ ἀλλάξη ἡ διανοητικὴ κατάστασις ἑνὸς ἀνθρώπου καὶ ἡ φαντασία του, δὲν γεννιῶνται μετὰ ἀπὸ συνειδητὴ σκέψη, ἀλλὰ αὐθόρμητα, ὅταν ἡ διάνοια ἢ συνειδητὴ ἀσχολεῖται μὲ κάτι ἄλλο. Αὐτὸ γίνεται διότι τὶς δημιουργεῖ-γεννάει κάποιο ἀνώτερο Ἐαυτὸ ποῦ ὑπάρχει μέσα μας, μὲ ὑψηλότερες δυνάμεις. Ὁ δρόμος πρὸς τὸ ἀνώτερο αὐτὸ Ἐαυτὸ τοῦ ἀνθρώπου, ποῦ συνδέεται

μὲ τὸ Πνεῦμα, εἶναι ἀνεμπόδιστος-δυνατός-ἐλεύθερος, ἀρκεῖ νὰ ἀφιερώνη κανεὶς βαθεῖα σκέψη στὶς γεννώμενες-ἀναφυόμενες εἰσηγήσεις. Τὴν πραγματικὴ ἀλήθεια μπορεῖ νὰ ἀνεύρη κανεὶς στὴν ἐμβάθυνση τοῦ ἴδιου τοῦ Ἑαυτοῦ του.

Οἱ προσωπικὲς συγκινήσεις, σκέψεις καὶ πράξεις δημιουργοῦν τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου στὸ διάστημα μιᾶς ἐνσάρκωσης καὶ προσδιορίζουν τὸ ἐπίπεδο στὸ ὁποῖο θὰ ἀφυπνισθῇ μετὰ τὸν φυσικὸ θάνατο. Πρέπει λοιπὸν νὰ εἶναι ὅσο γίνεται ὑψηλότερες, τέλειες καὶ ἀνιδιοτελεῖς. Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ Πνεύματος θὰ φωτίσῃ τὴν ψυχὴ καὶ θὰ τὴν ὁδηγήσῃ στὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὰ ὑλικά βασίλεια στὸν πνευματικὸ κόσμον καὶ τὴν ἀθανασία. Αὐτὸ ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἀληθινὴ σωτηρίαν τῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ κατὰ τὴ γέννηση εἶναι καθαρὴ, ἀγνή καὶ τέλεια σὰν τὸ κρύσταλλο. Εἶναι τὸ ἐργαστήρι πού διαθέτει ἕκαστος γιὰ νὰ κατασκευάσῃ τὸ μέλλον του. Ἡ διδασκαλία, ἡ καθοδήγησις, τὸ παράδειγμα, ἡ ἐντολή, ἡ νοουθεσία, ἡ ἐνθάρρυνσις καὶ ἡ προτροπὴ ἀποτελοῦν γενναία βοήθεια στὸ πραγματικὸ ἔργο τῆς ψυχῆς, τὸ ὁποῖο εἶναι δικό μας ἔργο, κατορθωτό, λόγῳ τῆς ἐλευθερίας μας ἢ ὁποῖα εἶναι ἀνθρώπινο προνόμιο καὶ ἢ ὁποῖα μπορεῖ νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ στὴν ἐξέλιξη καὶ

τὴν τελειότητά της ἢ τὴν ὀπισθοδρομίᾳ της.

Ἡ ψυχὴ εἶναι πέραν τῶν περιοχῶν τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης. Δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξερεύνησίς της ἀπὸ αὐτή. Εἶναι λεπτότερη ἀπὸ τὴ διάνοια καὶ τὴν ἐνέργεια. Ἡ ψυχὴ παίρνει μαζὺ τῆς τὰ λεπτότερα μέρη τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι οἱ καρποὶ τοῦ νέου σώματος. Ἡ Μπαγκαβὰδ Γκιτὰ γράφει: «Ἡ ψυχὴ μὲ τὸν θάνατο ἄλλο σῶμα παίρνει. Ἡ ψυχὴ πετάει τὰ παλιὰ τὰ σώματά της καὶ ἄλλα ντύνεται καινούργια. Οἱ ἀνόητοι δὲν τὴ βλέπουν νὰ μπαίνει καὶ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὸ σῶμα, τὴν βλέπουν ὅσοι ἔχουν καθαρῶς τὴν καρδίαν τους μὲ διαλογισμό». Ἡ πρᾶνα καὶ οἱ αἰσθήσεις παραμένουν τὴν ὥραν τοῦ θανάτου ἀδρανεῖς καὶ ἀκολουθοῦν τὴν ἐξερχόμενη ψυχὴ. Ἡ ἀτομικὴ ψυχὴ, πού ἀποχωρίζεται ἀπὸ τὸ σῶμα μετὰ τὸ θάνατο καὶ πηγαίνει στὸν οὐρανόν, παίρνει μαζὺ τῆς τὶς αἰσθήσεις, μέρος τῆς διανοίας, τὴν Πρᾶνα, τὶς ἐντυπώσεις, τὶς ἐπιθυμίες, τὶς ροπὲς καὶ κλίσεις, καθὼς καὶ μέρος ἐνὸς λεπτοῦ ὑλικοῦ πού θὰ ἀποτελέσῃ τὸ σπέρμα τοῦ πνευματικοῦ σώματος. Ἡ ἀναχώρησις τῆς ψυχῆς ἀκολουθεῖ ἀμέσως μετὰ τὸν διαχωρισμὸ τῆς ζωικῆς δυνάμεως ἀπὸ τὸ σῶμα. Ὁ ἄνθρωπος ἐπιτυχᾶναι ὅ,τι σκέπτεται τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, ἐὰν ἔχει ποτισθῇ στὴν

ζωή του με τις σκέψεις αυτές. Ἐκεῖνος πού σκέπτεται τὸν Θεὸ πηγαίνει στὸν Θεὸ καὶ τὴν ἀθανασία, κατὰ τὴν Μπαγκαβάδ-Γκιτᾶ, ἡ ὁποία γράφει: «Ὅποιος στὸ Θεὸ ἔχει τὸ νοῦ του καὶ θέλει νὰ φθάσῃ σὲ ἔνωση με τὸν Θεό, με τὴν πράξῃ θά τὴν φθάσῃ. Κεῖνος πού τὴν ὥρα τοῦ θανάτου συλλογιέται Ἑμένα, σάν θά φύγῃ παρατόντας τὸ κορμί του, ἀναμφισβήτητα Ἑμένα κερδίζει».

Μὲ τὴν καθαρότητα τῆς διανοίας, τὴ σταθερότητα, τὴν προσήλωσή της στὴν Παγκόσμιο Ψυχὴ, με τὸν διαλογισμό καὶ τὴν πραγματοποίηση τῆς θείας φύσεως, εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τὸν τροχὸ τῶν γεννήσεων καὶ τῶν θανάτων καὶ ἡ μετάβασις στὴν μακαριότητα καὶ τὴ ζωὴ. Χωρὶς διαλογισμό δὲν κερδίζεται ἀθανασία.

Ζῶμεν σὲ ἓνα Παγκόσμιο Σύμπαν πού κυβερνᾶται διὰ τῆς Σκέψεως. Ὁ Θεὸς ἢ Πνεῦμα, τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ Πρῶτη Αἰτία Διανοίας ἐν δράσει, κυβερνᾶ τὸ Σύμπαν μέσω ὑψηλῶν διανοητικῶν νόμων, τῶν νόμων τῆς αἰτίας καὶ τοῦ ἀποτελέσματος, διὰ τῶν ὁποίων πραγματοποιεῖται τὸ Θεῖο θέλημα. Αὕτῃ ἡ Νοημοσύνη εἶναι ἀπειρὴ καὶ ἡ δύναμίς της μεγάλῃ, πού ἡ ἀνθρώπινη διάνοια δὲν μπορεῖ νὰ συλλάβῃ. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἐλπίζῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐπιτύχῃ εἶναι νὰ διδαχθῇ κάτι

ἀπὸ τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο ἐργάζεται ἡ Θεία Νοημοσύνη καὶ νὰ ἐναρμονισθῇ με τὸ Πνεῦμα, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἑλεγχό του ἀπὸ Αὐτὸ καὶ τὴν ἁρμονία του. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι ἀποτελεῖ κέντρο θείας δραστηριότητος καὶ ὁ Θεὸς νὰ γίνῃ τὸ μεγάλο Ἑαυτὸ μέσα στὴν ψυχὴ του, τὸ ἐσωτερικὸ φῶς καὶ ζωὴ τὸ ὁποῖο θά φωτίσῃ τὴν πορεία του γιὰ νὰ πραγματοποιήσῃ ὑψηλὰ ἰδεώδη. Οἱ μεγάλες ψυχὲς εὐρίσκουν μέσα τους τὴν θεία συντροφιά τὴν ὁποία χρειάζονται καὶ ἡ ὁποία τις καθοδηγεῖ. Ὁ Ὑψιστος ἔχει θέσει τὴν ἀλήθειά του μέσα στὴν ψυχὴ μας, ὥς κυττάξωμε λοιπὸν μέσα μας καὶ μόνον ἐκεῖ θά τὴν εὕρωμε. Ἡ κοινὴ διάνοια, οἱ κοινοὶ ἄνθρωποι βλέπουν μόνο τὴν ὕλη καὶ σκέπτονται μόνο γι' αὕτῃ. Δὲν γνωρίζουν ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἀόρατος, ἡ οὐσία του ὑπέρτατη, θεία καὶ ἀμετάτρεπτη. Ἡ ἀφυπνισμένη ὁμῶς ψυχὴ βλέπει σὲ ὅλα τὰ πράγματα τὴ Θεία Διάνοια, ἐργαζόμενη καὶ διαμορφώνουσα σὲ ἔκφραση ὅτι αἰσθάνεται ὅτι εἶναι ζωὴ, χρῶμα, σχῆμα, κάλλος. Ὁ Θεὸς ἐργάζεται τις ὑψιστες ἐσωτερικὲς Του συλλήψεις ἐν ἁρμονία καὶ εἰρήνῃ.

Ὁ ἄνθρωπος με τὴν ψυχικὴ του ἐνέργεια ἡ ὁποία εἶναι ὁ μεγαλύτερος θησαυρὸς του, μπορεῖ νὰ κἀνῃ θαύματα. Ἀρκεῖ νὰ τὴ συγκεντρώσῃ σὲ κα-

λῶς προσδιορισμένους σκοπούς καὶ νὰ μὴ τὴν σπαταλᾷ ἀσκόπως καὶ ἀνωφελῶς. Μὲ πολλοὺς τρόπους μπορεῖ νὰ συσσωρεύῃ ψυχικὴ ἐνέργεια, οἱ κυριότεροι τῶν ὁποίων εἶναι ὁ ὕπνος, ὁ κανονικὸς καὶ ἐλεγχόμενος τρόπος ἀναπνοῆς καὶ ἡ διάνοια. Οἱ Γιόγκι ἔχουν ἀναγάγει σὲ ἐπιστήμη τὴν τέχνη τῆς ἀναπνοῆς, τὴν Πραναγιάμα (Pranayama). Διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς ἀποβλέπουν στὴν αὐτοκυριαρχία ἐπὶ τῶν ζωικῶν ἐνεργειῶν, τὸν ἔλεγχον τῆς ζωικῆς ἐνεργείας ἡ ὁποία διέρχεται διὰ τῶν νεύρων, τὴν πραγματοποίηση τῆς κοσμικῆς ζωῆς, τὴν ἐπιτυχία τῆς τελειότητος, τὴν ἀληθῆ γνώση, τὴν μακαριότητα καὶ τὴν ἀθανασία. Ἡ ψυχικὴ ἐνέργεια ὑπακούει τῆς ἐντολῆς τῆς διανοίας. Μὲ τὴν Πράνα τῆς ψυχῆς μπορεῖ νὰ ἐνεργοποιηθῇ τὸ KUNDALINI καὶ ἔτσι ὅλες οἱ ψυχικὲς δυνάμεις καὶ ὁράσεις, ὅπως ἡ μελέτη τῆς σκέψεως, ἡ διαίσθησις, ἡ ἐνόρασις, κλπ. καθίστανται δυνατές. KUNDALINI εἶναι ἡ ἀρχικὴ κοσμικὴ ἐνέργεια εὐρισκόμενη σὲ κάθε ἄτομο. Αὐτὲς οἱ δυνάμεις εὐρίσκονται μέσα στὴν ψυχὴ μας σὲ λανθάνουσα κατάσταση καὶ μπορεῖ νὰ ἀφυπνισθοῦν. Ἡ Πράνα σάν ἡλεκτρισμὸς διαπερνᾷ τὴν σπονδυλικὴ στήλη, εἶναι μία πραγματικὴ δύναμις ποὺ κατοικεῖ μέσα στὴν ψυχὴ μας.

Περιβαλλόμεθα ἀπὸ μία Διάνοια, ἡ ὁποία λαμβάνει κάθε ἐντύπωση τῆς σκέψεώς μας καὶ μᾶς ἐπιστρέφει ὅ,τι σκεπτόμεθα. Κάθε ἄνθρωπος ζεῖ σὲ ἕναν κόσμον καμωμένο ἀπὸ τὴν δραστηριότητα τῆς σκέψεώς του γιὰ τὸν ἑαυτό του. Ἡ διάνοια εἶναι ἡ γέφυρα μεταξὺ ὕλης καὶ πνεύματος καὶ μὲ αὐτὴν μποροῦμε νὰ πλησιάσωμε τὸ πνεῦμα καὶ νὰ θειοποιήσωμε τὴν ψυχὴ μας. Ἡ ψυχὴ ἡ ὁποία γνωρίζει τὴ θεϊότητά της εἶναι μία μεγάλη ψυχὴ καὶ σ' αὐτὴν πρέπει νὰ ὑποκλίνωνται καὶ νὰ ἔλκωνται ὅλες οἱ ἄλλες ψυχές. Ὁ ἄνθρωπος ἔχασε τὴν καθαρότητά του μὲ τὶς πράξεις του καὶ πρέπει νὰ τὴν ἐπανακτήσῃ μὲ τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ. Τὸ τέρμα ὅλων τῶν θρησκειῶν εἶναι ἡ πραγματοποίησις τοῦ Θεοῦ στὴν ψυχὴ μας. Πρέπει νὰ διευρύνωμε τὸν ὀρίζοντα τῶν σκέψεών μας καὶ νὰ μὴ σκεπτόμεθα μὲ τὶς μικρὲς προσωπικὲς μας σκέψεις, ἀλλὰ μὲ παγκόσμια μέτρα καὶ κριτήρια. Μὲ βάση τὴν καθολικὴ καὶ τὴ μία ἀλήθεια ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ Πνεῦμα, τὸν ἴδιον τὸν Θεό. "Ἄς μὴ λησμονοῦμε τὴν προτροπὴ τοῦ Ἰησοῦ «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθεια καὶ ἡ ἀλήθεια θέλει ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η' 32).

Ἐὰν ἕνας ἔχει θεῖες σκέψεις θὰ ἀποκτήσῃ θεῖα πράγματα, ἐὰν ἔχει ἀνθρώπινες θὰ ἀπο-

κτήση ανθρώπινα. Για τὸν λόγο αὐτὸ ἡ ἀνθρώπινη διάνοια ἐπιβάλλεται νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ νοσηρὲς σκέψεις, οἱ ὁποῖες τὴν δένουν διὰ τῶν ψευδῶν διδασκαλιῶν καὶ πεποιθήσεων. Ἀπὸ τὴ θύρα τῆς ἰδικῆς μας σκέψεως θὰ εἰσέλθωμε στὴν Παγκόσμια Συνείδηση, σὲ μία τέλεια πραγματοποίηση τῆς ζωῆς, τῆς ἀλήθειας, τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὠραιότητος. Ἡ σκέψις μας γίνεται ὁ νόμος τῆς ζωῆς μας,

ὅπως ἡ σκέψις τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ νόμος στὴν εὐρύτερη ζωὴ τοῦ Σύμπαντος.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου πρέπει νὰ ἀκούῃ τὸν Λόγο τοῦ Θεοῦ, τουτέστιν τοῦ Πνεύματος. Διότι τὸ Πνεῦμα ὁμιλεῖ. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ θὰ πρέπει νὰ κατανοηθοῦν οἱ λόγοι τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη «ἐν ἀρχῇ ἦτο ὁ Λόγος καὶ ὁ Λόγος ἦτο παρὰ τῷ Θεῷ καὶ Θεὸς ἦτο ὁ Λόγος» (Ἰωάν. α' 1).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἁγία Γραφή.

Μπαγκαβάδ-Γκιτᾶ.

The Nature and the Function of the Soul, by E.L. Gardner, Theosophical Publishing House, London 1946.

What becomes the Soul after Death, by S. Sivananda, Divina Life Society, India 1967.

The Complete Works of S. Vivekananda, Vol. VI, Advaita Ashrama, India 1972.

Psycho-Cybernetics, by Maxwele Maltz, Beverly Hills, Calif. 1960.

Psychic-Energy by Joseph Weed, New York 1977.

Creative Mind, by Ernest Holmes, New York 1952.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

ῥΑδ. Δρχ. 200

Δεμ. Δρχ. 300

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Μιά αλλόκοτη νίκη

του Άνδρέα Παπαναγόπουλου

Ἡ νύχτα εἶχε πάρει γιὰ καλὰ. Σχεδὸν μεσάνυχτα. Ἡσυχία. Καὶ εἶχε ἀπλωθεῖ γύρω μιὰ γαλήνη, μιὰ γαλήνη, λὲς μιὰ προσωρινή ἀνακωχή τῶν στοιχιῶν, ποὺ ἀπὸ τὸ πρωῒ λυσομανῶντας, εἶχαν σκορπίσει γύρω τὰ ἀποτελέσματα μιᾶς ἄγριας τρομαχτικῆς μάχης.

Ὁ ἀέρας εἶχε κόψει τὴν ὀρμή του καὶ τὰ κλαριά δὲν γέρνανε πιά στὸ πέρασμά του. Οὔτε σουρνῶσαντε βουίζοντας τὰ φύλλα. Μόνη ἡ βροχή ξακολουθοῦσε. Μιὰ ψιλὴ-ψιλὴ βροχοῦλα, ποὺ περῶνιαζε ὡς τὸ κόκαλο, κί' ἓνα ψιθύρισμα, ἢ κάλλιο, τὸ μονότονο μακρόσυρτο τραγοῦδι τῆς βροχῆς ποὺ ἀνέβαινε σὰ λάδι ὡς τὰ ἀφτιά σου καὶ σὲ λίγωνε.

Καὶ κᾶπου κᾶπου, ἀναδευόταν κανὰ φύλλο καὶ ἐσάλευε ὡς ἐκεῖ, ἀπ' τ' ἀπαλοχάδεμα τῆς ἀνάλαφρης πνοῆς.

Παντοῦ οὔθε νὰ ἄστραφτε ἡ ματιὰ σου, κί' ὅσο ἔκοβε στῆς νύχτας τὸ σκοτάδι, ἴθε νὰ βλέπες σκορπισμένα τὰ ἀποτελέσματα τῆς διπλῆς πρωϊνῆς μάχης.

Ἐδῶ ἓνα κομμάτι λασπωμένης μαντύας, δίπλα ἓνα κούτσουρο ξεχουρβουλιασμένο,

ἐκεῖ, ἓνα χαντάκι γιομάτο νερό, ποὺ τὸ πρωῒ ἦτανε πρόχωμα, πᾶρα δῶθε ἓνα πηλίκιο· καὶ πίσω, μέσα στὸ βάθος, στημένο, γιὰ φόντο, κί' ἐγκαταλειμένο στὴν τύχη του, τὸ πρόχειρο ἑλκτρικὸ χειρουργεῖο, ποὺ ἔδινε ἔτσι μιὰ ἀπαίσια ὄψη στὴν εἰκόνα, μὲ τὰ σκόρπια γύρω του μπουκάλια καὶ μπαμπάκια ποὺ σκαμπίζανε ἐδῶ κί' ἐκεῖ.

*
* *

Ἀνεβασμένος στὸ μικρὸ ὑψωμα ὁ Κώστας περίμενε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ τὸ σύνθημα τῆς μεταμεσονυχτινῆς ἐφόδου τοῦ ἀξιωματικοῦ, ἔχοντας τὸ γιὰ τὴν μαντύας του κουμπομένον ὡς τὸ σαγόνι καὶ σφίγγοντας νευρικὰ στὰ μελανιασμένα του δάχτυλα τὴν παγωμένη του ξιφολόγη.

Κί' οἱ ὥρες πέρναγαν. Κί' ἡ κάθε μιὰ τοῦ φαίνονταν ὁλόκληρος αἰώνας.

Περίεργο ὅμως.

Ἀνατρίχιαζε σύγκορμος σὰν τὸ θυμῶτανε.

Τώρα τὰ λόγια τοῦ συνάδερφου τ' Ἀρίστου ἐρχόντουσαν στὸ μυαλό του ἓνα-ἓνα μὲ τὴν

σειρά. Καὶ τί; ἓνα πρᾶμα ἀλλόκοτο.

Τάχα, ἦταν ἀλήθεια ἐκεῖνα ποῦλεγε τ' ἀπόγιωμα ὁ Ἀρίστος πὺς δὲν ὑπάρχει Θεός; Κί' ἦταν ἐγγράμματος πολὺ ὁ Ἀρίστος, καὶ μιλοῦσε σοβαρῶς.

Μήστητί μου κύριε ψιθύρισε, κί' ἔκανε τὸ σταυρό του.

Ἄλλὰ πάλε... Σᾶμπως δὲν τοὺς τ' ἀπόδειξε κίόλας ὀρθὰ κοφτά; καὶ δὲν ἦσαντε λογικὰ τὰ ἐπιχειρήματά του; Τὶ τάχα; ὁ μεγαλύτερος καθὼς εἶπε κί' ὁ Ἀρίστος, δὲν ἐκμεταλλεύεται τὴν ἀμάθεια τοῦ μικρότερου;

Λοιπόν, κί' ἡ πολιτεία δὲν μπόραγε νὰ διαδώσῃ ἔτσι τὴν ἰδέα τῆς Θρησκείας; καὶ νάχη ἔτσι αὖριο καλοὺς πολίτες καὶ καλοὺς στρατιῶτες; Καὶ στὸ μυαλὸ τοῦ ἀπλοικοῦ στρατιώτη ἀρχίσανε τώρα νὰ χορεύουνε ἓνα τρελλὸ φρενήρη χορὸ οἱ ἀπογιωματινὲς ἰδέες καὶ θεωρίες τοῦ συνάδερφοῦ του τ' Ἀρίστου.

Καὶ σὰν ἡ σκέψη του νὰ προχώρησε πάρα πολὺ, σὰν νᾶφτασε βαθιὰ ὡς τὰ ἄδυτα τῆς Θρησκείας μας, καὶ σὰν νὰ θέλησε νὰ μπῇ μέσα στὴ θεωρία, αὐτὸς ὁ τόσο πραχτικός, ὅπισθοχώρησε συντριμένος.

— Θέ μου, συγχώρεσέ με! εἶπε καὶ ξανάκαμε τὸ σταυρό του.

Τὸ μυαλὸ του τώρα πήγαινε νὰ πετάξῃ. Αὐτός, αὐτὸς ποὺ ἀπὸ μικρὸς δὲν ἔμαθε τίποτα ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ πιστεῦῃ στὸ

Θεὸ καὶ νὰν τὸν προσκυνάῃ, αὐτὸς τώρα παρ' ὀλίγο νὰ κλονιζότανε ἀπὸ τὶς μωρολοιδέες τοῦ Ἀρίστου.

Καὶ τᾶχα δὲν ἔκανε ἁμαρτία ποὺ τὶς σκεφτόταν;

Ἄμαρτία λέει;

Ἄλλὰ ποὺ 'βρίσκε λογικὰ τὰ ἐπιχειρήματα; Ὑστερα θυμῆθηκε πὺς τοὺς ἅγιους τοὺς χειροτονᾶνε οἱ ἄνθρωποι...

Πάλι ἔκαμε τὸ σταυρό του, καὶ ἠθέλησε νὰ ξανασκεφθῇ...

*
* *

Λίγο-λίγο ὅμως οἱ ἰδέες τὸν ἀφίνανε... τώρα μάλιστα ἄρχισε νὰ αἰστάνεται καὶ τὸ κρῦο ποὺ ἔτσουζε ἀρκετά, καὶ ποὺ ὡς τὴ στιγμή, ζεσταμένος ἀπὸ τὴ θέρμῃ τῆς σκέψης, δὲν τῶχε νοιώσει. Ὑστερα θυμῆθηκε πὺς ξημέρωνε Χριστοῦ. Καὶ ὁ καιρὸς τοῦ φάνηκε πὺς γλύκαινε. Τούλάχιστον ἔτσι γίνονταν κάθε χρόνο στὸ χωριό του. Καὶ τὸ μυαλὸ του ἔτρεξε ὡς ἐκεῖ.

Κί' ἔκλεισε τὰ μάτια του γιὰ λίγο. Κί' εἶδε μπροστά του τὸ χωριό του. Τὸ χωριουδάκι του. Κί' εἶδε τὸ σπίτι του, τοὺς γονιούς του, τὴν ἀγάπη του. Καὶ λυπήθηκε ποὺ ἦταν μακριὰ. Καὶ προσπάθησε νὰ κρατήσῃ γιὰ λίγο ἀκόμα, μπροστά του αὐτὴ τὴ ζωγραφιά. Μὰ δὲν τὸ κατῶρθωσε. Τὸ ἀνάλαφρο φύσημα ποὺ τοῦ χαΐδεψε ἀπαλὰ τὸ πρόσωπο, τὸν ξύπνησε ἀπὸ

τὸ γλυκόνειρό του αὐτὸ, καὶ τὸν ξανάφερε πάλι στὴν σκληρὴ πραγματικότητα.

Ἀλήθεια τόσο σκληρὴ εἶναι ἡ κάθε πραγματικότητα!

Ὑστερα ἀναστέναξε καὶ σκέφτηκε πῶς τὸ πρωῒ θὰ ξανάρχιζεν ἡ μάχη.

— Τάχα θὰ ζήσω ὡς αὔριο; ἐμυρμούρισε. Καὶ στὸ μυαλό του ξανάρθανε οἱ ἀλλόκοτες ιδέες.

— Κοίτα, κοίτα, ψιθύρισε, πῶς ἀφίνει ὁ Θεὸς τὴν πλάση νὰ ἴματοκυλιέται. Ἀ! δὲν τὴν ἐκατάλαβαν καλὰ τὴν ιδέα τῆς θρησκείας, δὲν τὴν ἐνοιωσαν βαθιὰ οἱ ἄνθρωποι, γιατί ἀλλοιῶς...

*
* *

Ἄκουσε ἓνα μικρὸ θόρυβο κί ἀλαφιάστηκε. Μὰ ἓναν μικρό, νά, τὸσον δὲ ἀνεπαίσθητο θόρυβο.

Ἐσφίξε περισσότερο στὰ δάχτυλά του τὴν ξιφολόγχη, κί ἐτέντωσε τ' αὐτί του πρὸς τὴν χαράδρα.

Στὸ νοῦ του τώρα ἦρθαν τὰ λόγια τοῦ λοχαγοῦ του.

— «Ἀπὸ κεῖ! Τὸ νοῦ σου! Ἀπὸ τὴ χαράδρα! τὰ μάτια σου τέσσερα ἐκεῖ!»

Ἡ καρδιά του τώρα ἄρχισε νὰ χτυπάη γληγορώτερα. Ἐβαλε τὸ χέρι του μπροστὰ στὸ γεῖσο τοῦ πηλικίου του, σὰ νὰ ἔθελε ἔτσι, νὰ διευθύνῃ τὶς ἀχτίνες τῶν ματιῶν του σὰν

φωτεινὸ προβολέα κατὰ τὸ μέρος τῆς χαράδρας, κί ἔκαμε νὰ προχωρήσῃ. Ὁ θόρυβος ξανακούστηκε, ἀλλὰ δυνατώτερος αὐτὴ τὴ φορὰ, κί ἔμοιαζε σὰν κάτι ποὺ ροβόλαγε γλήγορα.

Στὸ μυαλό του τώρα γιγάντωσε ἡ ιδέα τοῦ καθήκοντος.

Ἀναστατώθηκε κί ἄναψε ὀλόκληρος. Φωτιά μοναχὴ. Σχεδὸν ἔτρεμε. Ἐπρότεινε τὴ λόγχη καὶ περίμενε. Τὰ μάτια του συνηθισμένα πιά στὸ σκοτάδι, τὸν βλέπανε,... τὸν διακρίνανε καλὰ τὸν μαῦρον ὄγκο, ἐκεῖ, σωριασμένον δυὸ βήματα μπροστὰ του. Ἡ ιδέα πῶς ὁ ἄλλος μπορούσε νὰ τοῦ ἐπιτεθῇ ἂν δὲν τὸν καταλάβαινε, τὸν ἔκαμε νὰ λυσάξῃ. Ἐκαμε νὰ φωνάξῃ «στὰ ὄπλα», μὰ ἡ φωνή του εἶχε κοπῇ. Τὰ μιλίγκια του χτυποῦσαν δυνατὰ σὰ σφυριά. Ἀρχισε νὰ θαμπώνῃ. Ἐβαλε τὸ δάχτυλο στὴ σκαντάλη, κί ἦταν ἕτοιμος νὰ ρίξῃ.

«Ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὑπὲρ τῆς θρησκείας» δικαιολογήθηκε στὸν ἑαυτό του. Μὰ στὸ νοῦ του ξανάρθανε οἱ ἀλλόκοτες ιδέες.

— Ἀλτ! κατόρθωσε νὰ φωνάξῃ μὲ κόπο. Μιλιά!... καμία ἀπάντησις.

— Τὶς εἶ;! οὔρλιασε ἀφρίζοντας.

— Τὸ σύνθημα!

Ὁ μαῦρος ὄγκος κουνήθηκε.

— Ἀμὰν ἀφέντη μ', ἀμὰν... καὶ σωριάστηκε μπροστὰ στὰ πόδια του.

Ὁ ἄλλος πήδησε δύο βήματα πίσω. Σήκωσε τὴ λόγχη κ' ἦταν ἔτοιμος νὰ τὴν καταφέρῃ. Στὸ μυαλό του, ὅμως, σὰν ἀστραπὴ ἐλάμπανε οἱ ἀλλόκοτες ἰδέες.

— Χριστοῦ αὔριο, μурμουύρισε· καὶ κατέβασε τὴ λόγχη. Μιὰ ἰδέα τοῦ πέρασε.

— Σήκου ἀπάνου, εἶπε Τούρικα στὸν ὄγκο.

— Ὁ ἄλλος σηκώθηκε τρέμοντας καὶ μурμουρίζοντας μασηχτὰ κάτι παρακάλια.

Ὁ Κώστας τραβήχτηκε πιὸ πίσω κ' ἐκλείσε γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια. Κι' εἶδε τὸ χωριό του, τὸ χωριουδάκι του. Κι' εἶδε τὸ σπίτι του, τοὺς γονιούς του, τὴν ἀγάπη του... Ὁ ἄλλος περίμενε τὴν καταδίκη του.

Τάχα δὲν εἶναι κι' αὐτὸς ἄνθρωπος — σκέφτηκε ὁ Κώστας. Δὲν ἔχει κι' αὐτὸς χωριό, δὲν ἔχει σπίτι, γονιούς, ἀγάπη, ποὺ τὸν περιμένουν; Κι' ἦρθε στὴ θέση τ' ἄλλουνοῦ. Μιὰ πάλη γίνθηκε μέσα του. Μιὰ γρήγορη ψυχικὴ πάλη. Ἐνας τρομερὸς λιγόστογμος πόλεμος, τοῦ ἑαυτοῦ του μὲ τὸ καθῆκον. Καὶ τὸ καθῆκον νικῆθηκε.

Ἰδρωμένοις ἀκούμπησε χάμου τὸ ὄπλο καὶ στηρίχτηκε σ' αὐτό. Ὑστερα σήκωσε μὲ κόπο τὸ χέρι του κι' ἔδειξε στὸν ἄλλο τὸ μονοπάτι.

— Τράβα τοῦ εἶπε...

Ὁ ἄλλος τὸν κοίταξε σὰ χαζός.

— Ἐμπρός, λοιπόν. Τοῦ ξανάειπε. Δρόμο. Ὁ ἄλλος δὲν κατάλαβε.

— Δρόμο. Τοῦ εἶπε μὲ νοήματα. Φεῦγα! Ὁ ἄλλος κατάλαβε. Ἐνα δάκρυ κύλησε ἀπ' τὰ μάτια του. Ρίχτηκε, τὸν προσκύνησε σταυρώνοντας τὰ χέρια στὰ στήθια, κι' ὕστερα χάθηκε, τρέχοντας στὸ σκοτάδι...

... Τὰ χερουβείμ ἔψελναν «Δόξα ἐν Ὑψίστοις...»

Ὁ Κώστας ἔμεινε ἔτσι κι' ἐκοίταξε χάσκοντας τὸ μέρος ἀπ' ὅπου ὁ ἄλλος εἶχε χαθῇ. Σὰν νὰ μὴν πίστευε· κείνο ποῦχε κάμει. Ὑστερα ἐδάκρυσε. Ἐγείρε κι' ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὴν ξιφολόγχη. Ἐτσι ἔμεινε ὡς τὰ χαράματα.

Ψηλὰ τ' ἀστέρια ἄρχισαν νὰ σβήνουν. Ξεμέρωνε ὠραία ῥέσα.

Μιὰ τουφεκιὰ ἀκούστηκε.

Ὁ Κώστας πετάχτηκε καὶ κοίταξε ψηλὰ τὸ Θεό.

Τοῦ φάνηκε πῶς τοῦ χαμογελοῦσε.

Δεύτερη τουφεκιὰ ἀκούστηκε, ποὺ τὸν ἔφερε στὰ συγκαλὰ του.

— Σὲ λίγο ἀρχίζει τὸ πανηγύρι συλλογίστηκε· καὶ κούνησε τὸ κεφάλι του λυπητερά. Ὑστερα ἀνέβασε τὸ καψάλη, καὶ κοίταξε ἀπέναντι μὲ οἶκτο...

Ἀπὸ τὸν «Ἐλεύθερο Λόγο» τῶν Πατρῶν (1921)

Καθηγητῆς ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΑΙΛΙΑΝΟΣ

ΕΛΙΚΩΝ ΙΕΡΟΝ ΑΛΣΟΣ ΤΩΝ ΜΟΥΣΩΝ

Μεταξὺ τῶν βουνῶν τῆς πατρίδος μας ὁ Ἑλικῶν ξεχωρίζει γιὰ τὴν εὐφορία του καὶ γιὰ τὴν ἀφθονία τῶν καρποφόρων δέντρων του. Εἶναι εἰς τὴν Βοιωτίαν, πρὸς τὰ μεθόρια τῆς Φωκίδος.

Ἔχει δύο κορυφάς, ἡ ὑψηλοτέρα (τὰ Παλαιόβουνα) ἔχει ὕψος 1749 ἡ δὲ ἄλλη εἶναι ἡ «Ζαγορά» ἡ ὁποία εἶναι ὀλιγότερον ὑψηλὴ καὶ ὅπου κατὰ Πausanίαν εἶχαν οἱ ἀρχαῖοι τοποθετήσει τὸ ἄλσος τῶν Μουσῶν.

Τώρα θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε, νὰ εἰσέλθω εἰς τοὺς Μαιάνδρους τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας καὶ νὰ σᾶς πῶ τὰ ἐξῆς καταπληκτικά.

Ὁ Ἑλικῶν καὶ ὁ Κιθαιρῶν, βουνὰ κί' αὐτὸ πλησίον τοῦ Ἑλικῶνος, ἦσαν δύο ἀδελφοὶ ἀντιθέτου χαρακτῆρος.

Ὁ πρῶτος ἦταν πρᾶος καὶ ἐπεριποιεῖτο τοὺς γονεῖς του, ἐνῶ ὁ Κιθαιρῶν ἦτο πλεονέκτης καὶ κακός. Ἐν τῇ πλεονεξία του ὁ Κιθαιρῶν ἐφόνευσε τὸν πατέρα του καὶ μετὰ ταῦτα διὰ δόλου ἐγκρέμισε τὸν ἀδελφόν του Ἑλικῶνα ἀπὸ ξνα βράχο.

Ἀλλὰ ἐκ τῆς ὁρμῆς παρεσύρθη μαζί μὲ τὸν ἀδελφό του καὶ ἐφονεύθη.

Ὁ Ζεὺς, ὅς τὰ «πανθ' ὀρᾶ», συνοφρυώθη καὶ ὅπως ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος «κυανέησιν ἐπ' ὀφρύσιν νεῦσε Κρονίων, Ἀμβρόσιοι δ' ἄρα Χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος, κράτος ἀπαθανάτιο, μέγας δὲ ἐλέλυξεν Ὀλυμπος»,

καὶ ἀμέσως μετέβαλλεν ἀφοτέρους εἰς βουνά. Καὶ ὁ μὲν Κιθαιρῶν ἐν τῇ κακίᾳ του ἐγένετο τὸ ἐνδιαίτημα τῶν Ἑρινύων, ὁ δὲ Ἑλικῶν λόγῳ τῆς καλwsύνης του ἡ κατοικία τῶν Μουσῶν.

Ἐδῶ ἔχομεν νὰ θαυμάσωμεν 2 πράγματα, τὴν ὀργιώδη φαντασίαν τῶν ἀρχαίων προγόνων μας καὶ τὴν δυνατότητα τῆς μελέτης τῆς Μυθολογίας των.

Αἱ Μοῦσαι, αἵτινες ὡς προείπομεν εἶχαν ἐνδιαίτημα τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους «Ζαγορά», ἐλέγοντο Ἑλικωνιάδες.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑπῆρχε βωμὸς τοῦ Ἑλικωνίου Διός, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν βωμὸν ἀναβλύζει πηγὴ, ἡ λεγομένη Ἴπποκρίνη, τὴν ὁποίαν ἀνοίξε ὁ Πήγασσος διὰ τῆς ὀπλῆς του κατὰ τὴν Μυθολογίαν πάντοτε.

Ὁ Pausanίας περιγράφει τὰ ἔργα ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος τὰ ὁποῖα ἐσώζοντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ὡς ἐπίσης καὶ τὴν

πηγήν τοῦ Ναρκίσσου, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἐπνίγη.

Εἰς τὸ ἄλσος αὐτό, ὅπου περιλαμβάνονται τὰ ἀνωτέρω, ὑπῆρχε καὶ πλῆθος ἀπὸ ἀγάλματα καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐκ τῶν ὁποίων ἐλάχιστα καὶ ἀσήμαντα σώζονται σήμερα.

Ἀνήκει δὲ τὸ ἄλσος αὐτὸ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς πόλεως τῶν Θεσπιῶν.

Ἐπίσης παρὰ τὰς Θεσπιάς εὐρίσκεται καὶ ἡ Ἄσκρα γενέτειρα τοῦ Ἡσιόδου.

Ὡς δὲ ὁ ἴδιος ἀναφέρει, ἡ ἀρχαία αὕτη Ἄσκρα «χεῖμα (χειμῶνα) κακὴ, θέρει ἀργαλήν οὐδὲ ποτὲ ἐσθλὴν».

Ὁ Πausanias ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἄσκρα ἦτο ἔρημος.

Σὲ ἀπόκρημνο δὲ ὕψωμα σώζονται ἐρείπια ἐνὸς πύργου, τὸ λεγόμενον πυργάκι, καὶ περὶ αὐτὸ λείψανα τειχῶν.

Ἀλλὰ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ, θὰ ἀναφέρω ἐλάχιστα περὶ τοῦ Ἡσιόδου, ὁ ὁποῖος ἔζησε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα μεταξὺ τοῦ 750 καὶ 700 π.χ.

Ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων ἔργων τοῦ Ἡσιόδου εἶναι τὸ «ἔργα καὶ ἡμέραι». Ὀνομάσθη δὲ τὸ ποίημα αὐτὸ ἔργα διότι ὁ Ἡσιόδος σ' αὐτὸ συμβουλεύει τὴν ἐργασίαν, ὡς τὴν μόνην ποὺ ὁδηγεῖ πρὸς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν καταξίωσιν αὐτοῦ. Ἀναφέρει δὲ τοῦτο ἐπιγραμματικῶς «ἔργον οὐδὲν τ' ὄνειδος, ἀεργία δὲ τ'

ὄνειδος». Καὶ αὐτὸ δὲν ἦτο τυχαῖο.

Ὁ ἀδελφός του Περσεύς ὀνόματι, ὅστις οὐδέποτε εἰργάσθη, ἠθέλησε νὰ τοῦ πάρῃ τὸ πατρικὸν μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας των καὶ τότε, ἀφοῦ ἐπεκαλέσθη τὴν βοήθειαν τῶν μουσῶν διὰ νὰ τὸν ἐμπνεύσουν κατὰ πρῶτον λόγον, περαιτέρω συμβουλεύει τὸν τεμπέλην ἀδελφόν του Περσέα, ὅτι «τὰ ἀγαθὰ κόποις καὶ πόνοις προῦθηκαν ὑμῖν οἱ Θεοί». Καὶ ὅτι διὰ νὰ τὰ ἀποκτήσεις αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ πρέπει νὰ ἐργασθῇς. Ἐξ ἴσου ἀξιόλογο ποίημα εἶναι καὶ ἡ Θεογονία.

Κατὰ τὸν Ἡσιόδο ἡ κοσμογονία ἀρχίζει ἀπὸ τοῦ χάους, μετὰ γεννᾶται ἡ Γῆ, ὁ Τάρταρος καὶ ὁ Ἔρως, ὁ κάλλιστος ἐν ἀθανάτοις Θεοῖς. Καὶ γιὰ νὰ μὴ σᾶς κουράσω μὲ τοὺς Μαιάνδρους καὶ πάλιν τῆς Μυθολογίας τοῦ Ἡσιόδου θὰ τονίσω ὅτι τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ Ἡσιόδου ὑπῆρξε σπουδαιότατο ὡς πρὸς τὴν ἐλληνικὴν θρησκείαν, διότι πρὸ τῆς Θεογονίας αἱ δοξασίαι περὶ Θεῶν ἦσαν ποικιλώταται εἰς τοὺς τότε Ἕλληνας, ὥστε ἡ Θεογονία ὑπῆρχε ἡ ἀρχή, ὁ θρησκευτικὸς κανὼν γιὰ τὴν ὁμοφωνία τῶν θείων πραγμάτων.

Καὶ τώρα θὰ ὁμιλήσω γιὰ τὰς Μούσας, αἵτινες κατὰ τὸν Ἡσιόδο ἐνδαιτύοντο κατὰ θείαν ἐπιταγὴν εἰς τὰ δώματα τὰ ὁποῖα εὕρισκοντο εἰς τὸ Ἄλσος τοῦ Ἑλικῶνος.

Αἱ Μοῦσαι καὶ κατὰ Ἡσίοδον καὶ κατὰ Ὅμηρον ἦσαν ἑννέα. Εἶναι δὲ ὅλαι κόραι τίνος ἄλλου; τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, θυγατρὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς.

Εἶναι δὲ ὀνομαστικῶς αἱ ἀκόλουθοι:

Κλειώ, Εὐτέρπη, Θάλεια, Μελπομένη, Τερψιχόρη, Ἑρατώ, Πολύμνια, Οὐρανία καὶ Καλλιόπη.

Αἱ Μοῦσαι ἐθεωροῦντο θεότητες τοῦ ὕδατος. Ἦσαν δὲ προικισμέναι μὲ τὸ δῶρον τῆς προφητείας.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας ὑπῆρχε χῶρος ἀφιερωμένος εἰς τὰς Μούσας, ὁ ὁποῖος ἐκαλεῖτο Μουσεῖον.

Ἐπὶ δὲ τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰλισοῦ ἐλατρεύοντο ὡς Ἰλισιάδες.

Αἱ Μοῦσαι κατὰ τὸν Πίνδαρον καὶ τὸν Ἡσίοδον ἐγνώριζον «τὰ τ' ἐόντα τὰ τ' ἐσόμενα». Ὁ Ὅμηρος ἀρχίζει εἰς τὴν Ἠλιάδα ἀπευθυνόμενος πρὸς τὰς Μούσας «Μῆνιν ᾄοιδε Θεά» ὅπως καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσεια «Ἄνδρα μοι ἔνεπε Μοῦσα, πολύτροπον κ.λ.π.»

Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς πόλεις τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος ἐλατρεύθηκαν αἱ Μοῦσαι, εἰς τὸν Κρότωνα δὲ ἰδιαίτερως, εἰσηγηταὶ δὲ τῆς λατρείας τῶν Μουσῶν ἦσαν οἱ Πυθαγόρειοι.

Γενικῶς αἱ Μοῦσαι ἦσαν προστατίδες τῶν καλῶν τεχνῶν, τῆς ρητορικῆς, τῆς ποιήσεως, τῆς ἱστορίας κ.λ.π..

Εἰς τὴν Ἀσκρην ἐπιστεύετο ὅτι κατήρχοντο αἱ Μοῦσαι ἐκ τοῦ Ἑλικῶνος κατὰ τὴν νύκτα, περιτυλιγμέναι μὲ πυκνὸ νέφος καὶ πέριξ τῶν πηγῶν αἵτινες ἦσαν ἄφθοναι περὶ τὸν Ἑλικῶνα ἔστηνον τὸν χορὸν τῶν.

Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς Θεσπίας ἐλατρεύοντο ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ἄλσους τῶν Μουσῶν.

Ἀλλὰ ὥς ἐπανέλθουμε πάλι στὸ ἄλσος τῶν Μουσῶν στὸν Ἑλικῶνα.

Τὸ ἄλσος βρισκόταν πάνω ἀπὸ τὸ σημερινὸ χωριὸ Παλιοπαναγιά, κοντὰ στὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Νικολάου.

Πηγαίνοντας λοιπὸν κανεῖς στὸ ἄλσος βρίσκει πρὸς τὰ ἀριστερὰ τὴν Πηγὴν Ἀγανίπη, ὅπως ἀναφέρει ὁ Πausanias εἰς τὰ Βοιωτικά, προχωρόντας πρὸς τὸ ἄλσος, βλέπει ἓνα μαρμάρينو ἄγαλμα τῆς Εὐφῆμης ποὺ λέγεται ὅτι ἦτο τροφὸς τῶν Μουσῶν.

Τὰ πρῶτα ἀγάλματα ὄλων τῶν μουσῶν ποὺ βλέπει κανεῖς, ὁμιλεῖ ὁ Pausanias τότε, διότι σήμερα δὲν ὑπάρχει τίποτε, ἦσαν ἔργα τοῦ Κηφισοδότου.

Γενικῶς πρέπει νὰ παρατηρήσῃ κανεῖς ὅτι αἱ μοῦσαι ἐλατρεύθηκαν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἰδιαίτερως στὴ Σπάρτη ἐσέβοντο τὰς Μούσας οἱ Σπαρτιῆται, οἱ ὁποῖοι προσέφερον θυσίας πάντοτε εἰς τὸν Ναὸν τῆς Χαλκιοίκου Ἀθηνᾶς, πρὸ τῶν μαχῶν.

Εἰς τοὺς Δελφοὺς ἰδιαίτερως

ἐλατρεύοντο, διότι ἐνόμιζον ὅτι αἱ Μοῦσαι ἦσαν βοηθοὶ τρόπον τινὰ τῆς Πυθίας καὶ φύλακες τοῦ Μαντείου.

Ἐπίσης καὶ στὴν Τεγέα, στὴ Μεγαλόπολη, στὴν Μαντινεία καὶ στὴν Τροιζήνα.

Ἀλλά, πρὶν τελειώσω, νὰ πῶ καὶ λίγα λόγια γιὰ τὰς ἐριννύας, δηλαδή τὰς κακὰς Μούσας, διὰ νὰ τὰς ἐξευμενίσωμεν, μία τῶν ὁποίων ἐλέγετο Μέγαιρα.

Αὗται ἦσαν θυγατέρες τῆς Γῆς καὶ τοῦ σκότους, θεαὶ τοῦ Ἄδου.

Ὅταν ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος, οἱ Τιτᾶνες αὐτοὶ τῆς σκέψεως καὶ τῆς ποιήσεως παρακαλοῦσαν τὰς Μούσας νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν γιὰ νὰ γράφουν, σκεφθῆτε ποίαν πίστιν εἶχαν καὶ οἱ ἄνθρωποι τότε εἰς τὰς Μούσας.

Πρέπει νὰ ποῦμε ὅτι ὁ μὲν Ὅμηρος ἦταν Ἐπικὸς ποιητής, ἐκαλλιέργησε τὸ ἡρωϊκὸν ἔπος κατὰ θαυμαστὸν τρόπον, ὃχι μόνον σὲ μᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅλους τοὺς πολιτισμένους λαοὺς τοῦ κόσμου. Δικαίως θεωρεῖται καὶ θαυμάζεται ὡς ἓνας ἐκ τῶν μεγαλυτέρων ποιητῶν τοῦ κόσμου.

Εἰς τρανὴν ἀπόδειξιν τοῦ θαυμασμοῦ τὸν ὁποῖον τρέφουν ὅλοι οἱ πολιτισμένοι λαοὶ τοῦ κόσμου στὸν Ὅμηρον, ἀναφέρω τὸ ἐξῆς: εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Λούβρου στὸ Παρίσι ὑπάρχει ἓνας τεράστιος πίναξ τοῦ Δαβίδ ὅπου παρίσταται ὁ Ὅμηρος τυ-

φλὸς εἰς τὸ κέντρον, δεξιὰ δὲ καὶ ἀριστερὰ τοῦ δύο κόραι, ἡ Ἥλιάδα καὶ ἡ Ὀδύσσεια. Κάτω δὲ ἑλληνιστὶ γράφονται τὰ ἐξῆς: «εἰ Θεὸς ἐστὶν Ὅμηρος ἐν τοῖς Θεοῖς σεβέσθω, εἰ δὲ μὴ Θεὸς ἐστίν, Θεὸς νομιζέσθω εἶναι».

Ὁ δὲ Ἡσίοδος ἐκαλλιέργησε τὸ εἰρηνικόν, τὸ διδακτικόν, τὸ ὁρησκευτικὸν ποίημα.

Μεταφέρω ἐδῶ τὸ λόγο του ὁσον ἀφορᾷ εἰς τὰ διδακτικά του διὰ τοὺς ἀνθρώπους.

Οὗτος μὲν πανάριστος ὃς αὐτὸς πάντα νοήσει ἐσθλὸς δὲ ἂν κάκεῖνος ἐν εἰπόντι πείθεται

ὃς δὲ κε, μὴτ' αὐτὸς νοέει μὴτ' ἄλλον ἀκούων ἐν θυμῷ βάλλεται

ὁ δὲ τ' ἀχρηῖος ἀνὴρ.

Αὐτὰ τὰ θαυμαστὰ ποὺ γράφει ὁ Ἡσίοδος περὶ τὸ 750 π.Χ. τὰ παίρνει πολὺ ἀργότερα ὁ Μακιαβέλης εἰς τὸν Ἠγεμόνα του καὶ τὰ ἀναφέρει ἐπὶ λέξει: ὑπάρχουν τριῶν εἰδῶν μυαλά, ἐκεῖνο ποὺ καταλαβαίνει ἀπὸ μόνο του, ἐκεῖνο ποὺ καταλαβαίνει ἔπειτα ἀπὸ ὑπόδειξη καὶ τέλος ἐκεῖνο ποὺ δὲν καταλαβαίνει οὔτε ἀπὸ μόνο του οὔτε ἔπειτα ἀπὸ ὑπόδειξη.

Ἀλλὰ τί πρῶτον καὶ τί τελευταῖον νὰ θυμηθῇ κανεὶς, ἀπὸ ἀντιγραφῆς τῶν μεγάλων προγόνων μας; Μήπως ὁ Σάμιος Ἀρίσταρχος δὲν εἶπε πρῶτος διὰ τὴν ἡλιοκεντρικὴν θεωρίαν, ἥτις κακῶς ἀργότερα ἀπεδόθη εἰς τὸν Κοπέρνικον, μήπως ὁ

Σόλων δὲν εἶπε πρῶτος τὴν παρομοίωση τῶν νόμων μὲ τὸν ἱστὸν τῆς ἀράχνης, ἡ ὁποία ἀπεδόθη κατόπιν εἰς τὸν Νουνσίγκεν καὶ τόσα καὶ τόσα ἄλλα θαυμαστὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἰς τὰ ὁποῖα παρὰ τὴν θαυμασίαν τεχνικὴν καὶ τὴν σημαντὴν πρόοδον τῶν ἀνθρώπων, οὐδὲ ἓνα γιώτα δὲν ἔχει νὰ προσθέσει κανεὶς εἰς τὰς ἀληθείας αὐτάς, παρὰ μία λέξι μόνον, τὸν θαυμασμόν.

Καὶ ἐπειδὴ συμβαίνει νὰ εἶμαι γιατρός, θὰ τελειώσω μὲ τὴν ἀξιοθαύμαστη, σχεδὸν μεταφυσικὴ παρατηρητικότητά τοῦ Πατέρα τῆς Ἰατρικῆς, τοῦ Ἱπποκράτη, ποῦ μὲ βάσι τις παρατηρήσεις τοῦ ἑνὸς ἄλλος Τιτάν τῆς Ἑλληνικῆς σκέψεως ὁ Ἀριστοτέλης, ἐταξινόμισε τὶς ἀρχὲς τῆς κληρονομικότητος 2.500 χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴ διατύπωσιν τῶν νόμων τῆς κληρονομικότητος ἀπὸ τὸν MENDEL.

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΗΤΙΣ

Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας

Β' ἔκδοσις, ἀναθεωρημένη, ΣΕΛΙΔΕΣ 320

Πωλεῖται δεμένον δρχ. 300

Εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Ἀποστείλατε ταχ/κὴν ἐπιταγὴν διὰ νὰ τὸ λάβετε ταχυδρομικῶς εἰς τὴν διεύθυνσιν ποῦ θὰ ἀναγράψετε εἰς τὴν ἐπιταγὴν.

Krishnamurti

Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου

Δρχ. 80

ΒΕΝΕΤΟΥ - Ἰλαρίωνος

Φῶς στήν Ἀτραπό

Δρχ. 80

Κωστή Μελισσαροπούλου

Ὁ Κρισναμοῦρτι γιά τὸν Διαλογισμό

Δρχ. 80

Κωστή Μελισσαροπούλου

Ὁ Κομήτης (θέατρον ἰδεῶν)

Δρχ. 80

Κωστή Μελισσαροπούλου

Πέντε Τεκτονικαὶ Ὁμιλίες

Δρχ. 80

ΦΡ. ΦΟΡΕΣΤΑ MARTIN

‘Ομάδα από ρομπότ θά υποδεχθεῖ τὸν κομήτη τοῦ Χάλεϋ τὸ 1986

Παρ’ ὅλο πού βρίσκεται ἀκόμα σὲ μεγάλη ἀπόσταση ἀπὸ τὴ Γῆ, ἀνάμεσα στὶς τροχιές τοῦ Κρόνου καὶ τοῦ Δία, καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ τὸν δεῖ κανεὶς καὶ μὲ τὰ πιὸ ἰσχυρά τηλεσκόπια, ὁ μεγάλος κομήτης τοῦ Χάλλεϋ βάζει ἤδη σὲ κίνηση τοὺς ἐπιστήμονες καὶ τοὺς τεχνικοὺς ὅλου τοῦ κόσμου, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν Ἰταλῶν. Στὸ τελευταῖο πέρασμά του, τὸ 1910, ὁ κομήτης ἔσπειρε τὸν πανικὸ ἀνάμεσα στοὺς κατοίκους τῆς Γῆς, γιατί ἡ μέτρια οὐρά του χτύπησε στὸν πλανήτη μας καὶ δὲν ἦταν λίγοι ἐκεῖνοι πού φοβήθηκαν ὅτι θά πέθαιναν ἀπὸ ἀσφυξία ἢ ἀπὸ δηλητηρίαση. Σημειώθηκαν αὐτοκτονίες, αὐτοτιμωρίες γιὰ ἐξίλεωση καὶ γιορτὲς ἀποχαιρετισμοῦ, ἀλλὰ δὲν συνέβη ἀπολύτως τίποτε.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀστρονόμοι γε-

λάστηκαν: ἔλπιζαν νὰ δοῦν τὸν πυρήνα τοῦ κομήτη, ἐκείνη τὴ δεξαμενὴ πού προχωρεῖ ἀφῆνοντας πίσω τοὺς ποταμοὺς ἀερίων καὶ σκόνης, τὴ στιγμή τοῦ περάσματός της μπροστὰ ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀλλὰ δὲν εἶδαν τίποτε.

Ἀπὸ τότε, παρ’ ὅλο πού πέρασε σχεδὸν ἓνας αἰώνας, οἱ κομήτες παρέμειναν ἓνα μυστήριο γιὰ τὴν ἀστρονομία. Σήμερα πιστεύεται ὅτι πρέπει νὰ εἶναι τὰ στερεοποιημένα κατάλοιπα τοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ τὸ ὁποῖο, πρὶν ἀπὸ πέντε δισεκατομμύρια χρόνια, προῆλθαν οἱ πλανῆτες. Ἡ ὑπόθεση αὕτη, μολονότι τὴ δέχτηκαν πολλοί, δὲν ἔχει ἀκόμη ἀποδειχθεῖ. Τώρα πού ὁ κομήτης Χάλλεϋ ξαναγυρίζει στὰ βήματά του, ἀφοῦ συμπλήρωσε ἓνα μεγάλο ταξίδι 70 χρόνων γύρω στὸν ἥλιο, οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς εἶναι ἐτοιμοὶ νὰ πάρουν τὴ ρεβάνς.

Τὸ 1986, ὅταν ὁ κομήτης θὰ βρίσκεται στὴ μικρότερη ἀπόστασή του ἀπὸ τὴ Γῆ, θὰ πρέπει ἐμεῖς νὰ τοῦ ἐμπνεύσουμε κάποιο φόβο, στέλνοντας σὲ συνάντησή του μιὰ μικρὴ ὁμάδα αὐτόματων ρομπότ (τουλάχιστον τέσσερα) καὶ νὰ ἀνακαλύψουμε τὰ μυστικά του, φωτογραφίζοντάς τον καὶ ἐξετάζοντάς τον ἀπὸ κοντά, κάτι ποὺ ποτὲ δὲν ἐπιχειρήθηκε ἕως τώρα στὴν ἱστορία τῶν διαστημικῶν ἐξερευνησέων.

Ἐνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ διαστημικὰ ρομπότ εἶναι εὐρωπαϊκὸ, ὀνομάζεται «Τζιόττο» ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Φλωρεντινοῦ ζωγράφου ποὺ παρατήρησε τὸν κομήτη Χάλλεϋ στὸ πέρασμά του τὸ 1301 καὶ τὸν ἀπαθανάτισε μὲ τὴν τοιχογραφία του «Ἡ προσκύνηση τῶν μάγων». Ὁ «Τζιόττο» κατασκευάζεται ἀπὸ τὴν ESA, τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ὑπηρεσία τοῦ Διαστήματος, καὶ μεταφέρει μιὰ σειρὰ ἐπιστημονικῶν ὀργάνων τὰ ὁποῖα κατα-

σκευάστηκαν στὴν Ἰταλία.

Τὰ μοντέλα μερικῶν ἀπὸ τὰ ἰταλικά ὄργανα, ποὺ πρόκειται νὰ ἀποκαλύψουν τὰ μυστικά τοῦ κομήτη τοῦ Χάλλεϋ, παραδόθηκαν ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια «Γκαλιλεό» τῆς Φλωρεντίας στοὺς ὀργανισμοὺς τῆς ESA, ποὺ εἶναι ἐπιφορτισμένοι νὰ συναρμολογήσουν τὰ διάφορα κομμάτια τοῦ ρομπότ «Τζιόττο».

Ἡ ἀναχώρησή του προβλέπεται γιὰ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1985, ἡ συνάντησή μὲ τὸν κομήτη Χάλλεϋ γιὰ τὸν Μάρτιο τοῦ ἐπόμενου χρόνου. Ἐνῶ ἀπὸ τὴ Γῆ θὰ παρακολουθοῦμε τὸν κομήτη σὰν ἓνα φωτεινὸ μικρὸ σημεῖο, ἀκολουθούμενο ἀπὸ τὴν ἐπιβλητικὴ οὐρά του, ὁ «Τζιόττο» θὰ ἔπρεπε τελικὰ νὰ ἀποκαλύψει τὸ μυστικὸ τῆς συνθέσεως τῶν κομητῶν καὶ νὰ φωτίσει τὸ πρόβλημα τῶν μικρῶν οὐράνιων ἀντικειμένων ποὺ χαρακτηρίζονται σὰν «κατάλοιπα τῆς δημιουργίας».

Ἡ Καθημερινὴ 22/9/82

Ἐπανόρθωση

Στὸ τεῦχος 150, σελ. 299, ἀτὸ ἄρθρο Ζάνου Γουγουτὰ «Ἀνθρώπινη πρόνοια γιὰ τὰ ζῶα» ἀνεγράφη ἐσφαλμένα ὅτι ἰδρύθηκε «Στέγη Ζῶων» (Γραφεῖα ὁδὸς Σοφίας Σλῆμαν 30). Διορθώνεται ὅτι «Ἡ Στέγη Ζῶων Ἀγ. Φραγκίσκου Ἀσσίζης» ἰδρύθηκε τὸ 1972 καὶ διατηρεῖ Στέγην ζῶων διὰ τὰ ἐγκαταλειπόμενα δυστυχισμένα ζῶα (Γραφεῖο ὁδὸς Παξῶν καὶ Αἰγίνης 54) καὶ ἀνήκει στὴ Συνομοσπονδία ζωοφιλικῶν σωματείων Ἑλλάδος, συνεργαζομένη μὲ τὰ ὑπουργεῖα Δημοσίας Τάξεως, Παιδείας, Γεωργίας κ.λπ. δημόσιες ὑπηρεσίες.

Ἡ Συνομοσπονδία ζωοφιλικῶν σωματείων Ἑλλάδος (Κ. Παλαμὰ 2, Π. Ψυχικὸ) ἀπευθύνει χαιρετισμὸ πρὸς τοὺς ζωοφίλους καὶ ἐπικαλεῖται τὴν οἰκονομικὴ τους ἐνίσχυση πρὸς ἀντιμετώπιση τῶν ἐξόδων λειτουργίας της.

Σημειώσεις Νίκου Τέντα

Δημοσθένη Κόκκινου: «Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ»

«Κύριε
τραγούδησα τὴν ἀγάπη καὶ τὴν εἰρήνην
καὶ ζήτησα νὰ συνομιλήσω μαζί Σου»

Καὶ πραγματοποιεῖται ἡ πνευματικὴ συνάντηση μὲ τρόπο τελε-
τουργικό.

Ἡ λέξη παίρνει τὸ χρῶμα τῆς ἱριδας ποὺ συνθέτει τὸ φῶς καὶ κα-
ταβασία βυζαντινὴ ἀγγίζει τὸ θάμπος τῆς δημιουργίας καὶ τὴν
λεπτόμιση- ἀπ' ὅλους τοὺς ἀγέρηδες δαρμένη- ἐλπίδα τοῦ ἀν-
θρώπου.

Ὁ ποιητὴς ἀναδύεται ἀπὸ ἓνα ὄνειρο χιλιάδων χρόνων γιὰ νὰ χυ-
θεῖ ὁ λόγος τοῦ ἀγάπη στὴν ἐθνικὴ μνήμη καὶ τοὺς χαμένους τοῦ
συντρόφους.

Γίνεται ὁ ὁδοιπόρος ποὺ συντονίζει τὴν μουσικὴ τῶν πουλιῶν
στὴν ἑωθινὴ τους προσευχὴ καὶ ὁ ἀπόστολος τῆς εἰρήνης ποὺ δί-
νει τὸν λυγρὸ φθόγγο «τῆς ἀηδόνας
ἐπὶ τὴν δειλινὴν ἰτέαν τοῦ ἔαρος
καὶ στίς φτωχὰς κορασίδες ποὺ ξέχασαν νὰ ὀνειρεύονται»

Στίχος στιβαρὸς, μεγαλόπρεπος, ἀναλυωμένος στὴ γοερὴ μουσικὴ
τῆς χριστιανικῆς ἐπίκλησης ἢ τὴν ἀπόβαθι μουσικοπάθεια τοῦ βυ-
ζαντινοῦ μέλους. Μιὰ ἀληθινὴ συνάντηση —ἀν ὅχι μὲ τὸν Κύριο—
μὲ τὴν ποίηση ποὺ ἐξανθρωπίζει, μὲ τὸν στίχο ποὺ ἀνεβάζει τὸ
ἀνθρώπινο αἶσθημα σὲ ἰδέα ἀδελφικῆς κοινότητας.

Θαλή Ρητορίδη: «Ο ΔΙΚΑΙΟΣ ΛΗΣΤΗΣ» Συμφωνική μπαλλάντα

“Αν πρόκειται για τὸ γνωστὸ Τζουλιάνο, τὸν ἰταλὸ ἀρχιληστή, τότε ὁ ρυθμικὸς στίχος τοῦ Θ.Ρ. μ’ ὅλο τὸ φτιασίδωμα καγκελωτῶν λέξεων: «αὐτοσιγούρατος» ἢ «ἀλεγκρογέννα»- δὲν μᾶς πείθει γιὰ τὸν «λιοντάνθρωπο τῆς Λευτεριάς».

Γέννημα τῆς Μαφία, ἀναδείχτηκε τρομοκράτης τοῦ λαοῦ, προκειμένου νὰ προασπίσει τὰ συμφέροντα τῶν γαιοκτημόνων τῆς Σικελίας. Τώρα πῶς ὁ ποιητὴς πλέκει μιὰν ἱστορία «φλουροδιαμαντοκοίταχτη» μὲ 1.222 στίχους, γιὰ ἓνα ληστή, εἶναι κάτι ποὺ ἐξηγεῖται μόνο μὲ τὴν ἀγάπη ποὺ τρέφει γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τοὺς γνήσιους λαϊκοὺς ἀγῶνες. Ἔτσι γίνεται ὁ λόγος του βροντερῇ περπατησιὰ τῆς νύχτας, προκειμένου νὰ δικαιώσει αὐτὴν τὴν πίστη του, μὲ σύμβολο ἀγωνιστὴ ποὺ κάθε ἄλλο παρὰ τὸ δίκαιο πάσχισεν νὰ στηλώσει. Εἶπαμε: ἂν πρόκειται γιὰ τὸν Τζουλιάνο τῆς Σικελίας. Διαφορετικὰ ἂς μᾶς συγχωρήσει ὁ Θ.Ρ. ποὺ ἔγραψε, ὁμολογοῦμε, αὐτὴ τὴν μπαλλάντα — ἀνεξάρτητα ἀπ’ τὴν συμβολικὴ ἐπιλογὴ τοῦ ἥρωα— μὲ τὴν φλόγα τῆς καρδιάς του...

ΒΟΛΙΩΤΕΣ ΠΟΙΗΤΕΣ

Ἐφτὰ νέοι ποιητές, γεννημένοι ἀπὸ τὸ 1952 μέχρι καὶ τὸ 1961, ἀνθολογοῦνται σὲ μιὰν ἀντιπροσωπευτικὴ τους ἐκδοση, γιατί, πιθανῶς, πιστεύουν στὸ λόγο τοῦ Τοξότη:

Στὰ ἴδια ἀλώνια λιχνιζόμαστε, καίτοι
ἢ Σόφη Παπαγιαννοπούλου θὰ συμπλήρωνε:

Σ’ ἓνα παράξενο ἀνακάτωμα.

Τὸ γενικὸ συμπέρασμα δὲν ὀλοκληρῶνται ἀπ’ τὴν ἔμπνευση τοῦ Μανώλη Μπαλλῆ:

Κρῖμα δὲν ἄξιζε τὸν κόπο,

ἔστω κι ἂν ἔμμεσα συνηγορεῖ ὁ Νίκος Ζοῦμπος:

“Ὅσο κι ἂν σὲ πιέσω οἱ χυμοί σου λιγοστοί,

μὲ τὴν αὐθόρμητη συμπαράσταση τῆς Λίτσας Οἰκονόμου:

Ἡ προχειρότητα σκοτώνει,

ἢ τὴν εἰλικρινῇ ὁμολογία τῆς Ἀλέκας Δήμου:

Ἔτσι θέλω νάμαι.

Μισὸ φεγγάρι στὰ ὄνειρα

ἀόρατη κηλίδα στὸ αἷμα

κόκκινη προφητεία στο θάνατο.

Γιὰ νὰ ἡχήσει ἡ ἀδρὴ φωνὴ τοῦ Γιάννη Τσίγκρα ὁλοκληρωμένη:
Οἱ γέροι κρυμμένοι νὰ κλαῖν στὰ μπαλκόνια,
γεμάτη ὑπόσχεση καὶ γιὰ τοὺς ἑφτά καί, κυρίως, γιὰ τοὺς δυὸ τε-
λευταίους πὺ γνωρίζουν νὰ παλμοδοτοῦν μὲ εὐαίσθησία τὴ νοη-
ματικὴ σύζευξη τῶν λέξεων.

Ξάνθου Λυσιώτη: «ΤΟ ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΟ ΚΑΡΑΒΙ» Ποιήματα, Κύπρος 1982

Ἦ φέρτε μου ἓνα φλασκὶ ποὺ νὰ 'χει χαραγμένο ἀπάνω του
τὰ ἐλεύθερα πλεούμενα τῆς Σαλαμίνας
νὰ τὸ γεμίσω κοφτερὸ γλυκὸ κρασί ἀπ' τὰ στέρνα μου
νὰ τὸ γεμίσω μὲ τὰ λιανοτράγουδά σου ἔρμη γῆ.

Ἕνα ἀρχαῖο καράβι βουλιαγμένο στὸ βυθὸ τῆς Κερήνιας, γίνε-
ται μὲ τὴν ἀδρὴ ἔμπνευση τὸ σύμβολο τῆς διαχρονικότητος τῆς
φυλῆς ποὺ συντηρεῖται μὲ τὸ πάλεμα καὶ τὸ τραγούδι. Καὶ κατορ-
θώνει ὁ γνήσιος λυρικός νὰ λαμπυρίσει στὸ τσίνορο τῆς Παναγιάς
τὴν αὐγινὴ δρόσο, ἐλπίδα τῶν οὐρανῶν. Καὶ τῶν κατατρεγμένων
ποὺ ἀρθρώνουν τὸ ἄσμα τοῦ μέλλοντος μὲ τὴ φωτεινότητα — καὶ
τὴ λυγερὰδα — τῆς ἡλιαχτίδας. Ποίηση ἀνάμα στὶς ρίζες τῆς γλώσ-
σας μας καὶ γοητεία στὸ πολύκλωνο φύλλωμα ἑνὸς αἰεὶ ἀνθοῦντος
λόγου. Καὶ διδαχὴ γραφῆς γιὰ τοὺς ἀντρειωμένους τοῦ στίχου...

Νανὰ Κοντοῦ: «ΜΕΤΑΡΣΙΩΣΕΙΣ» Ποιήματα

Ἦ ψυχὴ μου ἡφαίστειο ὁμορφιάς
πυρωμένα λάβα ἀκένωτης δίψας.

Εἶναι καρπερὴ ἡ στιγμή σὰν ἀνακαλύπτεις νὰ γέρνει γυμνὸ τὸ
φεγγάρι στὸ λευκὸ κρεβάτι τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τὴν ποιήτρια νὰ
ἀναπλάθει, μὲ ρόδινους στοχασμούς, τὸν ἐρωτικὸ «μῦθος» της. Ὡς
ποὺ σὲ σταματᾷ στὴν «ἀτέλειωτη ἀναμονὴ τοῦ τίποτα» ἢ στὸ
«Δοῦλοι ἑνὸς πείσματος». Φυσικὰ ἡ στιχουργικὴ δεξιότης ξεπερ-
νᾷ ἀνώδυνα τὸ τίποτα. Μὰ τὸ πείσμα, ὅσο πιὸ πολὺ ἐπαναλαμβά-
νεται, τόσο πιὸ πολὺ σὲ περιορίζει στὴν ἴδια θέση...

Νίκυ Πάρας: «Η ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΟΧΘΗ»

Ἀπόπειρα ἀποκάλυψης τῆς «μυστικῆς γνώσης» πρὸς τοὺς ἀμύητους εἶναι ἡ διαλογικὴ ἐκτύλιξη ἑνὸς «ἰδεαλισμοῦ» προσωπικοῦ τόνου, διαμορφωμένου στὸ πελαγοδρόμημα «σωστικῆς» προσπάθειας ἀπὸ τὸ χοϊκὸ βάρος. Φυσικὰ τῆς ὁσῆς γνώσης κατέχει ἡ Νίκυ Πάρας, ποὺ ὀριοθετεῖ τὸ τέλειο στὴν ἐπίγνωση τοῦ ἑαυτοῦ μας καὶ τὴν ἀντικειμενικὴ συνείδηση, ἂν καὶ «ὅσα μυστικά καὶ νὰ πεῖς, ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἕτοιμος, δὲν μπορεῖ νὰ τὰ πάρῃ». Ψυχὴ δοκιμασμένη στὸ καμίνι τοῦ Πνεύματος φαίνεται ἡ Ν.Π. Καὶ θὰ ἔπειθε ἂν ὁ ἀσκητισμὸς δὲν παγίδευε τὴ σκέψη της. Ἄλλωστε: «πάνω ἀπὸ τὴν ὑπακοή εἶναι ἡ ταπείνωση, πάνω ἀπ' τὴ ταπείνωση εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ πάνω ἀπ' τὴν ἀγάπη εἶναι ἡ Σιωπὴ». Ἀπαραίτητη καὶ γιὰ τὸν γραπτὸ λόγο, ὅταν ἡ συγγραφικὴ —ἔστω καὶ πρὸς Δόξαν Θεοῦ— δραστηριότητα, προσθέτει ἕναν ἀκόμη κοσμοσωτῆρα!

Ἑλλη Ρόζου: «ΟΙ ΑΚΡΟΒΑΤΕΣ ΤΟΥ ΙΛΙΓΓΟΥ»

«Νὰ εἰσχωρήσω μὲς στ' ἀπύθμενο πηγάδι τῆς ψυχῆς, μὲ σκαλωσιά τὰ γλιστερά τοιχώματά της, ν' ἀγγίξω τὴν ἀλήθεια της γυμνή. Ὁ ἰλιγγος τοῦ βάθους. Ἡ γοητεία τῆς ἐπαφῆς. Ὁ κίνδυνος νὰ μὴν ξαναέβεις».

Ἕνας μύθος προορισμένος γιὰ δακρύβρεχτο σινερομάντζο μεταβάλλει τὸν ἀγέρα τῆς ἀνάσας μαστίγιο τῆς ὑπαρξῆς. Ἡ ἐκδηλῆ ἔνταση γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τὴν ἐξουσία τῆς ὕλης μετατρέπει τὶς καθηλωμένες σὲ ὀδυνηρὰ γεγονότα μνημῆς σὲ αἶτημα τῆς αἰωνιότητος. Μὲ τὴν αὐγὴ τοῦ ὀνείρου περιχαρακωμένη σὲ διάφανη πάχνη: «Γύρω μου οἱ ἄνθρωποι κριτές, καὶ στὴ μέση ἐγὼ παγιδευμένη». Γιὰ νὰ ξεφύγει πρὸς τὴν ἀλήθεια μ' ἓνα ἄλμα τοῦ λόγου ποὺ συνεπαίρνει. Αὐτὸς ὁ κοφτὸς λόγος, ποὺ λαμπαδίζει στὴν ἀκέραια μονομαχία τῶν λέξεων, δικαίωνει τὸν «ἀσθενικὸ» μύθο καὶ μένει χαρακιά στὴ μνήμη τοῦ ἀναγνώστη. Καθάριος, μεστός, ἀπόλυτος καὶ ἀκριβολόγος ὁ ὑπαρξιακὸς (καὶ κάποτε μεταφυσικός) καλπασμὸς τῆς φράσης, ὅπου ἡ στερνὴ της λέξη στάζει δάκρυ μέσα στὴ σιωπὴ. Ὅχι γιὰ νὰ λυτρωθεῖ, μὰ γιὰ νὰ ξαναγεννηθεῖ ὁ ἄνθρωπος, μὲ κίνηση ποὺ πυκνώνει στὸ χρόνο αἰώνιο τὸ παρόν!..

Ἐκθεση ζωγραφικῆς Ἀλέκας Δήμου

Ἡ νεαρή Βολιώτισσα δημοσιογράφος, ποιήτρια καὶ ζωγράφος Ἀλέκα Δήμου, ἡ ὁποία ἐπῆρε μέρος σὲ ἐπτὰ ὁμαδικὲς ἐκθέσεις στὸν Βόλο καὶ ἐπραγματοποίησε πῆρσις τὴν πρώτη ἀτομικὴ τῆς Ἐκθεση σὲ λάδι καὶ χαλκὸ στὴν αἴθουσα τοῦ Καλλιτεχνικοῦ καὶ Πνευματικοῦ Ἐντευκτηρίου Βόλου, ἐξέθεσε τὸν Σεπτέμβριο στὴν αἴθουσα τοῦ Δημαρχείου Τρικάλων ἐνδιαφέροντες πίνακες καὶ ἔργα τέχνης σὲ χαλκὸ, μὲ μεγάλη ἐπιτυχία.

Ἡ ἐφημερίδα «Ἡ Ἀλήθεια» τῶν Τρικάλων γράφει «Ἡ ζωγραφικὴ τῆς Ἀλέκας Δήμου ἔχει ἓνα μήνυμα γιὰ τὸ κοινό, ὅπως καὶ ἡ ποίησή της. Μέσα ἀπὸ τὸ χρῶμα παλεύει ἄλλοτε συμβολικὰ καὶ ἄλλοτε ρεαλιστικὰ γιὰ τὴν ἔκφραση τῆς ζωῆς.

Μιλáει ἀπὸ καρδιάς γιὰ ὅσα ὁμορφαίνουν καὶ βαραίνουν τὸν ἄνθρωπο. Ὅνειρα, ἰδανικά, πάθη. Μὲ χάρη ζωντανεῖ στὸν μουσάμὰ τὸ ἔρημο δέντρο, τὴν ξεχασμένη κιθάρα, τὰ ἐρείπια ἐνὸς κάποιου πολιτισμοῦ. Στέλνει μηνύματα οἰκουμενικὰ σὲ κίτρινο καὶ γκρίζο φόντο. Ἔτσι θὰ φανερωθεῖ ἡ ἀλήθεια. Τὸ δέντρο περιμένει νὰ ξανανθίσει. Ἡ κιθάρα μόλις περαστοῦν οἱ χορδὲς θ' ἀκολουθήσει τὸν καινούργιο ρυθμό. Καὶ τὰ ἐρείπια ἀπ' τὸ παρελθὸν θὰ παραμερίσουν γιὰ νὰ χτιστεῖ ἡ νέα ζωὴ.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἐλπιδοφόρα μηνύματα ποὺ πηγάζουν ἀπ' τὴν ζωγραφικὴ τῆς Ἀλέκας Δήμου».

Συγχαίρομεν τὴν Ἀλέκα Δήμου καὶ εὐχόμαστε παρόμοιες καὶ ἀνώτερες ἐπιτυχίες.

Κ.Μ.

Οί Θεοσοφικὲς Ἐκδόσεις

Ἐξέδωσαν καὶ κυκλοφοροῦν
Δύο νέους ἐνδιαφέροντες τόμους
Ἀπόκτημα γιὰ κάθε Βιβλιοθήκη

Dr Annie Besant

Ὁ Ἐσωτερικὸς Χριστιανισμὸς
μετάφρ. Αἰμιλίας Ἰβου
σελ. 270 Δρχ. 350

**ΙΛΙΣΟΣ Ἐπιλογή πενταετίας
1966 — 1970**

σελ. 384 Χαρτόδ. Δρχ. 400
Δεμένη Δρχ. 500

Ὁ κ. Κωστῆς Μελισσαρόπουλος συνιστᾷ ἰδιαίτερως τὸν τόμον αὐτὸν καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ δὲν ἔχουν τοὺς ἐτήσιους τόμους τοῦ ΙΛΙΣΟΥ (ἀπὸ μακροῦ ἐξαντλημένους) καὶ εἰς ἐκείνους ποὺ τοὺς ἔχουν.

Εἶναι ὁ καλῦτερος τόμος τοῦ ΙΛΙΣΟΥ.

Ἐπιλογὴ Δ΄ ΙΛΙΣΟΥ

Πενταετίας 1966–1970

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἄντ. Ἀδριανόπουλος: Περικοπαὶ

» » Γνωσῖς - Πρᾶξις

» » Ἡ Ἑλληνικὴ Θεοσοφία

» » Πρὸς τὴν Γνωσιν

» » Ἑλληνικὴ Βιοθεωρία

Παν. Ἀναγνώστου: Σκιαγραφία Σπυρ. Νάγου

» » Αἱ περὶ ἀκρεοφαγίας δοξασαὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων

Γ. Ἀραντέιλ: Πρὸ παντὸς ἀδελφοσύνη

Ὀλγα Βότση: Αἰώνιος γυρισμός

Radha Burnier: Ἡ ἀτραπὸς πρὸς τὸ Πραγματικὸν

Διαλεχτὴ Ζευγώλη-Γλέζου: Διπλωνυμία

Rukmini Devi: Ἡ εὐθύνη μας στὸν κόσμον ποὺ ἀλλάζει

Τάκης Δόξας: Φῶς τῆς Ὀλυμπίας

Fanny Feigenbaum: Ἡ θεὰ τῆς Ἀλήθειας

Helen Zahara: Ὁ αἰώνιος ἄνθρωπος

Boris Zirkoff: Ἑλένα Πετρόβνα Μπλαβάτσκι

Αἰμιλία Ἰβου: Ἀπτικά ἐπιτύμβια

» » Προμηθεὺς Δεσμώτης

Robert Ingersoll: Τὸ «πιστεύω» ἐνὸς Ἀνθρωπιστοῦ

Δημ. Ἰωαννίδης: Κοσμογονικὰ προβλήματα:

» » Ἡ κατάστασις πρὸ τῆς Δημιουργίας

» » Ἡ Δημιουργία

» » Τὰ αἷτια τῆς Δημιουργίας

» » Ὁ Κόσμος θά ἔχη τέλος

» » Φύσις καὶ Ὑμηττός

» » Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος

» » Ἱερὰ τῆς Ἀρχαιότητος:

» » Τὸ Ἀσκληπιεῖον

» » Ὁ Παμνοῦς

» » Ἀρχαία Ἰσθμία

» » Τὸ ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης

» » Τὸ Σούνιον

» » Ὁ Ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης

» » Τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης

» » Τὸ Ἡραῖον

» » Ἡ Βραυρῶν

» » Ἡ Ἀρόη
 » » Ἡ Ὀλυμπία
 » » Τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Ἐπιδαύρου
 » » Νουμᾶς Πομπήλιος
 » » Οἱ Κένταυροι
 » » Ἡ Ἀλήθεια
 » » Ἡ Ψυχὴ
 » » Ἡ Πνευματοδοξία

Ν. Καζαντζάκης: «Πιστεύω»

Νίκος Καρβούνης: Πνευματικὴ δουλεία

Κων. Κιτρινιάρης: Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ μοῖρα του

John Coats: Εὐκαιρία στὴ ζωὴ

Νανὰ Κοντοῦ: Στὶς μητέρες ὅλου τοῦ κόσμου

Ἰω. Κουτσοχέρας: Ἀνθρωπος στὴ θάλασσα

Κρισανοῦρτι: Φθόνος καὶ Μοναξιά

» Ὁ θάνατος
 » Ἀπὸ τὸ «Τραγούδι τῆς ζωῆς»
 » Ἡ ἀναζήτηση τῆς Ἀληθείας
 » Ἡ Ἀτραπὸς
 » Ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς

Μιχ. Λεβίδης: Ἱστορικὸν Ἀρχαιοφίλου

Μελισσάνθη: Στὴ νύχτα ποὺ ἔρχεται

Κωστής Μελισσαρόπουλος: Σημεῖωμα γιὰ τὴν εἰσαγωγὴ στὴ Θεοσοφία

» » Δελφοὶ καὶ Ἀμφικτιονίες
 » » Μπαγκαμπάντ Γκιτά
 » » Οἱ πρῶτοι σοφοὶ τῆς Ἑλλάδος
 » » Πλάτων
 » » Τὶ γράφει ὁ Πλάτων γιὰ τὴν παιδεία στοὺς
 Νόμους
 » » Τὶ γράφει ὁ Πλάτων γιὰ τὴν παιδεία στὴν
 Πολιτεία
 » » Ἡ Ἀτλαντὶς στὴ Σαντορίνη
 » » Ἡ ἵδρυσις τῆς Θεοσ. Ἐταιρίας καὶ ἡ Μπλα-
 βάτσκι
 » » Τὸ δράμα τοῦ Γολγοθᾶ
 » » Πλουτάρχου τῶν ἑπτὰ σοφῶν Συμπόσιον

Νίκος Μελισσαρόπουλος: Τὸ κυνηγητὸ τῆς ἱκανοποιήσεως

Ζογ Mills: Ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρώπου

Ἄννι Μπέζαντ: Προσευχὴ

» » Τὸ μήνυμα τοῦ Τζιορντάνο Μπροῦνο

Π. Μπελούσης: Πρὸς τὴν γνῶσιν διὰ τῆς Ἀρετῆς

Ν. Χάγερ Μπουφίδης: Εἰρήνη

Σοφία Κλήμη-Παναγιωτοπούλου: Τὸ μήνυμα τοῦ Ὁρφέα

Σαράντος Παυλέας: Ὑπόθεσις καὶ Ἀκολουθία

» » Ἡ καθαρίστρια

Jemes Perkins: Ἡ παγκόσμιος ἐλευθερία ἀρχίζει μέ τήν ἀτομική
Κίμων Πρινάρης: Ὅπου συναντῶνται Θεοσοφία καί Ἐπιστήμη
Νιλ. Σρί Ράμ: Διαλογισμός ἐπὶ τῆς ζωῆς

» » » Περὶ Θεοσοφίας

Ken. Ross: Γένεσις, τελευταῖον κεφάλαιον

Wal. Slater: Ἐλευθερία - Εὐθύνη

Ραμπ. Ταγκόρ: Ἀπό τῆ σοφία τοῦ Βουδδα

Θεοδόσιος Τάσιος: Ἡ μυστική φρατρία τοῦ Μυστρᾶ

Ἄρνολτ Τοῦνμπε: Ὁ ἄνθρωπος καί ὁ πόλεμος

Πάρις Χατζηπέτρος: Εὐτυχία καί Ἀλήθεια

Walt Whitman: Ὁραματισμοί

Ἀρχαία Ἑλληνική Σοφία

Σανσκριτικός Ὑμνος: Χαιρετισμός τῆς αὐγῆς

Δέκα ἐντολαὶ ὑγείας

Ἀπό τόν Ἐπὶκτητον

Περσική ἀλληγορία

39η ἐπέτειος Ἀρχαιοφίλου Ὁμίλου Ἐκδρομῶν

12 τρόποι νά εἶσαι ὠφέλιμος στή Στοά σου

Ὁ Δεκάλογος τοῦ Τζέφφερσον

Σπινθήρες Σοφίας

Σοφία τῶν αἰώνων

Ἀπόψεις περὶ χορτοφαγίας

Ἀγνότερη τροφή

Ἡ Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν περὶ τοῦ Τεκτονισμοῦ

Εἰς μνήμην:

Παν. Γνωτόπουλος

Κίμων Πρινάρης

Πάρις Χατζηπέτρος

Δημ. Ἰωαννίδης

Τιμᾶται δεμένη Δρχ. 500

Χαρτόδετη Δρχ. 400

Ο ΙΛΙΣΟΣ
ΣΑΣ ΕΥΧΕΤΑΙ
ΚΑΛΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

ΔΩΡΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

από 1.12.82 μέχρι 15.1.83

ΙΛΙΣΟΣ: Έπιλογή Β' τριετίας 1959–1961
MONON δρχ. 300 αντί δρχ. 400.—

Έπιλογή Γ' Τετραετίας 1962–1965
MONON δρχ. 300 αντί δρχ. 400.—

Έπιλογή Δ' Πενταετίας 1966–1970
MONON δρχ. 400 αντί δρχ. 500.—
Χαρτόδετη δρχ. 300 αντί δρχ. 400.—

ΙΛΙΣΟΣ: Οι χαρτόδετοι τόμοι 1971–1976
έκαστος μόνον δρχ. 200 αντί δρχ. 250.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τά Γραφεία του «Ιλίου», Δραγατσανίου 6, δροφος 6ος, (πλατ. Κλαυθμώνος), είναι ανοικτά καθημερινώς πλην Σαββάτου 9.30 - 12.30π.μ. Τηλ. Γραφείων 3246.837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμεν, αποστέλλετε με ταχυδρομικήν ή τραπεζικήν έπιταγήν εις την διεύθυνσιν: «Κωστήν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Αθήνας, 122». Αποστολὰι με τραπεζικὰς ἐντολὰς μὰς δυσκολεύουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητάς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μετὰ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνωστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μὰς δώσουν τὰς διευθύνσεις των:

ΑΘΗΝΩΝ

Νικ. Ἀγγελίδης, Σωκράτους 59
Ἀλ. Βλαντῆς, Κύπρου 24, Γλυφάδα
Ἀθ. Δελμούζου, Καραμανλάκη 11
Δημ. Δημητρίου, Παγκάλου 30
Ἐλ. Δροσάκη, Κηφισίας 191, Μαρούσι
Ἰω. Κακαβούλιας, Λ. Ριανκούρ 55
Πυρ. Καραμανώλης, Σισμανογλείου 3, Βριλήσια
Θεμ. Κατσικᾶς, Κων/λεως 104
Νικ. Μηλιαρᾶς, Π. Τσαλδάρη 63, Μαρούσι
Θεοδ. Μπάρμπας, Ἰουλιανοῦ 55
Κούλα Παπαδημητρίου, Σαχτούρη 76, Πειραιεύς
Ἀνδρ. Παπαδρέου, Ἱπποκράτους 7
Νικ. Παράσχης, Καρκαβίτσα 4, Ψυχικὸ

Κων. Στρατηγόπουλος, Σοφοκλέους 37, Καλλιθέα

ΕΠΑΡΧΙΩΝ

Ἀμαλ. Αἰβαλιώτου-Σεῖδου, Ἀντωνοπούλου 111, Βόλος
Β. Ἰωσηφοπούλου, 9ης Μαΐου 60, Ρόδος
Εὐστ. Κοντοθόδωρος, Καραϊσκάκη 74, Λαμία
Σπ. Μειντάνης, Ζάκυνθος
Σ. Μεράκης, Ἱγουμενίτσα
Θ. Παυλίδης, Κομοτινὴ
Ἐ. Τέζας, Ἰάσονος 20, Βόλος
Ἰω. Χωριατέλλης, Ἰονικὴ-Λαϊκὴ Τράπεζα, Μυτιλήνη
Yani Karamiti, Istanbul

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ ΤΟΝ ΓΗΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Ἰω. Κουμπλῆς, Ἀθήναι
Νικ. Λέλος, Ἀθήναι
Νικ. Μαλακός, Ἀθήναι
Εὐθ. Παπαγεωργίου, Ἀθήναι
Στ. Παπανικολάου, Θεσ/κη
Ἐλευθ. Σωτηρακοπούλου, Ἀθήναι

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ «ΙΛΙΟΥ»

Ἀλεξανδρούπολις: Ἐλ Γιαννῶτας
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Δράμα: Φιλ. Τζάλλας
Ζάκυνθος: Ν. Ταρπαλῆς
Ἡράκλειον: Λ. Κουντῆς
Θεσ/νίκη: Εὐ. Ψαρᾶς, Βιβλιοπωλεῖον Ἱπποδρομίου 10, τηλ. 265.042
Ἰωάννινα: Μιχ. Πραπίδης
Καβάλα: Πέτρος Φραγκίδης
Κέρκυρα: Κ. Ἀγίους
Κομοτινὴ: Ἰω. Σαμουρκασίδης
Λαμία: Κ. Φαλίδας
Λάρισα: Βασ. Παπαζήσης

«ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΛΙΣΣΟΣ»

τῆς Θεοσοφικῆς Ἑταιρίας ἐν Ἑλ-
λάδι

Δραγατσάνιου 6 - Ἀθῆναι

Ἐκδότης Διευθυντής:

Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος

Πλατ. Ἑθνικῆς Τραπεζῆς 3, Φιλο-
θέη

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 80

Νοέμβ. - Δεκέμβ. 1982

Βασίλης Φωτεινάκης: Ἀντιστροφές
(ποιήματα). Ἀθῆνα 1982.

Πετρούλα Παναγιωτίδου: Ἀλήθειες
καὶ ἄνθρωποι. Ἀθῆναι 1982.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Κρητικὴ Ἑστία. Διεύθ. Ἐμ. Παπαγρη-
γοράκης (Μάιος - Ἰούνιος)

Ἑλεύτερη Σκέψη. Διεύθ. Γ. Κομίνης
(Μάιος - Ἰούνιος)

Προβλήματα. Ἐκδ. π. Γ. Πυρουνάκης
(Ἰούλ. - Αὐγ.)

Βωμός Τέχνης. Διεύθ. Θαλῆς Ρητορί-
δης (Ἰούλ. - Αὐγ.)

Τριφυλιακὴ Ἑστία. Διεύθ. Διον. Πιττα-
ρῶς (Ἰούν. - Αὐγ.)

Ἀνοιχτοὶ Ὅριζόντες. Διεύθ. Μάριος
Ψάλτης (Ἰούλ. - Σεπτ.)

Ὁ Κρίκος. Διεύθ. Λευτ. Γιαλλοῦρος
(Αὐγ. - Σεπτ. - Ὀκτ.)

Γιόγκα (Σεπτ.)

Ἰσραηλινὰ Νέα. Ἐκδ. Δημ. Νικολαΐδης
(Σεπτ.)

Προσανατολισμοί. Διεύθ. Γιάννης
Τζαννετάκος (Σεπτ., Ὀκτ.)

Χρονικά (Σεπτ., Ὀκτ.)

Σύγχρονη Σκέψη. Διεύθ. Γ. Ν. Παπα-
γεωργίου, Ἀρχισ. Γ. Χ. Χαλατσᾶς
(Σεπτ., Ὀκτ.)

Δαυλός. Διεύθ. Δημ. Λάμπρου (Ὀκτ. -
Νοέμ.)

Ὁ Φυσιολάτρης (Νοέμ. - Δεκ.)

Μυτιλήνη: Ἄρ. Ἀρμουῦντας

Πάτρα: Ἀθ. Κοντοσάκης

Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης

Χαλκίδα: Γ. Λάμπρου

Χανιά: Βασ. Σπυριδάκης

Ἀμμόχωστος: Ἄνδρ. Τσόκκος

Λεμεσός: Ἀντ. Στυλιανού

Λευκωσία: Ἀχ. Ζαβαλλῆς, Π. Δεκατῆς

Πάφος: Κ. Καθητζιώτης

Ἰσταμπούλ: Γ. Βακαλόπουλος

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

(Μὲ τὴ σειρὰ λήψεως)

Δημοσθ. Κόκκινος: Ὁ Ἀφοπλισμός.
Θεσ/κη 1981.

Ἀντ. Ἀδριανόπουλος: Τὸ πολίτευμα
ὡς παράγων εὐδαιμονίας τοῦ
Λαοῦ. Ἀθῆναι 1982.

Δημ. Σταμέλος: Ἡ Μάνα στὴν ὀρεινὴ
Ρούμελη. Ἐκδόσεις Δωδώνης
1982.

Η ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Συνεδριάσεις Στοῶν

Στοὰ Ἀθηνᾶ: α' καὶ γ' Δευτέρα τοῦ μηνός.

Στοὰ Ἥλιος: κάθε Τρίτη,

Στοὰ Ἀρτεμις: κάθε Πέμπτη,

Στοὰ Ἐλευθ. Σκέψις: α' καὶ γ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός

Στοὰ Ἀλκυόν: β' καὶ δ' Παρασκευὴ τοῦ μηνός

Ὡρα 8 μ.μ. ἀκριβῶς

Στοὰ Θεσσαλονίκης «Πυθαγόρας»: Εὐ. Ψαρᾶς, 265-042

Στοὰ Βόλου «Ἐλευθερία»: Γ. Κουκουβίνος, 24-094

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 1982

Ι.Κ. Αίλιανός: Τὰ μοναστήρια τῆς Ἑλλάδος	43
» Ἑλικών, ἱερὸν ἄλσος τῶν Μουσῶν	379
Παν. Ἀναγνώστου: Ὀβίδιος καὶ ἀκρεοφαγία	41
» Τὸ Ὀμακοεῖον τοῦ Πυθαγόρα	152
» Φθινοπωρινὴ Ἰσημερία	279
Λένα Ἀναστασιάδου: Ἡ φιλοσοφία τῶν Στωϊκῶν	139, 199
Ρωμ. Βαρβακόπουλος: Ζωή, ἐξέλιξις, ἀνθρώπου βίος, ἀνέλιξις	12, 77
Σταῦρος Βασαρδάνης: Ὁ Μεσαίων	223
Ἰων. Βασιλείου: Χαρούμενη Δύση	51
Αν. Besant: Ἡ ἐνέργεια τῆς Σκέψεως	86
Π. Βλαχόπουλος: Ὁ φόβος τοῦ θανάτου	181
Θρασ. Βλησίδης: Ὁ Τεκτονισμὸς εἶναι θρησκεία;	101
Θεοφ. Βῶκος: Ἀρμονία Ἡράκλειτου καὶ ἀντιθέσεις τῆς Ζέν	227
Ἀντ. Γαλανάκη-Βουρλέκη: Σικελιανὸς	9
» Τοῦ Δροσίνη	72
» Καλοκαίρι	261
Ζ. Γουγουτάς: Ποία ἡ ὀρθὴ ἐξήγηση τῆς βόμβας;	136
» Ἀνθρώπινη πρόνοια γιὰ τὰ ζῶα	299
Ἰω. Γρυπάρης: Ὁ πραγματευτὴς	321
Ἄνδρ. Κάλβος: Ὁ φιλόπατρις	130
Νικ. Κουρβούνης: Ἀνθρωποκαλλιέργεια	89
Γεώργ. Καψωμένος: Ἡ ἱστορία ὑπὸ τὸ πρίσμα τῆς ἐπιστήμης	37
» Τὸ νόημα τῆς μάχης τῆς Κρήτης	95
Ἡλίας Κίμος: Ἡ φύσις καὶ ἡ λειτουργία τῆς ψυχῆς	361
Θωμᾶς Κιουστελίδης: «Γνῶθι σαυτόν»	163
» Τετέλεσται	331
Κ. Κοκόροβιτς: Ἡ στέρνα καὶ τὸ πηγάδι	263
Δ. Κουλεντιανός: Ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος ἐνὸς «βασιλεῖ»	126
Λούλα Κωνσταντινίδου: Θύμιση ἐορτινὴ	8
» Ἡ Ἀττικὴ καὶ ὁ χρόνος, Σαλαμίνα	70
» Ἑλένη, ὁ δόλος τῆς ψυχῆς	135
» Μὴ θυμῶντε μὲ τὰ ζῶα	299
Ε.Μ.: «Αὕτῃ εἶναι ἡ εὐτυχία...»	74
Κωστῆς Μελισσαρόπουλος: Περικλέους Ἐπιτάφιος (μετάφρ.)	23
» Ἡ Δρ. Ἄννι Μπέζαντ	155
» Θεόφιλος Καΐρης	217
» Γεώργιος Γεμιστὸς-Πλήθων	272
» Τὸ Χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον	329
Αἰκατερίνης Μοναχῆς: Ἀγαπᾶτε, ἀγαπᾶτε	282

Ράντα Μπαρντέ: Διδάσκαλοι καὶ Γκαρού	340
Στέλιος Μπινιάρης: Χαμένος Χριστός	69
Ξάνθος: Φῶς	328
Ἀριστείδης Οἰχαλιώτης: Γνώθι σαυτόν	31
» Διαλογισμός, Αὐτογνωσία, Φώτιση	171
Κωστής Παλαμᾶς: Ἀνατολή	257
Πετρ. Παναγιωτίδη: Γιατί;	73
» Γλυκὸ ξεκίνημα	263
Ἄνδρ. Παπαναγόπουλος: Μιὰ ἀλλόκοτη νίκη	375
Σαράντος Παυλέας: Γιὰ τὴ Δικαιοσύνη καὶ τὴν Ἐλευθερία	3
» Πῶς ἐγινε ἡ ἀνακάλυψη τοῦ θανάτου	6
» Τὸ ἀνθρώπινο φυλαχτὸ τοῦ Ἰησοῦ	65
» Ποιητικὴ θεραπευτικὴ	
» Ἀνθρώποι καὶ ποντίκια	195
» Ἐμεῖς δὲν εἶχαμε χρειαὶ τειχῶν, Θέμα Θεοῦ, Γιὰ πάντα, «Πλανήτης Γῆ»	259
» Φύγε Κύριε Ἡρακλῆ, 50-2=48	324
Wil Ross: Ἡ περὶ Θεοῦ ἀντίληψις	233
Ἑρμ. Σαρπεταῖ: Ἕνας αὐτοκράτορας Μύστης	239
Γεωργ. Σιέττος: Ὁ συμβολισμὸς τῆς ροιᾶς	211, 265
Διον. Σολωμός: Ἡ Ἀγνώριστη, ἡ Ξανθούλα	193
Καίτη Ταρπαλῆ: Ἀνοιξὶς καὶ Νεῖδα	11
» Ἡ Ἑλπίδα	151
» Ὁ Ἐλεύθερος	210
» Ὁ Ψύχραιμος	359
Νίκος Τέντας: Ἑλένη	197
» Σὲ μιὰ στιγμή	327
Κώστας Τσέλλος: Δέηση	132
Αἰκ. Τσόπελα: Νησιὰ ἀπὸ κρίνα	10
» Μιὰ πατρίδα	262
» Ὡσαννὰ	325
Jaz. Velebit: Τὸ τραγούδι τοῦ γέροντα	264
Ἰω. Ν. Χαρίτος: Ἡ Μετενσάρκωσις	283, 345
Βιβλιοκρισία Κυπριανῆς Λογοτεχνίας	53
Σὲ φωτεινότερους κόσμους «Χρῖστος Ριζόπουλος»	58
Τὸ μουσικόδραμα «Πάρσιφαλ» τοῦ Βάγκνερ	97
Τὸ πρόβλημα τῶν Ἰπταμένων δίσκων	113
Ἀνάμνησις Ἀλεξ. Παπαναστασίου	117
Ἀφιέρωμα στὴν παγκόσμια ἡμέρα τῶν ζώων	299
Ἀντώνιος Ἀδριανόπουλος	360
Ἐκθεση ζωγραφικῆς Ἀλέκας Δήμου	391
Ἐπιλογὴ Δ' ΙΛΙΣΟΥ πενταετίας 1966-1970	393
Τὰ Νέα Βιβλία	107, 249, 315, 387
Ἀποκόμματα	121, 183, 243, 307, 285

Βιβλία Krishnamurti

Στα πυδία τοῦ Διδασκάλου (ἔκδ. 1966)	80
Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κριшнаμοῦρτι (Κ. Μελισσαροπούλου)	150
Ὁ Κριшнаμοῦρτι γιὰ τὸν Διαλογισμό (Κ. Μελισσαροπούλου)	80
Ἐκπαιδεύει καὶ πημασία ζωῆς	1953 200
Ἐλευθερία ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος	1954 350
Στοχασμοὶ πᾶν ὡς τῇ ζωῇ (Α' σειρά)	1956 350
Στοχασμοὶ πᾶν ὡς τῇ ζωῇ (Β' σειρά)	1958 350
Στοχασμοὶ πᾶν ὡς τῇ ζωῇ (Γ' σειρά)	1960 400
Ὁμιλίαι στὴν Εὐρώπη	1967 300
Στὴ σιγὴ τοῦ Νοῦ	1970 250
Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς	1970 250
Τὸ πεταγμὰ τοῦ αἵτοῦ	1971 250
Τὰ πρῶτα βήματα τῆς μάθησης	1975 350

Ἐγγράψετε νέους συνδρομητὰς

Συνδρομὴ 1983 δρχ. 400 ἑξωτερικοῦ \$ 12
ἀεροπορικῶς \$ 20

«Ἐπιλογαὶ» ΙΛΙΣΟΥ

Α' Τριετίας 1956–1957–1958

Β' Τριετίας 1959–1960–1961

Γ' Τετραετίας 1962–1965

ἐκάστη δεμένῃ πρὸς δρχ. 400

Δ' Πενταετίας 1966–1970

Χαρτόδετῃ δρχ. 400, δεμένῃ δρχ. 500

Αἱ συνδρομαὶ ἢ ἀντίτιμον βιβλίων νὰ ἀποστέλλωνται μὲ ταχυδρομικὴν ἢ τραπεζικὴν ἐπιταγὴν -ὅχι μὲ ἐντολὴν- ἐπ' ὀνόματι Κωστῆ Μελισσαροπούλου ἢ ΙΛΙΣΟΥ, Δραγατσάνου 6, Ἀθῆνας 122.

ΧΡΙΣΤΟΥ Α' ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Βασικὲς πληροφορίες περὶ Τεκτονισμοῦ
καὶ τὸ «περιβόλι» τοῦ Ἀντιτεκτονισμοῦ στὸ βιβλίο:
Οἱ ΤΙΤΛΟΙ ΤΩΝ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΣΤΟΩΝ Δρχ. 200

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

**ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

**Ἀπὸ τὴν Ἀναγέννηση
ὡς τοὺς σημερινούς**

ΜΕ 46 κλισιὲ Φιλοσόφων

Τιμᾶται ὀρχ. 150